

ความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย

สารนิพนธ์
ของ
นางลัดดา เจียมจู่ไร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

372.1145

๙๖๖๔

๐.3

ความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย

บทคัดย่อ

ของ

นางลัดดา เจียมจู่ไร

20 ก.ย. 2547

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2547

ลัดดา เจียมจุไร. (2546). ความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานี

การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาระดับการปฏิบัติและระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการสอน การเตรียมการสอน การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย และเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติและระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษาประสบการณ์ในการสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนอยู่ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ปีการศึกษา 2546 ซึ่งมีครูรวมทั้งสิ้น 214 คน โดยจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนตัวของครู ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติและระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ลักษณะของแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้ t-test และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้ One Way ANOVA กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของ LSD (The Least Significant Difference Method)

ผลการศึกษาพบว่า

1. การปฏิบัติการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวางแผนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ตามลำดับ

2. ความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย โดยรวมมีความต้องการ

การนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความต้องการการนิเทศภายในอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการวางแผนการสอน

3. ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีการปฏิบัติ การนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่ การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 แต่มีความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน

4. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันมีการปฏิบัติและความต้องการการนิเทศภายใน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ไม่แตกต่างกัน

5. ครูที่อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกันมีการปฏิบัติและความต้องการการนิเทศภายใน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ไม่แตกต่างกัน

NEEDS FOR SCHOOL-BASED SUPERVISION ABOUT STUDENT-CENTERED
INSTRUCTION OF TEACHERS UNDER BANGKOK EDUCATIONAL AREA ,
SECTION 3, GROUP 1 BANGKOKNOI

AN ABSTRACT

BY

MRS. LADDA JIAMJURAI

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University
May 2004

Ladda Jiamjurai. (2004). Needs for School-Based Supervision about Student-Centered Instruction of Teachers under Bangkok Educational Area, Section 3, Group 1 Bangkoknoi. Master Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok : Graduate School. Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Dr.Marasri Suthanithi.

The purpose of this study was to the level of performance and needs for school-based supervision about student-centered instruction on 5 aspects, teaching planning, teaching preparing, learning activity, instructional media, measurement and evaluation of teachers under education area in Bangkok section 3 group 1 Bangkoknoi and comparison with the level of performance and needs for school-based supervision about student-centered instruction of teachers, according to their educational levels, teaching experiences and subject group.

Two hundred and fourteen teachers under education area in Bangkok section 3 group 1 Bangkoknoi according to their teaching group were randomly selected as samples for this study. The research instruments used for collecting data were checklist and rating-scale questionnaire. Then data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and One Way ANOVA.

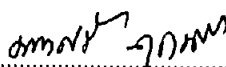
The main findings could be summarized as follows:-

1. The teacher under education area in Bangkok section 3 group 1 Bangkoknoi had the level of performance for school-based supervision about student-centered instruction, both overall and by aspect, at medium level, presented in order of highest to lowest mean scores as follow: teaching preparing, instructional media, learning activity, teaching planning and measurement and evaluation.
2. The teachers under education area in Bangkok section 3 group 1 Bangkoknoi had needs for school-based supervision about student-centered instruction, both overall and by aspect, at high level, presented in order of highest to lowest mean scores as follow: teaching preparing, teaching planning, instructional media, measurement and evaluation and learning activity.
3. There was a significant difference at .05 level on the level of performance for school-based supervision about student-centered instruction among teachers under education area in Bangkok section 3 group 1 Bangkoknoi with differences in educational levels but there was no significant difference on need for school-based supervision about student-centered instruction.
4. The teaching experiences of teachers under education area in Bangkok section 3 group 1 Bangkoknoi had no significant role in determining the difference in the level of performance and needs for school-based supervision about student-centered instruction.

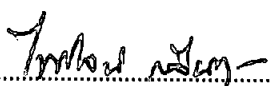
5. The subject group of teachers under education area in Bangkok section 3 group 1 Bangkoknoi had no significant role in determining the difference in the level of performance and needs for school-based supervision about student-centered instruction.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

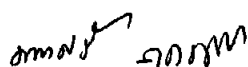
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

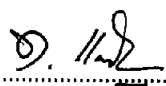

.....
(อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานี)

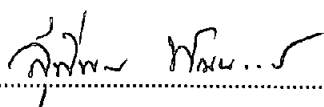
ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร


.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

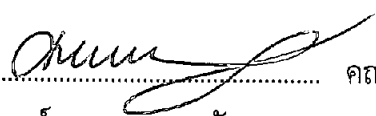
คณะกรรมการการสอบ


.....ประธาน
(อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานี)


.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศนา แสงศักดิ์)


.....กรรมการ
(อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ


.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร จัตรศุภกุล)
วันที่.....8.....เดือน.....พฤษภาคม.....พ.ศ. 2547

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งของอาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำพร้อมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับงานวิจัย ซึ่งท่านอาจารย์ได้กรุณาให้กำลังใจและเวลาแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา อีกทั้งคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศนา แสงศักดิ์ อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์ และคณะกรรมการพิจารณาโครงการสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศนา แสงศักดิ์ อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์ ตลอดจนคณาจารย์ในภาควิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำ ชี้แนวทางที่เป็นประโยชน์ และให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชิสเตอร์ ดร. ชวลา เวชยันต์ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนพระหฤทัยดอนเมือง นายสมยศ ศิริบรรณ ศึกษาธิการจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมพมหนคร เขต 3 นางสาวมณีนภา ชูติบุตร หัวหน้ากลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมพมหนคร เขต 3 อาจารย์สุพิชชา พานิชกุล อาจารย์ 3 ระดับ 9 โรงเรียนชินโรวรวิทยาลัย ที่ได้เสียสละเวลาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบคุณในความร่วมมือของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากทมพมหนคร เขต 3 กลุ่ม 1 บางกอกน้อยทุกท่านในการตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ชิสเตอร์น้ำทิพย์ งามสุทธา อาจารย์ใหญ่โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี อาจารย์สุจิตรา พุ่มกุมาร หัวหน้างานห้องสมุดโรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตารามที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่ดีตลอดมา และขอขอบคุณ นายสุรพล เจียมจุไร รวมทั้งเพื่อนๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจมาโดยตลอด ซึ่งทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นสิ่งบูชาพระคุณบิดา มารดาและบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ลัดดา เจียมจุไร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตในการวิจัย.....	5
ขอบเขตของเนื้อหา.....	5
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	5
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบความคิดในการวิจัย.....	8
สมมติฐานในการวิจัย.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
โรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1	
บางกอกน้อย	13
ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน.....	13
บริบทการศึกษาและการนิเทศภายในโรงเรียน.....	23
การนิเทศการศึกษา.....	23
การนิเทศภายในโรงเรียน.....	24
การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	33
ความหมายของการจัดการเรียนการสอน	
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	33
แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	35
หลักการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	39
บทบาทครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	43
ความต้องการการนิเทศภายใน.....	49
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์.....	49
ความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับ	
การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2(ต่อ)	
การวางแผนการสอน.....	52
การเตรียมการสอน.....	54
การจัดการเรียนการสอน.....	56
การใช้สื่อการเรียนการสอน.....	59
การวัดและประเมินผล.....	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	65
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ.....	65
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ.....	68
3	70
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	70
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	70
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	72
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73
การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
4	76
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
5	95
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	95
ผลการศึกษาค้นคว้า.....	97
อภิปรายผล.....	99
ข้อเสนอแนะ.....	103
บรรณานุกรม.....	105
ภาคผนวก.....	117
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	118
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ.....	125
ภาคผนวก ค หนังสือราชการ.....	127
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	140

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ของครูที่ทำงานอยู่ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ปีการศึกษา 2546.....	71
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามโรงเรียนและกลุ่มสาระการเรียนรู้ของครูที่ทำงานอยู่ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ปีการศึกษา 2546.....	71
3 แสดงจำนวนและร้อยละของครูที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนและกลุ่มสาระการเรียนรู้.....	77
4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการณ์เทศภายใน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูใน โรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อยโดยรวมและรายด้าน.....	79
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการณ์เทศภายใน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูใน โรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ด้านการวางแผนการสอน โดยรวมและรายข้อ.....	80
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการณ์เทศภายในเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ด้านการเตรียมการสอน โดยรวมและรายข้อ.....	81
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการณ์เทศภายในเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและรายข้อ.....	82
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการณ์เทศภายในเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ.....	83

บัญชีตาราง (ต่อ)[illegible]

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
16	การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	91
17	การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย.....	91
18	การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้.....	92
19	การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	93
20	การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....	93
21	การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้.....	94

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โลกยุคปัจจุบันเป็นโลกที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองอย่างรวดเร็ว จำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกประเทศ ทั่วโลก จะต้องเรียนรู้ และพัฒนาประเทศให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ประเทศจะเจริญก้าวหน้าทัดเทียมประเทศอื่นๆ นั้น ปัจจัยสำคัญหนึ่งที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้ คือ คุณภาพของคนในประเทศ

จากเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ประเทศไทยได้ปฏิรูปสังคมไทยทั้งระบบ รวมถึงการปฏิรูปการศึกษา เพราะการที่ประเทศชาติจะเจริญรุ่งเรืองในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม จำเป็นต้องมีปัจจัยที่เอื้ออำนวยหลายด้าน และปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง คือ ประชากรที่มีคุณภาพจะต้องผ่านกระบวนการพัฒนาที่เรียกว่าการศึกษา (วิไล ตั้งจิตสมคิด, 2544 : 13) รัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญที่จะปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของประชากร จึงกำหนดให้มีกฎหมายสำคัญขึ้นมา 2 ฉบับ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เพื่อเป็นหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเป็นเข็มชี้นำ ในการพัฒนาสังคมไทยได้อย่างยั่งยืน และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพื่อให้สามารถดำเนินการปฏิรูปการศึกษามีผลอย่างเป็นรูปธรรม สามารถพัฒนาคุณภาพของคนไทยให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544 : 11)

ภายหลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้มีการปรับตัวครั้งใหญ่ของวงการการศึกษา โดยเฉพาะ ครู อาจารย์ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ที่บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ เติบโตตามศักยภาพ และมาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังนี้ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชาส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ

สภาพแวดล้อม สื่อการสอนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

แนวการจัดการศึกษาตามมาตราที่ 22 และ 24 นั้นครูต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของตนเอง เพราะหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูปการเรียนรู้และการปฏิรูปการเรียนรู้อาจประสบความสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยครู เพราะครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน เปลี่ยนวิธีการสอนจากเน้นครูเป็นสำคัญมาเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ครูในยุคปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีบทบาท สำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้แก่ บทบาทในด้านการวางแผนการสอน ประกอบด้วย การวิเคราะห์หลักสูตร การวิเคราะห์ผู้เรียน บทบาทในด้านการเตรียมการสอนหรือการทำแผนการสอน ประกอบด้วย การเตรียมเนื้อหา การเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน การเตรียมสื่อ การเตรียมการวัดและประเมินผล บทบาทในด้านการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย การสร้างองค์ความรู้ การฝึกปฏิบัติ การฝึกทักษะและกระบวนการคิด บทบาทในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย ความเหมาะสมของการใช้สื่อ การมีส่วนร่วมในการใช้สื่อของผู้เรียน บทบาทในด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งมีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และได้ผลการประเมินตรงกับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 31-37) ครูต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุดได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้คิดเอง ปฏิบัติเองและมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายจนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (ปราณี บุญชุ่ม. 2546 : 16)

ดังนั้นครูในยุคปฏิรูปการศึกษา ต้องจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูต้องปฏิรูปการสอนโดยการเตรียมจัดเนื้อหาสาระกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด เรียนรู้จากประสบการณ์จริง สร้างสื่อการสอนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีความสามารถในการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งเป็นหน้าที่ของครูต้องพัฒนาตนเองให้เป็นครูที่มีคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

กระทรวงศึกษาได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาโดยเน้นงานปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาการศึกษาของชาติเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จากการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาดังกล่าวพบปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้หลายด้าน และด้านหนึ่งที่ทำให้การปฏิรูปการเรียนรู้ไม่ประสบ

ความสำเร็จคือ ด้านบุคลากรหรือครูผู้สอน จากรายงานผลการดำเนินงาน 2 ปี กับการปฏิรูปการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ มีความรู้ความเข้าใจในองค์ความรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญสับสนไม่ตรงกัน ครูผู้สอนยังคงยึดติดการเรียนการสอนแบบเก่า ไม่พยายามปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545ก : 63)

โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย เป็นโรงเรียนซึ่งทำหน้าที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้ดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนนั้น ได้ดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งจากการดำเนินการที่ผ่านมา พบว่า ครูผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และยังมีปัญหาในการปฏิบัติจริงในการสอน ครูบางส่วนไม่มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน และขาดการฝึกทักษะกระบวนการคิด กระบวนการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ (วนิดา รongเงิน. 2546 : สัมภาษณ์) ปัญหาที่เกิดจากสมรรถภาพในการเรียนการสอนของครูนี้สามารถพัฒนาได้ด้วยการดำเนินการทางด้านวิชาการ ซึ่งสามารถกระทำได้หลายวิธี วิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาครูได้ คือ การนิเทศภายในซึ่งเป็นการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในโรงเรียนในการที่จะแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน (ซารี มณีนศรี. 2542 : 17) การนิเทศภายในจึงมีความสำคัญยิ่งต่อการเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนซึ่งผู้บริหารจะได้ชี้แนะให้ความช่วยเหลือโดยตรงแก่ครูผู้สอนในด้านการจัดการเรียนการสอน เพราะในบางครั้งแม้ครูอาจารย์จะได้ใช้ความรู้ความสามารถในการสอนที่ได้วางแผนไว้แล้วก็ตาม อาจจะมีบางสิ่งบางอย่างขาดตกบกพร่องทำให้ไม่สมบูรณ์ ถ้าหากจะมีบุคคลอื่นได้มีโอกาสชี้แนะ แนะนำ คอยช่วยเหลือแล้วก็ย่อมจะบังเกิดผลดีกว่าที่จะกระทำเพียงผู้เดียว (เมตต์ เมตต์การุณจิต. 2543 : 55) ดังนั้นการนิเทศภายในจึงเป็นกระบวนการที่สนับสนุน ส่งเสริมการวางแผนการสอน การเตรียมการสอน การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ให้ครูผู้สอนสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอย่างแท้จริง

จากการดำเนินงานพัฒนาครูโดยการนิเทศภายในและการปฏิรูปการสอนของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ที่ผ่านมา พบว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตราที่ 47 ได้บัญญัติไว้ว่า ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก จากรายงานการประเมินตนเอง ในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การนิเทศอยู่ในระดับพอใช้ และพบว่าครูมีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับพอใช้ (โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม. 2544 : 70) แสดงให้เห็นว่า การจัดการนิเทศการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ควร

ต้องมีการปรับปรุงและพัฒนา เพราะการนิเทศมีความสำคัญในการพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพอันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. 2542 : 11) นอกจากนี้ นโยบายกรมสามัญศึกษายังระบุอีกว่าสถานศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้ได้คุณภาพมาตรฐานในระดับสากล และยกระดับผลการเรียนให้สูงขึ้น จึงได้กำหนดมาตรการให้โรงเรียนในกรมสามัญศึกษาดำเนินการตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเน้นให้โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจัดระบบพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้กระบวนการนิเทศภายใน (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2545 : 14) และปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้การนิเทศภายในไม่ประสบผลสำเร็จ คือ การนิเทศภายในไม่สอดคล้องกับความต้องการของครู (นิเวศน์ คิตยา. 2542 : 114-115) หากการพัฒนาครูโดยการนิเทศภายในเป็นกระบวนการที่สนองความต้องการของครูในการพัฒนาและปรับปรุงด้านการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้ว การนิเทศภายในย่อมจะเกิดคุณค่าต่อการจัดการเรียน การสอน (ภรณ์ อักบัวคาลี. 2546 : สัมภาษณ์) ซึ่งจะส่งผลถึงประสิทธิภาพและคุณภาพของผู้เรียน เป็นการกระตุ้นให้ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาและเป็นการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนในการประเมินคุณภาพภายในทุกปีการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกตามมาตรฐานการศึกษามาตรฐานที่ 18 ให้สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมาตรฐานที่ 22 ที่มุ่งเน้นให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544ก : 23-28)

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมด การวิจัยในครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาระดับการปฏิบัติและระดับความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยเป็นแนวทางการจัดการนิเทศภายในของผู้บริหารและปรับปรุงด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการสอน การเตรียมการสอน การจัดการเรียน การสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลของครูต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติและระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการสอน การเตรียมการสอน การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติและระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ จะนำไปใช้ประโยชน์ให้ผู้บริหารในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาการนิเทศภายในโดยจัดการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับความต้องการของครู อันจะเป็นผลให้การจัดการเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพ และเป็นผลให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขตามที่สังคมต้องการ

ขอบเขตในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้อยู่ในขอบเขตของเนื้อหา ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และตัวแปร ดังนี้

ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาระดับการปฏิบัติและระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการสอน การเตรียมการสอน การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนอยู่ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ปีการศึกษา 2546 ซึ่งมีครูรวมทั้งสิ้น 463 คน โดยจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้ดังนี้

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 56 คน
2. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ จำนวน 54 คน
3. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จำนวน 63 คน
4. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 68 คน
5. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 42 คน
6. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 36 คน
7. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 62 คน
8. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จำนวน 82 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610) ในแต่ละกลุ่มประชากรได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 214 คน จากนั้นใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นชนิดสัดส่วน (Stratified Random Sampling) โดยใช้กลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นชั้น จากนั้นกำหนดผู้ให้ข้อมูลโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังนี้

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 26 คน
2. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ จำนวน 25 คน
3. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จำนวน 29 คน
4. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 31 คน
5. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 19 คน
6. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 17 คน
7. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 29 คน
8. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จำนวน 38 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เรื่องความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรที่ศึกษาไว้ ดังนี้

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ คุณลักษณะส่วนตัวของครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ประกอบด้วย

1.1 วุฒิการศึกษา

1.1.1 ปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี

1.1.2 สูงกว่าปริญญาตรี

1.2 ประสบการณ์ในการสอน

1.2.1 ต่ำกว่า 10 ปี

1.2.2 10-20 ปี

1.2.3 20 ปีขึ้นไป

1.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้

1.3.1 ภาษาไทย

1.3.2 คณิตศาสตร์

1.3.3 วิทยาศาสตร์

1.3.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

1.3.5 สุขศึกษาและพลศึกษา

1.3.6 ศิลปะ

1.3.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

1.3.8 ภาษาต่างประเทศ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ประกอบด้วย

- 2.1 การวางแผนการสอน
- 2.2 การเตรียมการสอน
- 2.3 การจัดการเรียนการสอน
- 2.4 การใช้สื่อการเรียนการสอน
- 2.5 การวัดและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด โดยผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงได้คิดเองโดยกระบวนการทางปัญญา กระบวนการทางสังคม ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้

2. การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างครูกับผู้นิเทศเพื่อหาแนวทางปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. ความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง ระดับความต้องการการนิเทศจากบุคคลภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาระดับชั้นพื้นฐานของครูผู้สอนในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย นำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประกอบด้วย

3.1 การวางแผนการสอน หมายถึง ระดับการปฏิบัติและระดับความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับ การวิเคราะห์หลักสูตร การศึกษาคำอธิบายรายวิชาหรือหน่วยการเรียนรู้แล้ว จำแนกเป็นเนื้อหาสาระ กิจกรรม และจุดประสงค์ การวิเคราะห์ผู้เรียนเน้นการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล ด้านข้อมูลส่วนตัว ความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความประพฤติ

3.2 การเตรียมการสอน หมายถึง ระดับการปฏิบัติและระดับความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการเตรียมสาระการเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหาสาระในแผนการจัดการเรียนรู้ การเตรียมกิจกรรม การจัดการเรียนการสอน การเตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ การเตรียมวิธีการวัดและประเมินผล

3.3 การจัดการเรียนการสอน หมายถึง ระดับการปฏิบัติและระดับความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การฝึกทักษะและกระบวนการคิด โดยการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สังเกต รวบรวม วิเคราะห์ สรุป เชื่อมโยงข้อมูลได้ การฝึกปฏิบัติ การสร้างองค์ความรู้ การได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์ การเป็นผู้สร้างเสริมบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร และการอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

3.4 การใช้สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ระดับการปฏิบัติและระดับความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมและวัยของผู้เรียน การมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ ผู้เรียนและครูใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนรู้ร่วมกัน หรือใช้ร่วมกับเพื่อนการประเมินผลการใช้สื่อ การนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาและเผยแพร่

3.5 การวัดและประเมินผล หมายถึง ระดับการปฏิบัติและระดับความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผลหลากหลายครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลของครู ผู้เรียน ผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง การนำผลมาพิจารณาประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

4. ครู หมายถึง ครูที่ปฏิบัติการสอน ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ปีการศึกษา 2546

5. วุฒิทางการศึกษา หมายถึง วุฒิทางการศึกษาสูงสุดในขณะปฏิบัติหน้าที่เป็นครูผู้สอน ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

6. ประสบการณ์ในการสอน หมายถึง ระยะเวลาทั้งหมดของครูที่ได้ทำการสอนนักเรียนมาตั้งแต่จบการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ต่ำกว่า 10 ปี 10-20 ปี และ 20 ปีขึ้นไป

7. กลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง ครูที่ปฏิบัติการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แบ่งออกเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ

8. โรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ที่จัดการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 3-4 มี 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนชินโนรสวิทยาลย์ โรงเรียนสวนอนันต์ โรงเรียนสุวรรณาราม วิทยาคม โรงเรียนสตรีวัดระฆัง โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม และโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย โดยอาศัยกรอบแนวคิดดังต่อไปนี้

1. ความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยศึกษาจากบทบาทของครูในการจัดการ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ วัฒนาพร รั้งบุทกข์ ได้กำหนดบทบาทของครูไว้ 3 ด้าน คือ บทบาทด้านการเตรียมการ บทบาทด้านการดำเนินการ และบทบาทด้านการประเมินผล (วัฒนาพร รั้งบุทกข์. 2542 : 12-14) ประกอบกับ แนวคิดในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูในการกำหนดตำแหน่งและแต่งตั้งข้าราชการครูให้ ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 3 กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย การวางแผนการสอน การเตรียมการสอน การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545ข : 5-6) ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบข่ายการศึกษาความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ ดังนี้

- 1.1 การวางแผนการสอน
- 1.2 การเตรียมการสอน
- 1.3 การจัดการเรียนการสอน
- 1.4 การใช้สื่อการเรียนการสอน
- 1.5 การวัดและประเมินผล

2. การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และกลุ่มสาระ การเรียนรู้ ผู้วิจัยศึกษาจากแนวคิดดังต่อไปนี้

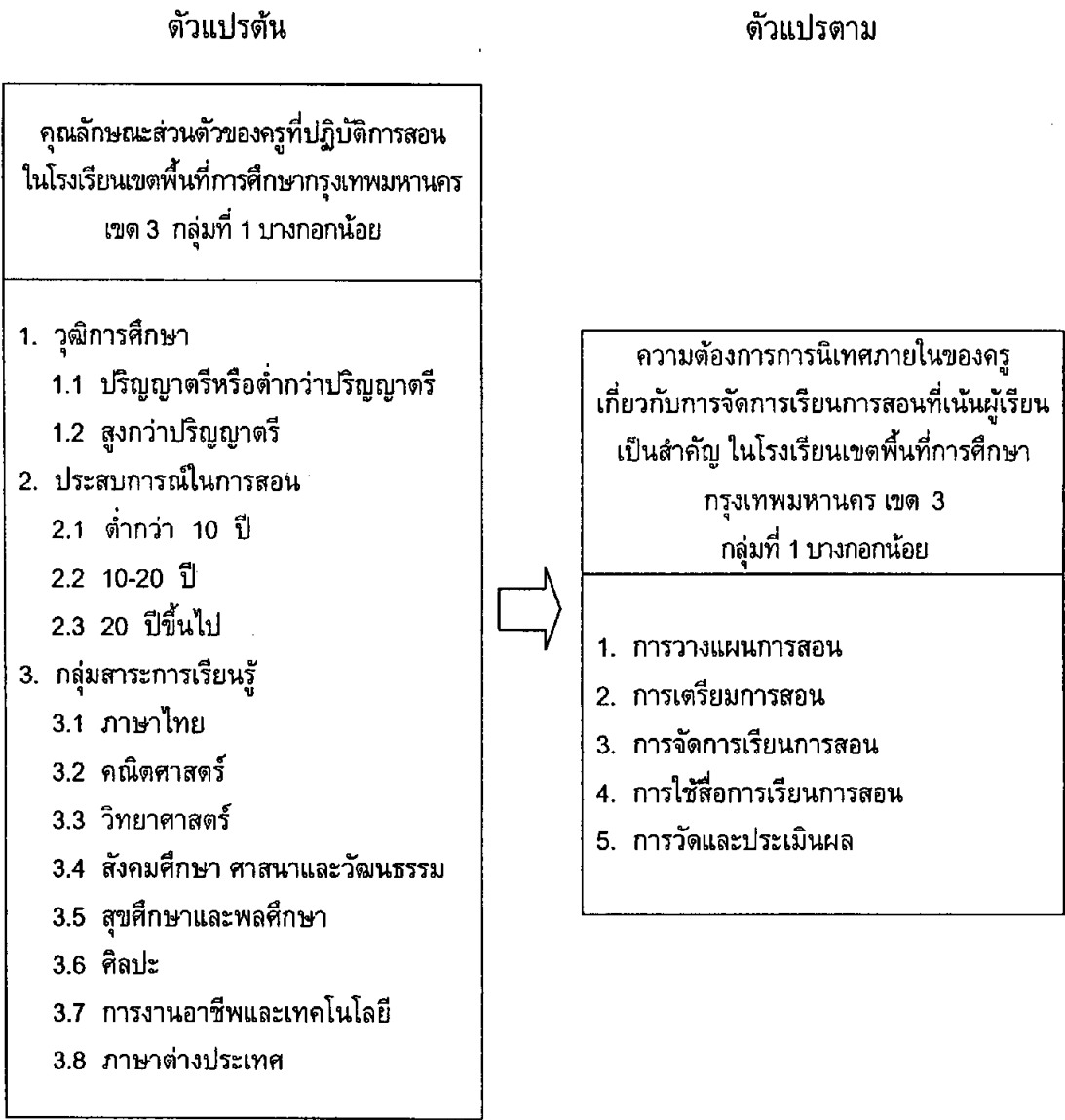
2.1 วุฒิการศึกษา ศึกษาจากงานวิจัยของ วราภรณ์ ขำแสน (2543 : บทคัดย่อ) พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความต้องการนิเทศการสอน ด้านการเตรียมการสอนมากกว่าครู ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี และศึกษาจากงานวิจัยของสัญญา บุญส่ง (2542 : บทคัดย่อ) พบว่า ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความต้องการการพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อทำ ผลงานวิชาการ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ประสบการณ์ในการสอน ศึกษาจากงานวิจัยของผาณิต มิ่งโมรา (2542 : 91) พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันมีความต้องการการนิเทศการสอนของครูภาษาอังกฤษ ด้านวัตถุประสงค์และโครงสร้างหลักสูตร ด้านทักษะทางภาษาและเนื้อหาวิชา ด้านเทคนิควิธีสอน และการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลแตกต่างกัน ทุกด้าน และศึกษาจากงานวิจัยของอารมย์ ทิมจำลอง (2542 : 53) พบว่า ครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ใน การทำงานต่างกัน มีความต้องการพัฒนาวิชาการโดยตนเอง การพัฒนาโดยวิทยาเขตจัดขึ้น และการ พัฒนาโดยสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ อาศัยแนวคิดจากการกำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะหรือ ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน เป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและ เทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ และศึกษาจากงานวิจัยของสุกัญญา ไพโรดำ (2539 : 168-169) พบว่า

ครูผู้สอนประเภทวิชาพาณิชยกรรม กลุ่มวิชาต่างกันมีความรู้ความเข้าใจด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และความต้องการนิเทศการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และเทคนิควิธีสอนแตกต่างกัน

การศึกษาแนวคิดดังกล่าวแล้วพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต่างกันมีความต้องการการนิเทศแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาตรวจสอบความเกี่ยวข้องระหว่างตัวแปรดังกล่าวกับความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน ในการวิจัยผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ดังภาพประกอบ 1



สมมติฐานในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าเรื่องความความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐาน ไว้ดังนี้

1. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีระดับการปฏิบัติและระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน

2. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีระดับการปฏิบัติและระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน

3. ครูที่อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกัน มีระดับการปฏิบัติและระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ซึ่งได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. โรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย
2. การนิเทศการศึกษาและการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.1 การนิเทศการศึกษา
 - 2.2 การนิเทศภายในโรงเรียน
3. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 3.1 ความหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 3.2 แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 3.3 หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 3.4 บทบาทครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. ความต้องการการนิเทศภายใน
 - 4.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์
 - 4.2 ความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 4.2.1 การวางแผนการสอน
 - 4.2.2 การเตรียมการสอน
 - 4.2.3 การจัดการเรียนการสอน
 - 4.2.4 การใช้สื่อการเรียนการสอน
 - 4.2.5 การวัดและประเมินผล
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. โรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย

ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

โรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้ดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อยมี 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนชินโรสวิทยาลัย โรงเรียนสวนอนันต์ โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม โรงเรียนสตรีวัดระฆัง โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม และโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

โรงเรียนชินโรสวิทยาลัย

โรงเรียนชินโรสวิทยาลัยเดิมชื่อโรงเรียนวัดชินโรส เริ่มก่อตั้งในบริเวณวัดชินโรสวรารามวรวิหารซึ่งเป็น วัดที่สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระปรมานุชิตโนรทงสร้างขึ้น โรงเรียนเริ่มก่อตั้งเมื่อ ร.ศ. 114 (ตรงกับ พ.ศ. 2438) ในรัชสมัยของพระสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่

พ.ศ. 2328 จัดตั้งเป็นโรงเรียนชั้นมูลศึกษาถึงประโยคสอง

พ.ศ. 2443 กระทรวงธรรมการได้เข้ามาดูแลและตั้งพระภิกษุญาเป็นครูใหญ่

พ.ศ. 2444 เริ่มจัดระบบการศึกษาแบบสามัญอย่างเป็นทางการ โดยโรงเรียนได้ยึดถือเอาวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2444 เป็นวันก่อตั้งโรงเรียน ซึ่งตรงกับวันประสูติของสมเด็จพระมหาสมณเจ้าพระปรมานุชิตชิโนรส

พ.ศ. 2450 คุณนายแม้นอัคนิบุตรได้สร้างอาคารเรียนติดบริเวณคลองมอญ ใช้เป็นที่สอนพระปริยัติ ธรรมของวัดชินโรสวราราม และต่อมาได้ยกให้กระทรวงธรรมการ ดำเนินการ กระทรวงธรรมการได้เปลี่ยนชั้นเรียนจากประโยคหนึ่งและประโยค สองเป็นชั้นประถมศึกษา

พ.ศ. 2482 ได้รับเงินงบประมาณสร้างอาคารเรียนใหม่ในที่ดินราชพัสดุติดกับวัดชินโรสวราราม โรงเรียนจึงได้แบ่งออกเป็น 2 บริเวณ

พ.ศ. 2488 เปิดสอนจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

พ.ศ. 2496 แบ่งนักเรียนชายและหญิงไว้คนละบริเวณ นักเรียนหญิงที่อาคารริมคลองมอญ ชื่อว่าโรงเรียนสตรีวัดชินโรส

พ.ศ. 2513 ได้รวมโรงเรียนสตรีวัดชินโรสและโรงเรียนวัดชินโรส เป็นโรงเรียนเดียวกันอีกครั้ง รับนักเรียนทั้งสายวิทยาศาสตร์และสายศิลปะ ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียน 1 หลังเป็นเงิน 2,370,000 บาท

พ.ศ. 2515 เริ่มโครงการนักเรียนตาบอดเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ มีนักเรียนตาบอดมาเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 คนและต่อมาได้รับนักเรียนตาบอดใน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจนถึงปัจจุบัน

พ.ศ. 2518 เริ่มจัดการศึกษาผู้ใหญ่ (ภาคค่ำ) โดยเปิดสอนในระดับ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น) และระดับ 5 (ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย)

พ.ศ. 2521 รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ขลิบทอง ผู้อำนวยการโรงเรียนในขณะนั้นได้ร่วมกับ สมาคมศิษย์เก่าชินโรสจัดหาทุนดำเนินการก่อสร้างพระอนุสาวรีย์สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระปรมานุชิตชิโนรส และวันที่ ๒๙ ธันวาคม กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ อนุมัติให้เปลี่ยน ชื่อเป็น โรงเรียนชินโรสวิทยาลัย

พ.ศ. 2526 ได้รับงบประมาณสร้างอาคารแบบพิเศษขนาด 4 ชั้น เป็นเงิน 4,760,000 บาท เป็นหน่วยจัดการศึกษาของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

พ.ศ. 2537 ถึง พ.ศ. 2540 จัดทำห้องพักครูสอนนักเรียนดาฬากา และห้องบริการสิ่งพิมพ์ จัดตั้ง"มูลนิธิชินโรสเพื่อการศึกษา" พัฒนาการบุคลากร โดยส่งผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้าหมวด หัวหน้างาน ครูอาจารย์ ไปดูงานการศึกษา ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา อังกฤษ และญี่ปุ่น

พ.ศ. 2540 ถึง พ.ศ. 2544 ริเริ่มโครงการห้องสมุดคอมพิวเตอร์วงโยธาทิตได้รับรางวัลเหรียญเงินในการประกวดวงโยธาทิตนักเรียนนักศึกษาชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ปี พ.ศ.2542 เป็นโรงเรียนแกนนำการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 และเป็นโรงเรียนนำร่องโครงการเทคโนโลยีสะอาด กรมสามัญศึกษาร่วมกับ สสท.

ปัจจุบัน โรงเรียนตั้งอยู่ที่ 45 ถนนนิสรภาพ แขวงบ้านช่างหล่อ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ประมาณ 13 ไร่ มีอาคารเรียน 5 หลัง อาคารประกอบ 4 หลัง จำนวนห้องเรียน 55 ห้อง โดยมีจำนวนครูอาจารย์ 109 คน และจำนวนนักเรียน 2,296 คน

โรงเรียนสวนอนันต์

โรงเรียนสวนอนันต์เป็นโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2506 ในที่ดินซึ่งได้รับความอนุเคราะห์เป็นพิเศษจากวัดคงมูลเหล็ก กรมศาสนา ให้ใช้พื้นที่ของวัดจำนวน 2 ไร่ 3 งาน โดยไม่ต้องเสียค่าเช่าที่ดิน โดยโรงเรียนเริ่มเปิดสอน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5-7 ในปี พ.ศ. 2507

เปลี่ยนเป็นโรงเรียนมัธยมในปีการศึกษา 2520 กระทรวงศึกษาธิการมีคำสั่งให้ยุบการสอนระดับประถมศึกษา และเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบบสหศึกษา เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2520 ตามโครงการขยายจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษา ให้เพียงพอแก่ความต้องการในขณะนั้น

เริ่มเปิดสอนมัธยมศึกษาตอนปลายเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2525 เริ่มเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นปีแรก และได้โอนกิจการ ทรัพย์สิน และบุคลากร ให้สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ปัจจุบัน โรงเรียนตั้งอยู่ที่ 65 ซอยวัดคงมูลเหล็ก แขวงบ้านช่างหล่อ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700 เนื้อที่ 2 ไร่ 3 งาน มีอาคารเรียน 3 หลัง เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ม.1-2-3 จำนวน 7-7-8 ห้องตามลำดับ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ม.4-5-6 จำนวน 4-4-4 ห้องตามลำดับ มีจำนวนครูอาจารย์ 64 คน และจำนวนนักเรียน 1,025 คน

โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม

โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคมเป็นโรงเรียนสหศึกษา เปิดสอนครั้งแรกเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2494 มีนักเรียน 34 คน ครู 1 คน โดยฝากเรียนที่โรงเรียนวัดชินโนรส โดยใช้ชื่อว่า โรงเรียนวัดชินโนรส หนวยวัดสุวรรณาราม โดยมีอาจารย์สมพงษ์ แสงทอง เป็นผู้ดำเนินการหน่วย

พ.ศ. 2495 ได้ย้ายมาในพื้นที่ของวัดสุวรรณารามฯ โดยกรมสามัญศึกษา ขอเช่าพื้นที่จำนวน 8 ไร่ เพื่อสร้างโรงเรียน และได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนวัดสุวรรณาราม เป็นโรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2501 ทั้งนี้เพราะชื่อไปซ้ำกับโรงเรียนประถมศึกษา

พ.ศ. 2499 ได้รับเลือกเป็นโรงเรียนโครงการทดลองและปรับปรุงโรงเรียนมัธยมศึกษา ของกรมสามัญศึกษา โครงการนี้เป็นโครงการ 12 ปี

พ.ศ. 2523 ได้รับรางวัลพระราชทานโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น ของกระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. 2527 ได้รับรางวัลจริยธรรม คุณธรรมดีเด่น ของกระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. 2544 โรงเรียนได้รับรางวัลชมเชยห้องศูนย์วิชาภาษาไทย กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และได้รับเลือกเป็นโรงเรียนแกนนำการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปัจจุบัน โรงเรียนตั้งอยู่ที่ 512/1 ถนนจรัญสนิทวงศ์ 32 แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700 เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ม.1-2-3 จำนวน 10-10-10 ห้องตามลำดับ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ม.4-5-6 จำนวน 8-8-8 ห้องตามลำดับ มีจำนวนครู อาจารย์ 120 คน และจำนวนนักเรียน 2,143 คน

โรงเรียนสตรีวัดระฆัง

โรงเรียนสตรีวัดระฆังแต่เดิมกระทรวงทหารเรือ ได้รับอนุญาตจากวัดให้สร้างอาคารไม้จำนวน 3 หลังเป็นโรงพยาบาลเรือชั่วคราว เมื่อกระทรวงทหารเรือสร้างโรงพยาบาลทหารเรือถาวรที่ปากคลองมอญ เรียบร้อยแล้ว จึงยกอาคารเดิมให้แก่วัดและได้รายงานไปยังกระทรวงธรรมการ ในครั้งนั้นขุนวรเวทย์พิสิฐ เป็นพนักงานจัดการแขวงตะวันตกเฉียงเหนือ เห็นชอบด้วยในการจัดตั้งโรงเรียนสตรีของรัฐบาลขึ้นใน สถานที่แห่งนี้ จึงได้นำความขึ้นกราบเรียนท่านเจ้ากรมศึกษาธิการและได้กราบเรียนท่านเจ้าอาวาสวัด ระฆังฯ เจ้าคุณพระพิมลธรรม (สมเด็จพระพุฒาจารย์) ท่านเจ้าอาวาสเห็นชอบด้วย อนุญาตให้ใช้ อาคารและสถานที่เป็นโรงเรียนสตรี กระทรวงธรรมการ จึงได้ซ่อมแซมให้เหมาะสมที่จะเป็นโรงเรียนตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2457 เริ่มเปิดรับนักเรียนก่อนแล้วจึงประกอบพิธีทางศาสนา เปิดโรงเรียนเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2457 จึงถือว่าวันที่ 1 พฤศจิกายน เป็นวันสถาปนาโรงเรียน ประธานในพิธี คือ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาชัยนาทนเรนทร เมื่อครั้งดำรงพระยศเป็นพระเจ้าน้องยาเธอพระองค์เจ้า รัชนีประยูรศักดิ์ ผู้แทนเจ้ากรมศึกษาธิการมีนางชนาภรภัคดี(สว่าง อมรสิงห์) เป็นครูใหญ่คนแรก มี นักเรียนชั้น ป.1-ป.3 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 75 คน ครู 4 คน

พ.ศ. 2463 เปิดสอนจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

พ.ศ. 2498 เปิดสอนชั้นเตรียมอุดมศึกษาปีที่ 1 แผนกอักษรศาสตร์และแผนกวิทยาศาสตร์

ปัจจุบันตั้งอยู่ที่ 248/9 บริเวณวัดระฆังโฆสิตารามวรมหาวิหาร ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร อาคารเรียนตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ตรงข้ามกับท่าช้างวังหลวงและพระบรมมหาราชวัง มีเนื้อที่ 2 ไร่ 3 งาน 20 ตารางวา โดยเสียเช่าให้กรมการศาสนา เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โดยจัดระดับละ 8 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 48 ห้องเรียน จำนวนครูอาจารย์ 112 คน และจำนวนนักเรียน 2,200 คน

โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม

โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม จัดตั้งขึ้นเมื่อ 5 มิถุนายน 2504 สังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นโรงเรียนสหศึกษา ขนาดใหญ่เปิดทำการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-7

พ.ศ. 2519 โรงเรียนได้โอนจากกองการประถมศึกษา มาสังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา โดยเปิดทำการสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1(ม.ศ.1) ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.ศ.3) สังกัดกองการมัธยมศึกษา

พ.ศ. 2521 เปิดทำการสอนชั้นมัธยมศึกษา 1 (ม.1) ถึงมัธยมศึกษา 3 (ม.3)

พ.ศ. 2526 กรมสามัญศึกษา อนุมัติให้โรงเรียนเปิดทำการสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เต็มรูปแบบ จำนวน 42 ห้องเรียน และเปิดทำการสอนการศึกษาผู้ใหญ่จนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันตั้งอยู่ที่ 1/13 ถนนสมเด็จพระปิ่นเกล้า แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700 อยู่บนเนื้อที่ 4 ไร่ 2 งาน 47 ตารางวา เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โดยมีห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 60 ห้องเรียน จำนวนครูอาจารย์ 114 คน และจำนวนนักเรียน 2,151 คน

โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ชื่อเดิมคือ "โรงเรียนวัดนายโรง" ซึ่งเป็นชื่อของวัดอันเป็นที่ตั้ง ที่ได้ชื่อว่า "วัดนายโรง" เนื่องด้วย "เจ้ากรับ" ซึ่งเป็น"นายโรง"ละครนอก ที่มีชื่อเสียงสมัยรัชกาลที่ 4 เป็นผู้บริจาคที่ดินเพื่อสร้างวัด จึงได้ชื่อว่าวัดนายโรงและเป็นชื่อของโรงเรียนสืบมา โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ก่อตั้งเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2498 บนที่ดินของวัด 2 วัด คือ วัดนายโรงและวัดบางบำหรุ โดยพระอธิการแนบ เจ้าอาวาส วัดนายโรงได้มอบที่ดินให้เช่าจำนวน 5 ไร่ 2 ตารางวา และพระครูรัตนโสภณ เจ้าอาวาส วัดบางบำหรุได้มอบที่ดินให้อีก 119 ตารางวา รวมเนื้อที่ทั้งหมด 5 ไร่ 1 งาน 21 ตารางวา เปิดสอนครั้งแรก วันที่ 17 พฤษภาคม 2498 โดยอาศัยศาลาการเปรียญของวัดนายโรง สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 ห้องเรียน มีนักเรียน 77 คน ครู 3 คน โดยมี นายธำรง โกมลบุตร เป็นครูใหญ่คนแรก และ ทำการเปิดสอน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในปีการศึกษา 2521 โรงเรียนวัดนายโรงได้ขออนุมัติเปลี่ยนชื่อเป็น "โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง" ในวันที่ 6 กันยายน 2539

โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นได้รับรางวัลพระราชทานของกรมสามัญศึกษา ในปีการศึกษา 2524 และ 2534 ในปีการศึกษา 2541 โรงเรียนได้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล (The International Standard School Project หรือ ISSP)

ปัจจุบันตั้งอยู่ที่ ถนนบรมราชชนนี แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อยกรุงเทพมหานคร 10700 มีจำนวนครูอาจารย์ 46 คน จำนวนนักเรียน 442 คน

โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย เป็นโรงเรียนซึ่งทำหน้าที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้ดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (กรมวิชาการ. 2545 : 1-4) ดังนี้

1. ด้านการบริหารและการจัดการ ปรับระบบการบริหารโรงเรียนให้ครอบคลุมภารกิจ รัตกุม คล่องตัว เข้มแข็ง และทันสมัย พัฒนาระบบสารสนเทศ และการประชาสัมพันธ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหาร พัฒนาระบบการวางแผนและใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการระบบการนิเทศติดตาม ประเมินผล และรายงานให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนสร้างระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพื่อเป็นการรับรองมาตรฐานการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยปรับปรุงโครงสร้างการบริหารเป็น 4 ฝ่าย 3 งาน พัฒนาระบบบริหารและจัดระเบียบ งานให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ให้เป็นปัจจุบัน ทันสมัยและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหาร พัฒนาระบบการวางแผนให้มีประสิทธิภาพ และใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหาร พัฒนาการนิเทศ การกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานให้เป็นระบบต่อเนื่อง สร้างระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และเพื่อให้เกิดการยอมรับในมาตรฐานการศึกษา

2. ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน พัฒนาหลักสูตรทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยนำท้องถิ่นให้เข้ามาอยู่ในห้องเรียนและนำห้องเรียนออกสู่ท้องถิ่น ปรับกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาการเรียนการสอน ทั้งวิชาสามัญและพื้นฐานวิชาชีพ โดยเน้นวิชาพื้นฐานที่จะพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นเลิศ เป็นสากล คือ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ คณิตศาสตร์ และคอมพิวเตอร์ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม พัฒนาบุคลิกภาพสร้างภูมิคุ้มกัน จากสารเสพติดและโรคเอดส์ พัฒนารูปแบบวิธีการวัดผลประเมินผลโดยเน้นการแสดงออกของผู้เรียน ตลอดจนสร้างระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นที่รับรองว่าได้มาตรฐาน โดยดำเนินการพัฒนาหลักสูตร เน้นให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม พัฒนาระบบกระบวนการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ ภาษาไทย สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยี (คหกรรม ช่างอุตสาหกรรมและคอมพิวเตอร์) ศิลปะ และพัฒนากิจกรรม อนุรักษ์ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาระบบการช่วยเหลือนักเรียน ทั้งด้านการเรียนและด้านคุณภาพชีวิต เพื่อให้สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี และสร้างภูมิคุ้มกันสารเสพติดและโรคเอดส์ ใน

รูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย พัฒนาการวัดผลประเมินผล โดยเน้นสภาพจริง และใช้ระเบียบสะสมเป็นเครื่องมือในการพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล รมรณค้จัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ให้เพียงพอเหมาะสม และทันสมัย ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ห้องศูนย์วิชา โดยการขยายพื้นที่ เพิ่มจำนวนวัสดุ สารสนเทศ และพัฒนารูปแบบการให้บริการที่หลากหลาย กว้างขวาง

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 หลักสูตรที่ใช้ในสถานศึกษา

3.1.1 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

3.1.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

3.1.3 หลักสูตรภาษาอังกฤษใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

3.1.4 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เริ่มต้นใช้ในปีการศึกษา 2546 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 4

3.2 สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย จัดการเรียนการสอน ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งพัฒนาให้สมดุลทั้งร่างกาย ปัญญา จิตใจและสังคม เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย สิ่งแวดล้อม มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข และปฏิบัติตามวิถีประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

การกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาโรงเรียนได้กำหนดเวลาเรียนตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการจัดการเรียนการสอน ภาคเรียนละ 100 วัน หรือ 20 สัปดาห์ ปีละ 200 วัน หรือ 40 สัปดาห์ การจัดโครงสร้างรายวิชาเรียน โรงเรียนได้คำนึงความพร้อมของปัจจัยความต้องการ ความถนัด และความสนใจของนักเรียน ดังนี้

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

1. การจัดกลุ่มวิชาเรียน โรงเรียนจัดกลุ่มวิชาเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 7 กลุ่มวิชา ได้แก่ ศิลปศึกษา ก, ศิลปศึกษา ข, คหกรรม, คหกรรม-อุตสาหกรรม, พละนันท-ศิลปศึกษา ก, ภาษาอังกฤษ-คณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์

2. การจัดกลุ่มวิชาเลือกเสรี ได้แก่ กลุ่มวิชาศิลปศึกษา ก,ข กลุ่มวิชาคหกรรม กลุ่มวิชาคหกรรม-อุตสาหกรรม กลุ่มวิชาพละนันท-ศิลปศึกษา ก กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ-คณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์, กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์

3. วิชาโครงการ ในระดับ ม.3 รายวิชา ง 321 และ ง 322 กลุ่มวิชาศิลปศึกษา กลุ่มวิชาการงานอาชีพ ประเภทวิชาคหกรรม และช่างอุตสาหกรรม ร่วมกันรับผิดชอบ โดยจัดนักเรียนเป็นกลุ่ม

4. กลุ่มวิชาเรียนตามโครงสร้างของหลักสูตร

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

1. โรงเรียนจัดกลุ่มวิชาเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็น 4 กลุ่มวิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ กลุ่มภาษาอังกฤษ-คณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ-ภาษาไทย-สังคมศึกษา กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ-ภาษาฝรั่งเศส และภาษาอังกฤษ-ญี่ปุ่น

2. กลุ่มวิชาเรียนตามโครงสร้างของหลักสูตร และรายวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ซึ่งเปิดสอนโดยกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เริ่มต้นใช้ในปีการศึกษา 2546 เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยกำหนดเงื่อนไขและเวลาการใช้หลักสูตร ดังนี้

1. ระดับช่วงชั้น

กำหนดหลักสูตรเป็น 2 ช่วงชั้น

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

2. สาระการเรียนรู้

กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้

2.1 ภาษาไทย

2.2 คณิตศาสตร์

2.3 วิทยาศาสตร์

2.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2.5 สุขศึกษาและพลศึกษา

2.6 ศิลปะ

2.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

2.8 ภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ โดยจัดเป็น 2

กลุ่ม คือ

กลุ่มแรก ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียน การสอนเพื่อสร้างพื้นฐานการคิดเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ

กลุ่มที่สองประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์

3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

3.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง

3.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติได้ด้วยตนเองอย่างครบวงจร โดยเน้นการทำงานเป็นกลุ่ม โรงเรียนได้จัดกิจกรรมออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

3.2.1 กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี จัดสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง ตรงกันทั้งระดับในแนวนอน (เฉพาะช่วงชั้นที่ 3)

3.2.2 กิจกรรมชุมนุม จัดสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง โดยจัดตรงกันทั้งระดับช่วงชั้น

3.2.3 กิจกรรมแนะแนว จัดสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง (ช่วงชั้นที่ 3-4)

3.2.4 กิจกรรมอิสระ จัดสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง เฉพาะช่วงชั้นที่ 3

4. การจัดเวลาเรียน

4.1 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จัดเวลาเรียนเป็นรายปี ประมาณปีละ 1,000-1,200 ชั่วโมง หรือเฉลี่ยวันละ 5-6 ชั่วโมง

4.2 ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จัดเวลาเรียนเป็นรายภาคใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชาละ 1 หน่วยกิต และมีเวลาเรียนปีละไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง

5. การจัดการเรียนรู้

โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย จัดการเรียนรู้ตามกรอบแผนกลยุทธ์ระดับองค์กร ดังนี้

5.1 ส่งเสริมและพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ที่เอื้อต่อการเป็นแหล่งเรียนรู้ ตามแผนงานส่งเสริมและพัฒนาบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โดยจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้และโครงการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้และสื่อต่างๆ

5.2 ส่งเสริมและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ตามแผนงานพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน โดยจัดทำโครงการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โครงการส่งเสริมภูมิปัญญา สร้างอาชีพและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผู้เรียน โครงการปรับกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โครงการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม โครงการอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย โครงการส่งเสริมการอ่าน

5.3 ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรด้านวิสัยทัศน์ ทักษะ เทคนิคการใช้เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาตนเองและกระบวนการเรียนการสอน ตามแผนงานพัฒนาบุคลากร โดยจัดทำโครงการ พัฒนาบุคลากร ให้สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนรู้ตามสภาพความเป็นจริง และ

การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และคุณภาพของผู้เรียน รวมทั้งส่งเสริมให้ครูผู้สอน สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

5.4 จัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามขีดความสามารถและศักยภาพของตน จึงได้แบ่งกลุ่มผู้เรียนตามความถนัดและสนใจ ในช่วงชั้นที่ 3 เป็น 5 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มสนใจศิลปศึกษา
2. กลุ่มสนใจดนตรีและนาฏศิลป์
3. กลุ่มสนใจงานอาชีพและเทคโนโลยี
4. กลุ่มสนใจด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์
5. กลุ่มสนใจด้านคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ

กลุ่มผู้เรียนตามความถนัดและสนใจ ในช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนได้จัดแบ่งเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มเน้นสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์
2. กลุ่มเน้นสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์
3. กลุ่มเน้นสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย สังคมศึกษา
4. กลุ่มเน้นสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส
5. กลุ่มเน้นสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น

6. การนิเทศภายในโรงเรียน

โรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ได้จัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพื่อความเจริญของงานของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ สร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม และปัจจัยเกื้อหนุน ให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งบทบาทภาระหน้าที่ที่สำคัญยิ่งในการอบรมสั่งสอนผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และจำเป็นต้องปรับกระบวนการเรียนการสอน จัดประสบการณ์เตรียมความพร้อมโดยสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างความรู้ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตปัจจุบันและอนาคตได้

การจัดการเรียนการสอนให้ประสบผลดังกล่าวโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ได้มีขั้นตอน วางแผนการดำเนินงาน อีกทั้งมีกระบวนการประเมินการนิเทศและการติดตามงาน โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการและแนวการจัดการศึกษาเป็นหลักเพื่อให้ครูผู้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา ได้ตระหนักและเข้าใจในกระบวนการนิเทศติดตามงาน โดยเฉพาะงานวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษา รวมทั้งยอมรับว่า การนิเทศงานนั้นประกอบด้วยกิจกรรมหรือกระบวนการนิเทศที่หลากหลายที่ผู้นิเทศนำมาใช้พัฒนาความรู้ ทักษะและเจตคติของครูให้มีผลการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาต่อไป

การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย เป็นกิจกรรมหรือกระบวนการที่ผู้นิเทศนำมาใช้ในการพัฒนาความรู้ ทักษะและเจตคติของครู ให้มีผลการปฏิบัติงานการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพจุดมุ่งหมายของการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย คือ

1. แก้ปัญหา
2. พัฒนาคน พัฒนางาน
3. ประสานสัมพันธ์
4. สร้างขวัญกำลังใจ

รูปแบบการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย มีดังนี้

1. การนิเทศทั่วไป เป็นการนิเทศเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะการแก้ปัญหา การสร้างแรงจูงใจโดยเลือกกิจกรรมให้เหมาะสม
2. การนิเทศปฏิบัติการเรียนการสอน เป็นการนิเทศเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนโดยเฉพาะ

กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย มีดังนี้

1. คณะกรรมการ (Committee)
2. การสาธิต (Demonstration)
3. การอภิปราย (Discussion)
4. การจัดนิทรรศการ (Exhibition)
5. การจัดทัศนศึกษา (Field Trip)
6. ประสบการณ์ตรง (Firsthand Experience)
7. การสัมภาษณ์ เฉพาะจุด (Interview Focused)
8. การสัมภาษณ์ทางอ้อม (Interview Non – Directive)
9. การเยี่ยมเยียน (Inter Visitation)
10. ทดลองปฏิบัติการ (Laboratory)
11. การบรรยาย (Lecture)
12. การประชุม (Meeting)
13. การสังเกต (Observation)
14. การประชุมกลุ่ม (Panel)
15. การอ่าน (Reading)

ขั้นตอนการจัดนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย มีดังนี้ แบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การดำเนินงานของโรงเรียน
2. การดำเนินงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้

2. การนิเทศการศึกษาและการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกิจกรรมที่สำคัญกิจกรรมหนึ่งในการช่วยสนับสนุนให้การจัดการเรียนการสอน และปฏิบัติงานต่างๆ ในโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการนิเทศภายในเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมมือกันปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนและปฏิบัติงานต่างๆ

2.1 การนิเทศการศึกษา

ความหมายการนิเทศการศึกษา

การนิเทศเป็นงานที่มีความสำคัญงานหนึ่งของการจัดและบริหารสถานศึกษาในการพัฒนาการศึกษา ต้องมีการนิเทศเป็นหลักของการบริหารสถานศึกษา ด้วยเหตุนี้ การนิเทศจึงเป็นกระบวนการของการศึกษาที่มุ่งจะส่งเสริมให้การสนับสนุน และพัฒนามาตรฐานการศึกษา การนิเทศเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาคุณภาพของครูให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผล และปัญญาในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าปฏิบัติได้ถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุด (ฉัตรชัย มูระดา. 2540 : 14) เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียน การปฏิบัติงานจะมุ่งให้ความช่วยเหลือครูได้พัฒนาตนเองในการปรับปรุงแก้ไขงานการเรียนการสอนเป็นสำคัญ ซึ่งจะเป็นการสร้างขวัญกำลังใจ ความพึงพอใจและมีความสามารถในการวิชาชีพ โดยมุ่งให้เกิดเป้าหมายสูงสุดคือคุณภาพนักเรียน (วิเชียร ดิยานันท์. 2540 : 7) นอกจากนี้ สมศักดิ์ จันธิมา (2541 : 14-15) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่าเป็นกระบวนการแนะนำช่วยเหลือให้ความร่วมมือ ซึ่งเป็นการปฏิบัติกิจกรรมของผู้นิเทศต่อผู้รับการนิเทศในการพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศให้มีประสิทธิภาพสูงสุดตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ นิตยา ทองไทย (2542 : 18) ที่กล่าวถึงการนิเทศการศึกษาไว้ว่าเป็นกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกัน ระหว่างผู้ให้การนิเทศ ผู้รับการนิเทศ เพื่อปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อบรรลุเป้าหมายและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและดำรง ปักเขตนาง (2544 : 44) ที่ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่าเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่อาศัยการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ีระหว่างผู้นิเทศ กับผู้รับการนิเทศเพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในทุกๆ ด้านและบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

สำหรับโกลแฮมเมอร์และคนอื่นๆ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2542 : 222 ; อ้างอิงจาก Goldhammer and others. 1980) กล่าวถึงการนิเทศการศึกษาไว้ว่า เป็นลักษณะงานที่มอบหมายให้ครูหรือ

ผู้หนึ่งที่กระตุ้นให้ครูหรือครูแนะแนวในสถานศึกษา ได้มีการพัฒนาในการที่จะนำวิธีการสอน สื่อการเรียนการสอนมาใช้โดยเน้นถึงทักษะในการติดต่อสื่อสารในปัจจุบัน การนิเทศการศึกษาเป็นความพยายามที่จะช่วยเหลือครูแก้ปัญหา ช่วยเหลือครูในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสร้างบรรยากาศที่ดีระหว่างครูและนักเรียน สอดคล้องกับกลิคแมนและคนอื่นๆ (Glickman and others. 1998 : 8) ที่กล่าวถึงการนิเทศการศึกษาไว้ว่าเป็นแนวคิดเกี่ยวกับงานและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการสอนในเรื่องหลักสูตร การจัดครูเข้าสอน การจัดสื่อการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก การเตรียมและพัฒนาครู รวมทั้งการประเมินการเรียนการสอน

ดังนั้น การนิเทศการศึกษาจึงหมายถึง กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการร่วมมือกันทางการศึกษาในการจัดกิจกรรมทุกอย่างระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศโดยมีจุดเน้นที่สำคัญคือ พยายามที่จะช่วยเหลือครูแก้ปัญหาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการสร้างบรรยากาศที่ดีระหว่างครูและนักเรียน ปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพ และยังเป็นการพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพครู ซึ่งผลจากการพัฒนาครูในขั้นสุดท้ายคือ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

2.2 การนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งสำหรับผู้บริหารที่จะช่วยให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับนโยบายการดำเนินงานโดยได้งานที่มีมาตรฐานและคุณภาพสูง ผู้บริหารจึงมีหน้าที่ที่จะต้องนิเทศผู้ร่วมงานให้มีความเข้าใจและปฏิบัติงานจนประสบความสำเร็จ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 4) บุคลากรในโรงเรียนต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้สูงขึ้น อันเนื่องมาจากศึกษานิเทศก์มีจำนวนจำกัดไม่สามารถตอบสนองความต้องการทางการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนได้ ประกอบกับสภาพในปัจจุบันบุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ ความสามารถเพียงพอและบางคนยังมีความชำนาญในเฉพาะสาขาอีกด้วย จึงควรใช้ทรัพยากรเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ดังนั้น โรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องจัดการนิเทศภายในโรงเรียน โดยความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับบุคลากรในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกันโดยใช้หลักการปรึกษาหารือ ช่วยกันคิดแก้ปัญหาแทนการรอคอยหรือรอรับความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์ซึ่งอยู่ภายนอกโรงเรียนทั้งยังรู้จักใช้หลักประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานสามารถกระตุ้นความคิดและนำความรู้ใหม่ๆ ของครูมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (เดชา หามนตรี. 2538 : 10)

2.2.1 ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องดำเนินการขึ้นภายในโรงเรียนของตนเองเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่วนความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนนั้น อุทัย บุญประเสริฐ และ ชโลมใจ ภิงควาวัฒน์ (2538 : 32) มีความเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนว่า เป็นความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายใน

โรงเรียนมีการดำเนินการเป็นขั้นตอนและมีกระบวนการเฉพาะเพื่อตอบสนองการนิเทศคือ ได้ผลงานที่มีคุณภาพ มีการพัฒนาคน มีการเสริมสร้างบำรุงขวัญและกำลังใจให้เกิดความภาคภูมิใจและมั่นใจในการทำงาน มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันในการทำงานร่วมกัน ส่วนหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2540 : 7) ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน ไว้ว่าการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการในการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารและครูอาจารย์ในโรงเรียนร่วมกันจัดขึ้น โดยมีจุดประสงค์เพื่อปรับปรุงงานต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนในทางที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 42) ที่ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนหมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติตามภารกิจหลัก คือ การสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม ให้เต็มวัยและตามศักยภาพ โดยความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน สำหรับนิเวศน์ คิตยา (2542 : 8) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหารกับครูในโรงเรียนในอันที่จะแก้ไขพัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

จากความหมายที่กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียน คือ กระบวนการหรือกิจกรรมในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างครูกับผู้นิเทศเพื่อหาแนวทางปรับปรุง เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

2.2.2 จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียน มีจุดมุ่งหมายเดียวกับการนิเทศการศึกษาที่มุ่งช่วยครูให้สอนดียิ่งขึ้น ช่วยเด็กให้ได้เรียนดีขึ้น และปรับปรุงโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น การนิเทศภายในโรงเรียนจึงมีความละเอียดลออและสลับซับซ้อน เพราะการพัฒนาคนเป็นงานที่ต้องอาศัยกาลเวลา วิธีการ มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2535 : 5) เห็นว่า การนิเทศมีจุดมุ่งหมายในการช่วยเหลือและปรับปรุงครูเป็นประการสำคัญ กล่าวเป็นอักษรย่อดังนี้คือ OSMMAE

O – Objective การช่วยเหลือครูในการเลือก และปรับปรุงวัตถุประสงค์ของการสอน

S – Subjective Matters การช่วยเหลือครูให้รู้จักเลือกและปรับปรุงเนื้อหาการสอน

M – Materials การช่วยเหลือครูให้รู้จักเลือกและปรับปรุงการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน

A – Activities การช่วยเหลือครูให้รู้จักปรับปรุงให้กิจกรรมเสริมหลักสูตรในการสอน

E – Evaluation การช่วยเหลือครูให้รู้จักปรับปรุงวิธีการประเมินผลการเรียนการสอน

นอกจากนั้น ชินวงศ์ ศรีงาม (2536 : 7) ได้ให้ความมุ่งหมายหลักของการนิเทศภายในโรงเรียน คือ มุ่งพัฒนาครูผู้สอนให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ไปทิศทางที่พึงประสงค์ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรภายในโรงเรียนในอันที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ช่วยกันพัฒนาการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงสุด และสุดาวรรณ พานิชสุโขไพศาล (2539 : 9) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศ

ภายในโรงเรียนว่าเป็นการช่วยเหลือส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียนให้ได้เข้าใจเกี่ยวกับนักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู สร้างขวัญและกำลังใจในการประเมินตนเองและความพึงพอใจในการทำงานเพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน ส่วนชาติ มณีศรี (2542 : 26) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของการนิเทศภายใน มีเป้าหมายหลักอยู่ที่การพัฒนาครู ทั้งด้านวิชาชีพคือฝึกให้มีประสบการณ์ตรง เช่น การประชุมอบรมสัมมนา การทดลองหลักสูตรวิธีสอน และประสบการณ์โดยอ้อม เช่น การจัดกิจกรรมต่างๆ ให้ครูมีโอกาสนพบปะทางวิชาการ เป็นต้น นอกจากนั้นยังช่วยสร้างครูให้มีลักษณะความเป็นผู้นำ การทำงานร่วมกับคนอื่นอันจะยังผลให้เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนดียิ่งขึ้น กล่าวโดยย่อก็คือมุ่งพัฒนาคนและพัฒนางาน

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 20) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการมุ่งปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู โดยการนิเทศการสอนให้ข้อมูลแก่ครูในด้านการสอนเพื่อครูจะได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนของตน ช่วยให้ครูได้พัฒนาความสามารถในการสอน ส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพการสอนของครู

2. เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอนในโรงเรียนเพื่อคุณภาพของนักเรียน ส่งเสริมประสิทธิภาพงานวิชาการในโรงเรียน สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการสอน และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน

กล่าวโดยสรุป จุดมุ่งหมายการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือให้คำปรึกษา เตรียมงาน ตลอดจนติดตามผลงานและการจัดการให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ คือ พัฒนาค้น พัฒนางาน ประสานสัมพันธ์ สร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้ได้ผลที่มีคุณภาพสูง และเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการสอนให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การเรียนการสอนมีคุณภาพต่อไป

2.2.3 หลักการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียน มีหลักการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาที่เป็นแนวทางในการปฏิบัติให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ดำเนินการเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนดำเนินไปด้วยดีและประสบผลสำเร็จ อเนก ส่องแสง (2540 : 6) ได้ให้หลักการนิเทศภายในไว้ดังนี้

1. การนิเทศต้องมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ มีนโยบาย จุดมุ่งหมาย และแนวทางในการปฏิบัติการนิเทศที่แน่นอน ชัดเจน เป็นไปตามกฎเกณฑ์และสภาพปัญหาหรือความเป็นจริงในเรื่องนั้นๆ มีวิวัฒนาการทั้งด้านเนื้อหา สาร เครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ ตลอดจนกลวิธีในการนิเทศ มีการติดตามและประเมินผลการนิเทศอย่างมีระบบ

2. การนิเทศเป็นการช่วยกระตุ้น ประสานงานและแนะนำให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ผู้สอนและผู้เรียนมากกว่าการจับผิด มีการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อครูจะได้เข้าใจหลักการสอนทั่วไป พัฒนาเทคนิควิธีสอนให้มีประสิทธิภาพ ฝึกทักษะและประสบการณ์ในการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน พัฒนาเจตคติในการเรียนการสอนให้อยู่ในเกณฑ์ดี ปรับปรุงเอกสาร แผนการสอน เป็นต้น

3. การนิเทศตั้งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย ผู้นิเทศเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ ไม่ใช่ผู้ใช้อำนาจ ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และส่งเสริมให้มีการแสดงออกโดยทั่วถึง ผู้รับการนิเทศมีอิสระคิดริเริ่มและมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนปฏิบัติงาน ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

4. การนิเทศเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มีขั้นตอนการนิเทศตามลำดับ มีระเบียบวิธีการ มีการรวบรวมข้อมูลและสรุปผลมาใช้ในการนิเทศ มีการประเมินผลและติดตามผล

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2542 : 10-11) ได้เสนอหลักการสำคัญของการนิเทศการศึกษาดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ ลักษณะของกระบวนการมีความหมายครอบคลุมถึงการทำงานเป็นขั้นตอน (Steps) มีความต่อเนื่อง (Continuity) ไม่หยุดนิ่ง (Dynamic) และมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ (Interaction) ในหมู่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งลักษณะดังกล่าวล้วนเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ของการนิเทศที่ดีทั้งสิ้น

2. การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน โดยผ่านตัวกลางสำคัญ คือ ครู และบุคลากรทางการศึกษา

3. การนิเทศการศึกษานับบรรยากาศในการเป็นประชาธิปไตย

ซารี มณีศรี (2542 : 27-28) ได้สรุปหลักการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียนวางแผนปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือครู นักเรียน และโรงเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ไว้ดังนี้

1. การนิเทศเป็นการช่วยกระตุ้นประสานงาน และแนะนำให้เกิด ความเจริญงอกงามแก่ครูโดยทั่วไป ซึ่งอาจทำได้โดยการจัดให้มีการฝึกอบรมด้านวิชาชีพ เพื่อให้ครูได้ทราบหลักวิธีการสอนโดยทั่วไป พัฒนาหลักวิชาความรู้โดยใช้หลักเทคนิควิธีการสอนใหม่ๆ ช่วยให้การเรียนการสอนมีคุณภาพสูงขึ้น ปรับปรุงแผนการเรียนการสอนโครงการสอน จัดทำวัสดุอุปกรณ์ การสอนชนิดต่างๆ ทั้งที่หาได้ในโรงเรียน และในท้องถิ่นให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการประเมินผล ช่วยให้ครูมีประสบการณ์ในการเตรียมเครื่องมือประเมินผลชนิดต่างๆ สรุปผลการวัดและการวางแผนช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนช้า

2. การนิเทศจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลให้โอกาสบุคลากรทุกคนได้ใช้ความรู้ความสามารถเพื่อปรับปรุงการเรียนของเด็กให้ดีขึ้น กระตุ้นให้ครูมีความคิดริเริ่ม และมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอน

3. การนิเทศเป็นกระบวนการส่งเสริม สร้างสรรค์ ควรวลัทธิเชิงวิธีการบังคับและแบบแผนวิธีการที่เข้มงวด ขาดความยืดหยุ่น ควรสร้างบรรยากาศให้ครูได้พยายามคิดหาวิธีการทำงานแบบใหม่ ตามสติปัญญาของแต่ละคน

4. การนิเทศจะต้องมีความสัมพันธ์กับการปรับปรุงหลักสูตร ปัญหาในการใช้หลักสูตรการพัฒนาวัสดุอุปกรณ์ การรู้จักใช้แหล่งทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

5. การนิเทศ คือ การสร้างมนุษย์ ผู้นิเทศจะต้องยอมรับนับถือ บุคคลอื่นมีความเห็นอกเห็นใจคนอื่น มีความซื่อตรงต่อหน้าที่ และให้ความร่วมมือช่วยเหลือแก่คนอื่น

6. การนิเทศมุ่งเพื่อส่งเสริมบำรุงขวัญของครูให้สูงขึ้น

7. การนิเทศมีจุดมุ่งหมายที่จัดช่องว่าง ระหว่างโรงเรียน กับชุมชน ผู้นิเทศจะต้องศึกษา และวางแผนเพื่อทราบความต้องการและปัญหาในชุมชน เร่งเร้าครูให้สำรวจทรัพยากรในท้องถิ่นและนำมาใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในโรงเรียน ให้ผู้ทรงวุฒิหรือผู้นำชุมชนได้มีโอกาสร่วมวางแผนปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียน

สำหรับสำหรับเยาพา เดชะคุปต์ (2542 : 134) ได้ให้หลักการสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียนที่ผู้เกี่ยวข้องน่าจะต้องยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ ว่าการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นภารกิจที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบและมีส่วนรับรู้ต่อความก้าวหน้าของครูในโรงเรียนที่มีผลต่อเนื่องจากโรงเรียน โรงเรียนต้องทำงานร่วมกันและใช้วิธีการประชาธิปไตยกับการดำเนินงานกล่าวคือ มีความเคารพในเหตุผลซึ่งกันและกัน เป็นความร่วมมือร่วมใจและใช้วิธีการแก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์ โรงเรียนต้องเริ่มต้น ด้วยการรู้สภาพปัญหาที่แท้จริงเสียก่อน แล้วจึงกำหนดแผนหรือแนวทางในการแก้ปัญหาต่างๆ โรงเรียนจัดการนิเทศภายในเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนไม่ใช่การจับผิด จึงต้องพยายามให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้าใจและดำเนินงานให้เป็นตามอุดมการณ์ดังกล่าวบุคลากรในโรงเรียน ต้องยอมรับความจริงในแง่ที่ว่า ไม่มีใครจะมีความสามารถหรือเชี่ยวชาญไปในทุกเรื่องโรงเรียนมุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน ทำให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเยาพา เดชะคุปต์ (2542 : 135) ยังได้กล่าวถึงหลักการนิเทศภายในโรงเรียนตามรูปแบบของโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนพัฒนาตนเองได้แก่

1. หลักภาวะผู้นำในการนิเทศ ผู้นิเทศต้องใช้วิธีการของภาวะผู้นำ เพื่อให้บุคลากรในความรับผิดชอบของตนปฏิบัติงานในหน้าที่ได้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนอย่างเต็มประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลทั้งนี้จะนิเทศในรูป คณะกรรมการหรือเป็นรายบุคคลก็ได้

2. หลักการเชิงระบบในการนิเทศ ผู้นิเทศต้องใช้วิธีการเชิงระบบในการดำเนินการนิเทศ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศแล้วปรับปรุงแก้ไข ทั้งนี้ต้องเป็นไปเพื่อแก้ปัญหา พัฒนาหรือปรับปรุงงานของโรงเรียน

3. หลักการนิเทศเชิงมนุษยนิยม ผู้นิเทศต้องใช้วิธีการประสานสัมพันธ์และสร้างขวัญกำลังใจ ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างบุคลากรของโรงเรียน และผู้เกี่ยวข้องทำให้สภาพการทำงานของบุคลากรในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีความสุข ได้รับการยกย่องเชิดชูให้ปรากฏ

4. หลักการมีส่วนร่วม ผู้นิเทศต้องใช้วิธีการสร้างความมีส่วนร่วมกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนในการนิเทศให้ร่วมแรงใจในการแก้ปัญหาและพัฒนางานตั้งแต่การวางแผนการนิเทศไปจนถึงการปรับปรุงแก้ไข

5. หลักการนิเทศภายในประสานกับการนิเทศภายนอก แม้การนิเทศภายในจะทำให้ผู้ปฏิบัติในโรงเรียนเข้าใจเป้าหมายของโรงเรียนเพื่อที่จะปฏิบัติงานได้ถูกทิศทางแล้วยังมีงานบางงานที่มีขอบข่าย และความเฉพาะเจาะจงเกินกำลังของบุคลากรในโรงเรียน เช่น การประสานงานนโยบายกรมเจ้าสังกัดกับภาระหน้าที่ของโรงเรียน การนิเทศเฉพาะทางที่ลึกซึ้ง การยกย่องเชิดชูความดีเด่นของโรงเรียนให้แพร่ไปในวงกว้าง งานเหล่านี้ต้องใช้ผู้นิเทศจากภายนอก

มาร์คและสตูป (Mark and Stoop. 1985 : 5) ให้หลักเบื้องต้นของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการศึกษาซึ่งจะเป็นบริการที่ทำเป็นทีมและอาศัยความรับผิดชอบของครูใหญ่ ครูทุกคนต้องการและมุ่งหวังจะได้รับการช่วยเหลือด้านการนิเทศ บริการอันนี้จะต้องอยู่ในความรับผิดชอบของครูใหญ่ การนิเทศการศึกษากลับให้ตรงกับความต้องการของแต่ละบุคคลที่เป็นบุคลากรของโรงเรียน ช่วยจำแนกความต้องการของแต่ละบุคคลที่เป็นบุคลากรของโรงเรียน การนิเทศการศึกษาจะช่วยให้เป้าหมายและจุดมุ่งหมายทางการศึกษาแจ่มชัดขึ้น ช่วยปรับปรุงทัศนคติและสัมพันธภาพของมวลสมาชิกของคณะบุคคลในโรงเรียน ช่วยพัฒนาในด้านความรู้สึกต่อชุมชนที่ดี ช่วยในการจัดและบริหารกิจกรรมในหลักสูตรระดับนักเรียน ความรับผิดชอบในการปรับโครงการการนิเทศในโรงเรียนเป็นหน้าที่ของครู ซึ่งทำเพื่อชั้นเรียน และเป็นความรับผิดชอบของครูใหญ่ในการทำเพื่อโรงเรียน การนิเทศการศึกษาต้องมีการจัดงบประมาณไว้ในงบประมาณประจำปี มีการวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาวโดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วม การบริหารโครงการนิเทศ จะต้องจัดเป็นคณะบุคคล การนิเทศการศึกษาควรช่วยให้มีการแลกเปลี่ยน และนำผลการวิจัยทางการศึกษาใหม่ๆ มาใช้และการวัดประสิทธิผลของการนิเทศการศึกษา ควรประเมินโดยผู้มีส่วนร่วมในโครงการและผู้ที่เกี่ยวข้องในการให้การช่วยเหลือ

เซอร์จิโอแวนนีและสตาร์เร็ต (Sergiovenni and Starratt. 1998 : 42-43) กล่าวถึงหลักการนิเทศการศึกษาไว้ว่าเป็นการบริหารต้องคำนึงถึงการจัดให้มีความสะดวกสบายทางวัตถุต่างๆ และรวมไปถึงการดำเนินการโดยทั่วไป การนิเทศต้องคำนึงถึงการปรับปรุงการเรียนโดยทั่วไป การบริหารและการนิเทศโดยหน้าที่แล้วไม่สามารถแยกออกจากกันได้ทั้งสองอย่างจะต้องมีส่วนสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด มีส่วนช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องการจัดดำเนินงานด้านระบบการศึกษา การนิเทศที่ดีจะต้องอยู่บนพื้นฐานทางปรัชญาและวิทยาศาสตร์ ตั้งอยู่บนพื้นฐานปรัชญาและประชาธิปไตย ยึดทัศนคติและวิธีการทางวิทยาศาสตร์ การนิเทศที่ดีในสถานที่ที่ไม่สามารถใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้จะต้องใช้กระบวนการแก้ปัญหาการศึกษา การปรับปรุงและประเมินผลทั้งส่วนที่เป็นกระบวนการและผลที่เกิดขึ้น เป็นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ไม่ใช่การเขียนใบสั่งให้ทำ มีการวางแผนอย่างมีระเบียบ มีการประสานความร่วมมือและจัดให้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และต้องส่งเสริมหาแนวทางการประเมินบุคลากร วิธีการและผลจะต้องมุ่งไปสู่มาตรฐานที่ตั้งไว้

ดังนั้น พอสรุปได้ว่า หลักการนิเทศภายในโรงเรียนควรเป็นหลักการทำงานร่วมกันช่วยเหลือกัน เน้นกระบวนการประชาธิปไตยในการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างหมู่คณะ ผู้นิเทศต้องใช้วิธีการสร้างความมีส่วนร่วมด้วยการรับรู้สภาพปัญหาและความต้องการของครู และให้การนิเทศตรงกับความต้องการของครู รวมทั้งพัฒนาส่งเสริมตรงตามศักยภาพของครูในด้านการจัดการเรียนการสอน มีการปรึกษาหารือ การประเมินงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน

2.2.4 กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

กระบวนการนิเทศเป็นขั้นตอนในการดำเนินงานและปฏิบัติงานการนิเทศอย่างมีระบบ มีการประเมินสภาพการทำงาน การจัดลำดับงานที่ต้องทำ การออกแบบงาน การประสานงาน ตลอดจนการอำนวยความสะดวกให้งานลุล่วง ซึ่งมีนักการศึกษาได้กำหนดกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนดังนี้

นิกร เพ็ญเวียง (2538 : 48-49) ได้กำหนดกระบวนการและกิจกรรมนิเทศภายใน โรงเรียนไว้ 5 ขั้นตอน คือ

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ หมายถึง การดำเนินการร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับครูผู้สอน ในการหาตัวปัญหาในเรื่องการเรียนการสอนที่ประสบอยู่ อาจเป็นกลุ่มวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งหาได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคเรียนที่ผ่านมาจากแบบสอบถาม ครูผู้สอน หรือการระดมพลังสมองของผู้นิเทศและครูผู้สอน เพื่อให้ได้ตัวปัญหาที่แท้จริง

2. การวางแผนและกำหนดทางเลือก หมายถึง การดำเนินการร่วมกันในการกำหนดตัวปัญหาที่เรียงลำดับความสำคัญตามความต้องการแก้ไขแล้วจึงกำหนดงาน กำหนดคนให้เหมาะสม สัมพันธ์กัน โดยกำหนดการปฏิบัติงานในรูปของแผนงานหรือโครงการที่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน

3. การสร้างสื่อและเครื่องมือ หมายถึง การจัดหา จัดสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับยุทธวิธีที่กำหนดไว้

4. การปฏิบัติการนิเทศภายใน หมายถึง การดำเนินการนิเทศภายในตามลำดับขั้นตอนและใช้ยุทธวิธีที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่มีอยู่โดยดำเนินงานตามแผนงานโครงการที่กำหนดไว้

5. การประเมินผลและรายงานผล หมายถึง การตรวจสอบหรือประเมินว่าการดำเนินการที่ผ่านมาสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ มีส่วนใดที่ต้องแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ การประเมินผลมักดำเนินการในสามระยะคือ ก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และหลังดำเนินการ ส่วนการรายงานผลนั้นจะกระทำเพื่อรายงานผลให้หน่วยเหนือรับทราบต่อไป

แฮริส (Harris. 1985 : 10) ได้เสนอกระบวนการนิเทศเป็น 6 ขั้นตอน คือ

1. การประเมินสภาพการทำงาน (Assessing) เป็นกระบวนการศึกษาถึงสภาพต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อเป็นตัวกำหนดการเปลี่ยนแปลง โดยการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจะศึกษาถึงธรรมชาติและความสัมพันธ์ของเรื่องต่างๆ การสังเกตเป็นการมองสิ่งรอบตัวด้วยความละเอียดถี่ถ้วน การทบทวนเป็นการตรวจสอบสิ่งรอบตัวอย่างตั้งใจ การวัดพฤติกรรมการทำงาน และการเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงาน

2. การจัดลำดับความสำคัญของงาน (Prioritizing) เป็นกระบวนการกำหนดความสำคัญของงาน ตามเป้าหมายวัตถุประสงค์และกิจกรรมตามลำดับความสำคัญ ซึ่งประกอบด้วยงานต่อการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์เฉพาะ ทางเลือก และการจัดลำดับความสำคัญของงาน

3. การออกแบบวิธีการทำงาน (Designing) เป็นกระบวนการวางแผนหรือกำหนดโครงการต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยประกอบด้วยงาน การจัดสายงานเป็นการจัดส่วนประกอบต่างๆ ของงานให้สัมพันธ์กัน การหาวิธีการนำเอาทฤษฎี หรือหลักการไปสู่การปฏิบัติการเตรียมการต่างๆ ให้พร้อมที่จะทำงาน การจัดระบบการทำงาน และการกำหนดแผนในการทำงาน

4. การจัดสรรทรัพยากร (Allocating Resources) เป็นกระบวนการกำหนดทรัพยากรต่างๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงานซึ่งประกอบด้วยงานการกำหนดทรัพยากร ที่ต้องใช้ความต้องการของหน่วยงานต่างๆ จัดสรรทรัพยากรไปให้หน่วยงานต่างๆ กำหนดทรัพยากรที่จำเป็นจะต้องใช้สำหรับความมุ่งหมายเฉพาะอย่าง และมอบหมายบุคลากรให้ทำงานในแต่ละโครงการหรือแต่เป้าหมาย

5. การประสานงาน (Coordination) เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับงาน เวลา วัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อย่างเพื่อให้การเปลี่ยนแปลงบรรลุผล ซึ่งประกอบด้วยงานการประสานการปฏิบัติในฝ่ายต่างๆ ให้ดำเนินการไปด้วยความราบรื่น สร้างความกลมกลืนและความพร้อมเพรียงกัน ปรับการทำงานในส่วนต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพให้มากที่สุด กำหนดเวลาในการทำงานในแต่ละช่วงและสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้น

6. การอำนวยการ (Directing) เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดสภาพที่เหมาะสมที่จะสามารถบรรลุผลแห่งการเปลี่ยนแปลงให้มากที่สุดได้แก่งานการแต่งตั้งบุคลากร กำหนดแนวทางหรือกฎเกณฑ์ในการทำงาน ระเบียบแบบแผนเกี่ยวกับเวลา ปริมาณหรืออัตราเร่งในการทำงาน แนะนำการปฏิบัติงาน และตัดสินใจเกี่ยวกับทางเลือกในการปฏิบัติงาน

สรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่าง ผู้นิเทศกับครูผู้สอน ในการหาตัวปัญหาในเรื่องการเรียนการสอนที่ประสบอยู่ อาจเป็นกลุ่มวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นการกำหนดตัวปัญหาที่เรียงลำดับความสำคัญตามความต้องการแก้ไขแล้วจึงกำหนดงาน กำหนดคน ให้เหมาะสมสัมพันธ์กัน โดยกำหนดการปฏิบัติงานในรูปของแผนงานหรือโครงการที่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน จัดหา จัดสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับยุทธวิธีที่กำหนดไว้ ดำเนินการนิเทศภายในตามลำดับขั้นตอนโดยคำนึงถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่มีอยู่ ตรวจสอบหรือประเมินว่าการดำเนินการที่ผ่านมาสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ มีส่วนใดที่ต้องแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

2.2.5 กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน

กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นต่อการจัดการนิเทศการศึกษา เป็นขั้นตอนในการดำเนินงานและปฏิบัติงานอย่างมีระบบ เพราะเป็นเทคนิคที่จะนำพามาซึ่ง กระบวนการกลุ่มในการปฏิบัติงาน หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา (2540 : 41-63) กล่าวว่า กิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นต่อการจัดการนิเทศการศึกษา เพราะเป็นเทคนิคที่จะนำพามาซึ่ง กระบวนการกลุ่มในการปฏิบัติงานสภาพปัจจุบันปัญหา และจุดประสงค์ในการนิเทศภายในโรงเรียน โดยมีกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่เสนอไว้ให้เลือก 16 กิจกรรม คือ การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน การปฐมนิเทศครูใหม่ การให้คำปรึกษาแนะนำ การอบรม การประชุมปฏิบัติการ การสัมมนา การระดมความคิด การสาธิตการสอน การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ การสนทนาทางวิชาการ การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน การศึกษาดูงาน การสังเกตการสอน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ และการจัดนิทรรศการ กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนดังกล่าว โรงเรียนสามารถเลือกปฏิบัติได้ตามความเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนโดยประสานการดำเนินงานกับกระบวนการนิเทศภายนอก

ซารี มณีศรี (2542 : 204-205) ให้ความหมาย กิจกรรมการนิเทศว่าเป็นแผนปฏิบัติการนำโครงการแต่ละโครงการสู่การปฏิบัติคำที่ใช้มีอยู่หลายคำ เช่น กลไกการนิเทศ กิจกรรมการนิเทศภายใน เป็นต้น การที่โรงเรียนใดจะเลือกใช้กิจกรรมการนิเทศใด ย่อมขึ้นอยู่กับโรงเรียนที่มีความพร้อมน้อย

มีความพร้อมปานกลาง และมีความพร้อมมาก สอดคล้องกับจุดประสงค์การนิเทศกิจกรรมการนิเทศภายใน โรงเรียนอาจมีดังต่อไปนี้

1. การประชุมก่อนเปิดเรียน ประชุมปรึกษาหารือ เตรียมการด้านต่างๆ ก่อนเปิดภาคเรียน
2. การประชุมนิเทศ แนะนำบุคลากรใหม่ให้คุ้นเคย สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ระเบียบข้อปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. การให้คำปรึกษาแนะนำ คำปรึกษาแนะนำใช้ในระบบการนิเทศเพราะใช้เทคนิคพบปะพูดคุยมากกว่าการใช้อำนาจหรือการออกคำสั่ง
4. การประชุมปฏิบัติการ มุ่งเน้นให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และเจตคติ (Attitude) ลงมือปฏิบัติมากกว่าการบรรยาย
5. การอบรม งานนิเทศมุ่งอบรมประจำการให้ผู้รับการนิเทศ เสริมความรู้ใหม่ทันต่อความเปลี่ยนแปลง
6. การสัมมนา เป็นการเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งที่จัดเองภายในหน่วยงานหรือไปร่วมกับหน่วยงานอื่น ฟังมากกว่าทำ
7. การระดมความคิดในสังคมประชาธิปไตย การรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นเคารพให้เกียรติ ศักยภาพคนอื่นเป็นสิ่งที่พึงตระหนัก การระดมความคิด (Brain storming) มุ่งปริมาณความคิดมากกว่าถูกผิด
8. การสาธิตการสอน เป็นกิจกรรมสำคัญที่ควรจัดให้มีการเรียนรู้หรือเลียนแบบจากผู้เชี่ยวชาญ ประหยัดเวลาและได้รับประสบการณ์ตรง จัดหาแบบที่ดี
9. การศึกษาเอกสารวิชาการ การเพิ่มพูนความรู้ก็ต้องอ่านและวิชาชีพครูต้องอ่านมาก เพราะการอ่านจะนำไปสู่ความรอบรู้ ความคิดใหม่และทันสมัย สรรพวิทยามีในหนังสือและสิ่งพิมพ์
10. การสนทนาวิชาการ ในวงวิชาการนั้นควรมีหลายรูปแบบ เช่น การเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องมาบรรยาย อาจใช้เวลาพักเที่ยงวัน ซึ่งไม่กระทบต่อการทำงานทุกคนมีเวลาว่างพอที่จะเข้าร่วมกิจกรรมได้ อาจจัดเดือนละครั้ง ในหัวข้อที่สนใจร่วมกัน (วิชาชีพ)
11. การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน เป็นเทคนิคการนิเทศเพื่อช่วยครูปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น มีขั้นตอนที่จะต้องปฏิบัติร่วมกันของผู้ให้และผู้รับการนิเทศ บนพื้นฐานวัตถุประสงค์เดียวกัน คือ ทำเพื่อเด็กลดข้อบกพร่อง และส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น
12. การศึกษาดูงาน ผลตรงในการปรับปรุงงาน ดูคนอื่นย้อนดูตัวเอง ศึกษาข้อดี ข้อบกพร่อง ข้อจำกัดเมื่อต้องนำมาปรับปรุง ความพร้อมด้านต่างๆ
13. การสังเกตการสอน ในทางปฏิบัติทำได้น้อยถือว่าทุกคนมีภาระหน้าที่ที่ต้องทำในทางปฏิบัติ หัวหน้าหมวดวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์อาจเป็นผู้รับผิดชอบร่วมกับครูผู้มีความเชี่ยวชาญ (Master Teachers)

14. การวิจัยปฏิบัติการการเรียนการสอน หนังสือแบบเรียน สื่อการสอน หรือแม้แต่การนิเทศสามารถทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการได้ทั้งนั้น การวิจัยเพื่อนำผลมาใช้ หรือวิจัยเชิงพัฒนา (Research and Development : R&D)

15. การเขียนเอกสารหรือทดสอบทางวิชาการ อาชีพครูหรือผู้นิเทศ นอกจากต้องอ่านมาก พูดยากแล้วยังต้องเขียนมาก มิใช่เขียนกระดาษแต่เขียนผลงานวิชาการเป็นการสร้างพรมแดนความรู้ใหม่การเขียนเป็นเทคนิคซึ่งต้องเรียนหลักวิธี การอ่านมากเป็นพื้นฐานของการเขียนได้เป็นอย่างดี คนที่มีวิญญานครูจะทำหน้าที่นี้ได้ดี

16. การจัดนิทรรศการ การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการนำเสนอให้เป็นที่น่าสนใจ เทคนิคการใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาช่วย มิใช่เสนอเพียงแผ่นกระดาษ คำชี้แจงไม่น่าสนใจเป็นได้เพียงนิทรรศการแห้ง

สรุปได้ว่า กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนต้องประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผน การปฏิบัติการนิเทศและการประเมินผลการดำเนิน ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศนั้น ผู้นิเทศจะพิจารณาใช้กิจกรรมการนิเทศให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้รับการนิเทศ ซึ่งในการนิเทศภายในโรงเรียนผู้บริหารต้องจัดกระบวนการบริหาร การจัดการเรียน การสอนและกระบวนการ/กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนควบคู่กันไปอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้พัฒนาจากการที่มีการศึกษาพบทฤษฎีการเรียนรู้ของคนว่าเรียนรู้ได้อย่างไร มีนักการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายท่านเสนอความคิดว่าการเรียนรู้ของคนไม่ได้เกิดจากการที่คนอื่นสร้างให้แต่เป็นการที่คนๆ นั้นเป็นคนสร้างมันขึ้นมาเองจากกระบวนการภายใน ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงถึง ความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ให้มากที่สุด เน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง กล่าวคือให้สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ในสภาพความเป็นจริง สามารถวิจัยเชิงปฏิบัติการและสืบค้นหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นการพึ่งพาตนเองเพื่อให้เกิดทักษะที่จะนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและสามารถเข้าใจวิธีการเรียนรู้ของตนได้ จากหลักการของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดังกล่าว สามารถนำมาสรุปได้ ดังนี้

3.1 ความหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างกระฉับกระเฉงเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย เป็นวิธีการที่ให้อำนาจแก่ผู้เรียน ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2542 : 35) และการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้

ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุดทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ โดยการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม การฝึกทักษะกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการทำงานที่สำคัญ การสรุปความรู้ด้วยตนเองและการได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ (วัฒนาพร กระจับทุกษ์. 2542 : 11) ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 79) ให้ความหมายว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด โดยให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหรือแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย จนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต สอดคล้องกับ กุลยา ดันดิผลลาชีวะ (2544 : 21) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ ความรู้ความสามารถที่ผู้เรียนแต่ละวัย แต่ละคนพึงมี โดยครูมีหน้าที่สร้างเด็กให้มีฐานความรู้ที่สามารถสอดรับการเรียนรู้ในขั้นสูงต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพและสำลึ รักสุทธิ (2544 : 2) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัด การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมาตรา 22-24 โดยถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม คือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้างสรรค์กิจกรรมทางการศึกษา ลงมือปฏิบัติจริง ครูเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ชี้บอกให้ความรู้อย่างเดียว เป็นการอำนวยความสะดวกสบาย คอยช่วยเหลือในคราวจำเป็นเท่านั้น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้เรียนจะเปลี่ยนไปกล่าวคือ ครูจะเป็นกัลยาณมิตร เป็นเพื่อนทางวิชาการแก่เด็ก เป็นที่ปรึกษาเมื่อผู้เรียนมีปัญหา

สำหรับจอห์น ดิวอี้ (ทิสนา แซมณี. 2545 : 4 ; อ้างอิงจาก John Dewey. 1963) ซึ่งเป็นต้นคิดในเรื่องของการเรียนรู้ด้วยการกระทำ "Learning by Doing" ได้ให้ความหมายว่าหมายถึง การเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ เป็นการเรียนที่ผู้เรียนเปลี่ยนจาก ผู้รับ มาเป็น ผู้เรียน และเปลี่ยนบทบาทจากครูผู้สอนหรือผู้ถ่ายทอด เป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ด้าน แบรนส์ และกินนิส (สุบิน ณ อัมพร. 2545 : 19 ; อ้างอิงจาก Brandes and Ginnis. 1988 : 163) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ระบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งมีผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ ด้วยความเชื่อที่ว่ามนุษย์ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะบรรลุศักยภาพสูงสุดของตนได้ ผู้เรียนจะได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วมและรับผิดชอบการเรียนรู้ของตน

จะเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนคิดค้น สร้างและสรุปความรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ ตลอดจนได้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปรับปรุงตนเองจนเกิดการพัฒนากิจการ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3.2 แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมิใช่เรื่องใหม่ได้มีการใช้แนวคิดนี้สืบทอดกันมาอย่างกว้างขวางในสังคมไทย โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมต้องสอดคล้องกับความสนใจและความถนัด ผสมผสานเนื้อหาสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ฝึกให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ไขปัญหาได้ ฝึกให้มีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามเพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้หลายประการ ซึ่งรายละเอียดส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกัน แต่อาจแตกต่างกันบ้างในบางประเด็นเช่น วัฒนาพร ระบับทุกษ์ (2541 : 1-7) ได้สรุปแนวคิดของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

1. บทบาทการศึกษาในกระแสโลกาภิวัตน์ การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคน อันเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าของสังคม ให้มีคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามยุคสมัย การศึกษาจึงต้องเป็นพลวัต นั่นคือ ต้องปรับเปลี่ยนให้ทันและสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของประเทศชาติและสังคมโลกอยู่ตลอดเวลา

2. เป้าหมายของการจัดการศึกษาในสังคมยุคใหม่ การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนา อันจะนำสังคมไปสู่ความสำเร็จในอนาคต การพัฒนาสังคมให้มีคุณลักษณะที่ต้องการนั้นจะต้องกำหนดเป้าหมายก่อนว่าจะให้สังคมยุคใหม่มีคุณลักษณะอย่างไรบ้าง ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ คนทุกคน องค์กรทุกองค์กร จะต้องเรียนรู้ตลอดเวลาให้ทันกับโลกแห่งยุคข้อมูลข่าวสารโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาต่างๆ ตลอดจนสถาบันทางศาสนา ชุมชน ครอบครัว และสื่อสารมวลชน จะเป็นเพียงส่วนหนึ่งของระบบการศึกษา แต่โดยรวมตลอดชีวิตของคน และโดยส่วนรวมของชาติ ระบบการศึกษาจะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมให้คนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และทุกองค์กรมีความตื่นตัวที่จะเรียนรู้เสมอ เป็นสังคมที่ก้าวหน้าและร่วมมือกับสังคมโลก โลกปัจจุบันเปิดกว้างเป็นยุคโลกไร้พรมแดน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา จะต้องพัฒนาตนให้รู้เท่าทันและปรับตัวให้ทันยุคทันโลกและให้สอดคล้องกับความเป็นไทย และเป็นสังคมของคนดี สังคมแห่งการเรียนรู้ ที่มุ่งฝึกให้คนคิดเป็นแล้วยังต้องมุ่งให้คนเป็นคนดี เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม มีความรู้ มีศักยภาพเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและมีคุณธรรมครบถ้วนตามหลักศาสนาที่นับถือ

3. คุณลักษณะของประชากรไทยในยุคโลกาภิวัตน์ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณลักษณะ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนและรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถที่จะรับถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยีได้อย่าง สร้างสรรค์และเหมาะสม สามารถแก้ปัญหาและเผชิญหน้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ ตระหนักในการมีส่วนร่วม ที่จะรักษาวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมการปกครองระบบประชาธิปไตยและคุณธรรมตามหลักศาสนา

4. การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการเรียนรู้ให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ โดยให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนด้วยตนเอง และเรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเองและได้พัฒนาศักยภาพของตนอย่างเต็มที่

สิริรัตน์ เทียมเสวรงค์ (2543 : 31-33) ได้สรุปแนวคิดของนักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

แนวความคิดของกลุ่มพฤติกรรม (Behaviorism or S.R. Associationism)

นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ เชื่อว่าสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม และการเรียนจะเกิดขึ้นเมื่อมีการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า และการตอบสนองการแสดงพฤติกรรมจะมีความถี่มากขึ้นหากได้รับการเสริมแรง

นักทฤษฎีคนสำคัญซึ่งผลงานของเขามีบทบาทต่อการจัดการศึกษาที่จะกล่าวถึงในที่นี้คือ เบอร์ฟัส เฟรดเดอริก สกินเนอร์ (Burphus Frederic Skinner) ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ทางจิตวิทยาที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เป็นผู้ช่วยสร้างเครื่องช่วยสอน เป็นผู้ใช้คำว่า Operant Conditioning โดย สกินเนอร์ (Skinner) เห็นว่าการจัดการศึกษาในปัจจุบันไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ ครูมักสนใจแต่ผลการเรียนโดยไม่คำนึงถึงวิธีการที่ผลการเรียนประสบผล บทเรียนสำเร็จรูป จึงนำไปเป็นบทเรียนที่ดีในการสอน เพราะสามารถทำงานได้ทันทั่วทั้งที่ทั้งนักเรียนสามารถทำงานได้ตามลำพัง รู้สึกเป็นอิสระ รู้จักการพึ่งตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

แนวความคิดของกลุ่มพุทธินิยม (Cognitivism)

นักจิตวิทยากลุ่มนี้สนใจเกี่ยวกับความคิดและการรับรู้ของคน พวกเขาเห็นว่าคนทุกคนมีธรรมชาติภายในที่ใฝ่ใจใคร่รู้ใคร่เรียน เพื่อก่อให้เกิดสภาพที่สมดุล ดังนั้น การที่เด็กมีโอกาสเรียนตามความต้องการและความสนใจของตนจะเป็นสิ่งที่มีความหมายสำหรับเด็กมากกว่าที่ครู หรือผู้อื่นเป็นผู้บอกให้นักจิตวิทยาคนสำคัญในกลุ่มนี้ คือ เจอโรมี เอส บรูเนอร์ (Jerome S. Bruner) ซึ่งให้ความสนใจมากเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบ Discovery โดยนำลักษณะธรรมชาติของคนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนซึ่งจะเน้นการใช้โครงสร้าง (Structure) เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถหากฎเกณฑ์หรือ คำตอบที่ต้องการได้ในการจัดการเรียนการสอน ครูควรหยิบยกปัญหาให้นักเรียนค้นคว้าหาคำตอบ ซึ่งอาจจะเน้น การค้นคว้าตามลำพังหรืออภิปรายกลุ่ม การใช้คำถามกระตุ้นนักเรียนแก้ปัญหาหาคำตอบ นั้น เด็กไม่เพียงแต่ได้รับการฝึกฝนให้มีความทักษะในการแก้ปัญหาเท่านั้น แต่จะเป็นการช่วยให้เขาเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนในการเรียนรู้ทำให้เขากลายเป็นนักแก้ปัญหาต่อไปในอนาคต

แนวความคิดของกลุ่มมนุษยนิยม (Humanism)

นักจิตวิทยากลุ่มนี้จะคำนึงถึงความเป็นคนของคน และมองธรรมชาติของมนุษย์ว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมกับความคิดที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด (Good-Active) มีอิสระสามารถที่จะนำตนเองและพึ่งตนเองได้ มีความสร้างสรรค์ที่จะทำประโยชน์ให้สังคม ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มนี้เสนอแนะว่า ควรให้เด็กมีสมรรถภาพทั้ง 3 ด้านไป พร้อมๆ กันคือ ด้านความรู้ (Cognitive) ด้านอารมณ์ความรู้สึก (Affective) และด้านทักษะ (Psychomotor) ครูควรฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักใช้เหตุผลมีความชื่นชมหรือเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียนและให้ผู้เรียนได้ลงมือ กระทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง

กาญจนา ไชยพันธุ์ (2544 : 6-7) ได้กล่าวถึงแนวคิดจิตวิทยาของโรเจอร์ส(Rogers) กับ การเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

1. มนุษย์โดยพื้นฐานมีเหตุผล มีความพร้อมที่จะปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ มีแนวโน้มจะ พัฒนาตนเอง สามารถมองสิ่งต่างๆ จากความจริง อารมณ์ต่างๆ ความรู้สึกเกิดจากความคับข้องใจเพราะ มนุษย์ไม่ได้รับการตอบสนอง

2. มนุษย์มีพื้นฐานที่มีการกระทำที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีคุณค่า มีการคิด ตัดสินใจ ได้ด้วย ตนเอง นำตนเองได้ นอกจากนี้เป็นมนุษย์เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้

3. มนุษย์ต้องการพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่เพื่อนำไปสู่การเป็นผู้มีความสมบูรณ์ โดยจะดูได้ โดยการที่มีการปรับตัว พึ่งตัวเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง รวมถึงแรงจูงใจใคร่รู้ใคร่เรียนโดยมนุษย์จะ ผลักดันให้ทำกิจกรรมที่พึงพอใจ

4. มนุษย์มีโลกส่วนตัว มีประสบการณ์เป็นส่วนตัว โดยอาศัยความคิด ความรู้สึกและ ประสบการณ์ส่วนตัว มีประสบการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นรวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมจะ บันทึกไว้ในส่วนจิตใจ 2 ส่วน คือ ส่วนที่สามารถสำนึกได้ (Consciousness) และอีกส่วนที่ไม่สามารถ สำนึกหรือไร้สำนึก (Unconsciousness) ส่วนที่สามารถสำนึกได้ และไร้สำนึกรวมเรียกว่าสนาม ประสบการณ์ ในส่วนที่เป็นความคิดในจิตสำนึกทำให้มนุษย์เกิดการปรับตัวได้ ดังนั้นคนที่ปรับตัวไม่ได้ทำ ให้เกิดพฤติกรรมไม่ดีเกิดขึ้นหรือเกิดการปกป้องตนเอง

5. มนุษย์มีความสามารถจะเปลี่ยนแปลงตนเอง สามารถจัดการและควบคุมตนเองถ้ามนุษย์ อยู่ในสถานการณ์ที่เหมาะสม

ชนาธิป พรกุล (2544 : 3-4) ได้สรุปแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการจัดตามแนวทฤษฎีพุทธินิยม (Cognitive Theories) ที่เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในสมอง เกิดจากกระบวนการกระทำข้อมูลมีการบันทึก ข้อมูลและดึงข้อมูลออกมาใช้ วิธีเรียนรู้มีผลต่อการจำ การลืมและการถ่ายโอน (Transfer) ความรู้ แรงจูงใจ ระหว่างการเรียนรู้ มีความสำคัญต่อการชี้แนะ ความสนใจในอิทธิพลต่อกระบวนการจัดข้อมูล และส่งผล โดยตรงต่อรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน

ปัจจุบันแนวคิดสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivism) ได้รับการยอมรับ อย่างแพร่หลายว่ามีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญแนวคิดนี้มีความเชื่อว่าความรู้เป็นสิ่งที่ มนุษย์สร้างขึ้นเองด้วยตนเอง สามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาให้ก้าวหน้าขึ้นได้เรื่อยๆ โดยอาศัยการพัฒนา โครงสร้างความรู้ภายในบุคคลและการรับรู้ต่างๆ รอบตัว โครงสร้างของความรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีอยู่
2. ความรู้ใหม่ ที่ผู้เรียนได้รับเป็นข้อมูล ความรู้ความรู้สึกและประสบการณ์
3. กระบวนการทางสติปัญญา ซึ่งเป็นกระบวนการทางสมองที่ผู้เรียนใช้ทำความเข้าใจกับ ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงปรับความรู้เดิมและความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน

สำหรับณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง (2545 : 12-13) ได้นำหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักวิชาการ และนักการศึกษาทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศหลายท่านนำมาสังเคราะห์สรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาความสนใจและความต้องการของผู้เรียนเพื่อสามารถออกแบบการเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
2. เป็นการอำนวยความสะดวกในการเรียนเพื่อคอยช่วยเหลือแนะนำ ออกแบบกิจกรรมและแก้ไขข้อผิดพลาด ตลอดจนจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง
3. การส่งเสริมให้ผู้เรียนพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้ เพื่อสามารถนำความรู้และทักษะที่เกิดขึ้นจากวิธีการเรียนรู้ไปใช้แก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งฝึกความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง
4. การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเพื่อให้การเรียนรู้เกิดจากบทบาทของผู้เรียนเอง ในการกำหนดสาระที่จะเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเต็มความสามารถ
5. การส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบข้อความรู้ด้วยตนเองเพื่อได้ข้อความรู้ที่เกิดจากการแสวงหาหรือปฏิบัติจนเข้าใจ จดจำได้ รู้จริง และสามารถนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสพูดคุยปฏิบัติแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับครู ในแง่มุมต่างๆ ทำให้มีความรู้และประสบการณ์กว้างขึ้นและสอดคล้องกับลักษณะทางสังคมของมนุษย์
7. การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อเข้าใจตนเองเกี่ยวกับข้อดีและข้อจำกัดและพัฒนาการของตนเอง เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขด้วยตนเอง
8. การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำความรู้ที่ค้นพบไปใช้เพื่อให้นักเรียนได้ตรวจสอบประสิทธิภาพของข้อความรู้ที่ได้มาด้วยตนเอง กับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันทำให้เกิดความภาคภูมิใจและเป็นแรงเสริมให้อยากเรียนรู้ต่อไป

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาในปัจจุบันต้องให้สอดคล้องกับยุคข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดนหรือยุคโลกาภิวัตน์ ให้ความสำคัญกับผู้เรียน จัดตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียน สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ผู้เรียนมีโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับครู ทำให้มีความรู้และประสบการณ์กว้างขึ้นและสอดคล้องกับลักษณะทางสังคมของมนุษย์ คือสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ และรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นำไปใช้ในชีวิตประจำวันทำให้เกิดความภาคภูมิใจและเป็นแรงเสริมให้อยากเรียนรู้ต่อไปครูผู้สอนทำหน้าที่การอำนวยความสะดวกในการเรียนเพื่อคอยช่วยเหลือแนะนำ ออกแบบกิจกรรมและแก้ไขข้อผิดพลาด ตลอดจนจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง

3.3 หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการศึกษาที่ต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ เป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นผู้ปฏิบัติหรือเป็นผู้กระทำและมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนทุกขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ สมาน อัสวภูมิ และคนอื่นๆ (2539 : 12-13) ได้เสนอหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ว่า

1. การเรียนรู้ทั้งมวลมีความหมายกับผู้เรียน สิ่งที่จะมีความหมายกับผู้เรียน โดยทั่วไปแล้วสิ่งนั้นจะต้องมีความสำคัญ และมีความเกี่ยวข้องกับตัวเขา หรือการดำรงชีวิตของเขาทางใดทางหนึ่ง และทำให้เขาแตกต่างไปจากที่เขาไม่มีสิ่งนั้น ดังนั้นการเรียนรู้ด้วยการกระทำ จึงเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา

2. การเรียนรู้เป็นทรัพย์สินทางปัญญาเฉพาะบุคคล การที่ผู้เรียนจะได้ครอบครองทรัพย์สินทางปัญญา เขาต้องฝึกฝนด้วยตนเอง ดังนั้นการเรียนรู้ด้วยการกระทำ จึงเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา

3. การเรียนรู้ที่ดีต้องสามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างกว้างขวาง การจัดการศึกษาโดยทั่วไป เป็นกิจกรรมการเรียนรู้สิ่งที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน และเตรียมตัวเพื่ออนาคตซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้น ดังนั้นสิ่งที่ผู้เรียนควรเรียนรู้จะเป็นสิ่งที่สามารถใช้ได้ต่างๆ อย่างกว้างขวาง และสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้จึงเป็นการเตรียมผู้เรียนเพื่อการดำรงชีวิต

4. การเรียนรู้ควรตอบสนองแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นประสบการณ์เดิม จุดอ่อน จุดแข็งของผู้เรียนแต่ละคน จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการเรียนของผู้เรียนแต่ก็ไม่ได้หมายความว่าโรงเรียนต้องจัดหลักสูตรให้กับผู้เรียนเป็นรายบุคคล แต่โรงเรียนควรใช้ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเป็นฐานในการพัฒนาผู้เรียนให้เขาได้พัฒนาสูงสุดตามศักยภาพของเขา เพื่อให้เขามีแบบฉบับและลีลาเฉพาะเป็นของตนเองต่อไป

5. ผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนมุมมองต่อผู้เรียนจากการเป็นผู้รับและครูเป็นผู้ให้ความรู้ เป็นผู้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แจ้งเห็นจริงความเป็นตัวของตัวเองในฐานะบุคคล ความเป็นตัวของตัวเอง และความมีเสรีภาพในการเรียนรู้ ตามข้อตกลงของสังคม ซึ่งหมายความว่าไม่ทำอะไรตามใจทุกอย่าง แต่ต้องเป็นไปตามกติกาเหมือนกับการอยู่ร่วมกันในสังคม การเรียนการสอนตามแนวความคิดนี้ ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในฐานะผู้ให้คำปรึกษา แนะนำตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้มีเป้าหมาย

6. การจัดการเรียนการสอนควรเป็นบูรณาการ และการพัฒนาการในตัวผู้เรียนอย่างสมบูรณ์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์เกี่ยวข้องขององค์ความรู้ต่างๆ และความหมายของสิ่งที่เรียนรู้ โดยการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการเรียนรู้ควรเป็นไปเพื่อการจูงใจ การสร้างวินัยในตนเอง และการพัฒนาทัศนคติของผู้เรียนรู้เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

7. ผลสำเร็จในการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ คือ สถานศึกษาที่สามารถจัดกิจกรรมทางการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการบูรณาการความรู้ และทักษะใหม่ ๆ ให้เป็นส่วนหนึ่งของตัวเขาโดยให้เขาเก่ง และเป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และประกอบอาชีพที่สุจริต ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2542 : 128-129) ได้กล่าวถึง หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง บทบาทครูเป็นผู้สนับสนุนและเป็นแหล่งความรู้ของผู้เรียน โดยผู้เรียนจะรับผิดชอบในการเลือกและวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียนรับผิดชอบการเรียนตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ ปัจจัยที่สำคัญจะต้องนำมาพิจารณากำหนดกิจกรรมการเรียนรู้จะประกอบด้วยเนื้อหาวิชา ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนและความต้องการของผู้เรียน การเรียนที่สำคัญและมีความหมายจึงขึ้นอยู่กับสิ่งที่จะสอนและวิธีที่จะสอน

3. การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในการวางแผนและร่วมกิจกรรมทั้งมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของตนเอง ซึ่งผู้เรียนจะรู้สึกพึงพอใจหากได้ประเมินความสำเร็จของตนเองและได้รับการยอมรับจากเพื่อนและครูในสิ่งที่เป็นพฤติกรรมด้านดี เช่น การมีส่วนร่วมกับเพื่อน การทำงานประสบผลสำเร็จ การมีความรับผิดชอบต่องาน การรู้จักแบ่งปันและความพยายามเชิงสร้างสรรค์

4. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน โดยสมาชิกในกลุ่มจะมีสัมพันธภาพที่เท่าเทียมกันแม้ว่าจะมีสมาชิกบางคนมีบทบาทมากกว่าคนอื่น ๆ ในการให้ความช่วยเหลือเนื่องจากมีประสบการณ์และความรู้ที่มากกว่าคนอื่นก็ตาม

5. ครูเป็นผู้สนับสนุนและเป็นแหล่งความรู้ของผู้เรียน ครูจะต้องมีความสามารถที่จะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน เป็นแหล่งความรู้ของผู้เรียน สามารถจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ครูจะต้องมีความเต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือโดยไม่มีเงื่อนไข ทั้งในด้านความเชี่ยวชาญ ความรู้ เจตคติและการฝึกฝน โดยผู้เรียนมีอิสระที่จะรับหรือไม่รับการให้นั้นก็ได

6. ผู้เรียนมีโอกาสมองเห็นตนเองในแงุ่มที่แตกต่างจากเดิม โดยผู้เรียนจะเกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวเอง กลายเป็นผู้มีความมั่นใจตนเอง ควบคุมตนเองได้และปฏิบัติตนเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมรวมทั้งเปิดเผยตนเองต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น

7. การศึกษาคือการพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลายๆ ด้านพร้อมกันไป คุณลักษณะด้านความรู้ ความคิด และอารมณ์ความรู้สึกจะได้รับการพัฒนาไปพร้อมกัน

วัฒนาพร ระบุทับทิม (2542 : 6-7) ได้เสนอหลักการการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้บทบาทครูเป็นผู้สนับสนุน และเป็นแหล่งความรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนจะรับผิดชอบตั้งแต่เลือกที่จะเรียนวางแผนการเรียน แล้วเริ่มต้นด้วยการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญ และมีความหมายต่อการเรียนรู้ นั่นคือ ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกสิ่งที่จะเรียน ประสบการณ์เดิมของผู้เรียน และความต้องการของผู้เรียน จะต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วยการเรียนรู้ที่สำคัญและมีความหมาย จึงขึ้นอยู่กับ “สิ่งที่จะสอน” และ “วิธีที่จะสอน”

3. การเรียนรู้จะประสบความสำเร็จ หากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนการได้คิด ได้ร่วมวางแผน ได้ค้นพบประเด็นปัญหาที่ท้าทาย ผู้เรียนจะรู้สึกพึงพอใจ หากได้ประเมินความสำเร็จของตนเอง และการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน และครู

4. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน การสนทนากันเป็นการปฏิสัมพันธ์ที่ไม่เพียงพอ ต้องเป็นปฏิสัมพันธ์ในเชิงช่วยเหลือภายในกลุ่มด้วย

5. ครู คือผู้อำนวยการความสะดวก และเป็นแหล่งความรู้ ครูต้องมีความสามารถในการค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน สามารถคิดได้หลายแบบ เป็นแหล่งความรู้ที่มีคุณค่าของผู้เรียน และสามารถค้นหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่เหมาะให้กับผู้เรียน สิ่งที่จะช่วยให้การสื่อสารระหว่างบุคคล ให้การเรียนรู้ประสบความสำเร็จคือ ปฏิภาณ ไหวพริบ ทักษะ อารมณ์ขัน ความเต็มใจของครูที่จะให้การช่วยเหลือโดยไม่มีเงื่อนไข

6. ผู้เรียนมีโอกาสเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างจากเดิม ผู้เรียนกลายเป็นผู้มีความมั่นใจในตนเอง และควบคุมตนเองได้มากขึ้น กลายเป็นบุคคลที่ตนเองอยากเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม เปิดเผยตนเองต่อเหตุการณ์ต่างๆ

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2542 : 3-4) ได้เสนอหลักในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ ดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ครูมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ และให้บริการด้านความรู้แก่ผู้เรียน ผู้เรียนจะรับผิดชอบตั้งแต่เลือกและวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียนหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือก และจะเริ่มต้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการศึกษาค้นคว้า รับผิดชอบการเรียนตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ปัจจัยสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วยเนื้อหาวิชาประสบการณ์เดิม และความต้องการของผู้เรียน การเรียนที่สำคัญและมีความหมายจึงขึ้นอยู่กับสิ่งที่สอน(เนื้อหา) และวิธีที่ใช้สอน (เทคนิคการสอน)

3. การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะได้รับความสนุกสนานจากการเรียน หากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้ทำงานร่วมกับเพื่อนๆ ได้ ค้นพบข้อคำถามและคำตอบใหม่ๆ สิ่งใหม่ๆ ประเด็นที่ท้าทายและความสามารถในเรื่องใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการบรรลุผลสำเร็จของงานที่พวกเขาเริ่มด้วยตนเอง

4. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มจะช่วยส่งเสริมความเจริญงอกงามการพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่ การปรับปรุงการทำงาน และการจัดการกับชีวิตของแต่ละบุคคล สัมพันธภาพที่เท่าเทียมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งกันและของผู้เรียน

5. ผู้เรียนได้เห็นความสามารถของตนในหลายๆ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งให้ผู้เรียนมองเห็นความสามารถของตนในแง่บวกที่แตกต่างออกไปผู้เรียนจะมีความมั่นใจในตนเองและควบคุมตนเองได้มากขึ้น สามารถเป็นในสิ่งที่อยากเป็นมีวุฒิภาวะสูงมากขึ้น ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและมีส่วนร่วมับเหตุการณ์ต่างๆ มากขึ้น

6. ผู้เรียนได้พัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้หลายๆ ด้านพร้อมกันไป การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาผู้เรียนหลายๆ ด้าน คุณลักษณะด้านความรู้ ความคิด ด้านการปฏิบัติ และด้านอารมณ์ความรู้สึกจะได้รับการพัฒนาไปพร้อมๆ กัน

7. ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นผู้ให้บริการความรู้ ในการจัดการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจะต้องมีความสามารถที่จะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนเป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียนและสามารถค้นคว้าจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งที่สำคัญที่สุดคือครูจะต้องเต็มใจที่จะช่วยเหลือผู้เรียน เป็นกัลยามิตรของผู้เรียน

กรมวิชาการ (2545 : 4) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 มีลักษณะสำคัญดังนี้คือ

1. เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์
2. มีความสมดุลทั้งเนื้อหา และเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียน
3. มีความยืดหยุ่น สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ
4. ให้ทุกส่วนในสังคม มีส่วนร่วมในการศึกษา
5. เปิดโอกาสให้การถ่ายโอนการเรียนรู้และประสบการณ์จากการศึกษาทุกระบบ
6. มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางการศึกษา
7. มุ่งให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
8. มุ่งสร้างเอกภาพของชาติให้สอดคล้อง ผสมผสานระหว่างความเป็นไทยและความเป็นสากล

สากล

9. ผู้มีส่วนในการจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการโรงเรียน

จากหลักการดังกล่าว สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนในลักษณะองค์รวม มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ปัญญา และสังคม ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ ผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเอง และเน้นการฝึกปฏิบัติ สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เน้นพัฒนาสมรรถภาพทางสมองควบคู่กับวิธีการคิด พัฒนาผู้เรียนให้มีความฉลาดทางอารมณ์เพื่อให้เข้าใจตนเองและผู้อื่น ประเมินตนเอง และเห็นคุณค่าในตนเอง

3.4 บทบาทครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การเรียนการสอนเป็นกิจกรรมสำคัญที่สุดในกระบวนการใช้หลักสูตร เพราะเป็นกิจกรรมที่ใกล้ชิดกับนักเรียน และนักเรียนได้ปฏิบัติมากที่สุด การเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่ครูและนักเรียนทำร่วมกัน ถ้าจะแยกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การเรียน คือ กิจกรรมที่นักเรียนทำ และการสอนก็คือกิจกรรมที่ครูทำแต่ในทางปฏิบัติแล้ว ทั้งสองอย่างนี้ทำไปพร้อมๆ กัน จึงเรียกรวมกันว่าการเรียนการสอน วัฒนาพร ระบุว่า (2542 : 12-14) ได้เสนอขั้นตอนในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีหลักการและขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ ประกอบด้วย

1.1 การศึกษาและวิเคราะห์เรื่องที่จะสอน เพื่อเตรียมตนเองให้พร้อมสำหรับบทบาทของผู้เป็นแหล่งความรู้ (Resource Person) ซึ่งจะต้องให้คำอธิบาย คำแนะนำ คำปรึกษาและให้ข้อมูลความรู้ที่เพียงพอและชัดเจนแก่ผู้เรียน ครูจะต้องมีการระดมการเตรียมตนเองด้วยการศึกษา ค้นคว้าอ่านและการทดสอบลองปฏิบัติมาก ๆ ในประเด็นและเนื้อหาที่ตนรับผิดชอบ รวมทั้งเตรียมข้อมูลและประสบการณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

1.2 การเตรียมแหล่งข้อมูล เมื่อบทบาทครูไม่ใช่ผู้บอกเล่ามวลความรู้อีกต่อไป ครูจึงต้องเตรียมแหล่งข้อมูลความรู้แก่นักเรียน ทั้งในรูปแบบของสื่อการเรียน ใบความรู้และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ประกอบกิจกรรมในห้องเรียน หรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีข้อมูลความรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาค้นคว้าตามความต้องการ หรือแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น ศูนย์วิทยุบริการ ศูนย์สื่อ ห้องสมุด ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องสมุดวิชา ห้องปฏิบัติการวิชาต่างๆ และห้องพิพิธภัณฑ์ในโรงเรียน ทั้งนี้รวมไปถึงแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนด้วย ซึ่งครูสามารถสำรวจบัญชีรายชื่อหนังสืออุปกรณ์สื่อต่างๆ ไว้สำหรับผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าตามที่กำหนดในกิจกรรม การเรียนหรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมทั้งในและนอกเวลาเรียน

1.3 การจัดทำแผนการสอน บทบาทของครูก่อนการเรียนการสอนทุกครั้งคือ การวางแผนการจัดกิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด ครูจะต้องวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้ได้สาระสำคัญและเนื้อหาข้อความรู้ อันจะนำไปสู่การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยบทบาทในส่วนนี้ครูจะทำหน้าที่คล้ายผู้จัดการ (Manager) ที่กำหนดบทบาทในการเรียนรู้และความรับผิดชอบแก่ผู้เรียน ให้เขาได้ทำกิจกรรมตามความต้องการความสามารถและความสนใจของแต่ละคน เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด

1.4 การเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เมื่อออกแบบหรือกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้แล้วครูจะต้องพิจารณาและกำหนดว่า จะใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เอกสาร หนังสือหรือข้อมูล แหล่งความรู้ต่างๆ รวมถึงห้องเรียนหรือสถานที่ใดบ้างในการจัดกิจกรรม เพื่อให้การเรียนรู้ดังกล่าวบรรลุผลแล้วจัดเตรียมให้พร้อม บทบาทของครูตอนนี้จึงเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) เพื่อให้การเรียนรู้บรรลุผล

1.5 การเตรียมการวัดและประเมินผล บทบาทในด้านการเตรียมการอีกประการหนึ่ง คือ การเตรียมเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยการวัดให้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และวัดให้

ครอบคลุมทั้งในส่วนของกระบวนการ (Process) และผลงาน (Product) ที่เกิดขึ้นทางด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) จิตพิสัย (Affective) และทักษะ (Skill) โดยเตรียมวิธีการวัดและเครื่องมือวัดให้พร้อมก่อนทุกครั้ง

2. ขั้นตอนการ

2.1 การเป็นผู้ช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษา (Helper and Advisor) คอยให้คำตอบเมื่อผู้เรียนต้องการความช่วยเหลือ เช่น ให้ข้อมูลหรือให้ความรู้ในเวลาที่คุณเรียนต้องการเพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 การเป็นผู้สนับสนุนและเสริมแรง (Supporter and Encourager) ช่วยสนับสนุนหรือช่วยเหลือลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง รวมทั้งให้การเสริมแรงตามความเหมาะสม

2.3 การเป็นผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรม (Active Participant) โดยมีส่วนร่วมขณะผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการและผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และอาจให้ข้อมูลเนื้อหาความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม

2.4 การเป็นผู้ติดตามตรวจสอบ (Monitor) ตรวจสอบผลการทำงานตามกิจกรรมของผู้เรียน เพื่อให้ถูกต้องชัดเจนสมบูรณ์ สังเกตและบันทึกผลการเรียนรู้ของผู้เรียนรวมทั้งประเด็นสำคัญๆ ที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นขณะดำเนินกิจกรรม

2.5 การเป็นผู้ให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม

2.6 การเป็นผู้สร้างเสริมบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร โดยการสนับสนุนเสริมแรง และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมทำงานกับกลุ่ม แสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยเต็มที่ ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อภิปรายโต้แย้งแสดงความคิดเห็นด้วยท่วงท่าที่นุ่มนวล ให้เกียรติและเป็นมิตร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เป้าหมายของกลุ่มบรรลุความสำเร็จ

3. ขั้นตอนประเมินผล เป็นบทบาทที่ครูผู้สอนต้องดำเนินการเพื่อตรวจสอบว่าสามารถจัดการเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ทั้งนี้ควรเตรียมเครื่องมือและวิธีการให้พร้อมก่อนถึงขั้นตอนการวัดประเมินผลทุกครั้ง และการวัดควรให้ครอบคลุมทุกด้านโดยเน้นการวัดจากสภาพจริง (Authentic Measurement) จากการปฏิบัติ (Performance) และจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ซึ่งในการวัดและประเมินผลนั้นนอกจากครูจะเป็นผู้วัดและประเมินผลเองแล้ว ผู้เรียนและสมาชิกของแต่ละกลุ่มควรมีบทบาทร่วมวัดและประเมินตนเองและกลุ่มด้วย

ทิศนา ขวณทิ (2542 : 23-25) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

1. ด้านเตรียมการสอน คือ ศึกษาและวิเคราะห์เรื่องที่สอนให้เข้าใจ ศึกษาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย วางแผนการสอน โดยกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน วิเคราะห์เนื้อหาและความคิดรวบยอด และกำหนดรายละเอียดให้ชัดเจน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสำคัญตามหลักชีปาหรืออื่นๆ กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ จัดเตรียมสื่อ วัสดุการเรียนการสอน เอกสาร หนังสือ หรือข้อมูลต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนให้เพียงพอติดต่อแหล่งความรู้ต่างๆ ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล สถานที่ หรือโสตทัศน วัสดุต่างๆ

และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เครื่องมือการประเมินผลการเรียนรู้ และจัดเตรียมห้องเรียนหรือสถานที่เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น อาจจำเป็นต้องจัดโต๊ะ เก้าอี้ในลักษณะใหม่

2. ด้านการสอน คือ สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี กระตุ้นผู้เรียนให้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่ได้เตรียมไว้ โดยอาจมีการปรับแผนให้เหมาะกับนักเรียนและสถานการณ์ที่เป็นจริง ดูแลให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่างๆ แก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ กระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่ สังเกตและบันทึกพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ ให้คำแนะนำ และข้อมูลต่างๆ แก่ผู้เรียนตามความจำเป็น บันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่างๆ แก่ผู้เรียนตามความจำเป็น ให้การเสริมแรงผู้เรียนตามความเหมาะสม ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียนและอาจให้ข้อมูลเนื้อหา ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม

3. ด้านการประเมินผล คือ เก็บรวบรวมผลงานและประเมินผลการเรียนรู้ ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน

นอกจากนี้คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543 : 22-25) ยังได้เสนอแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้หรือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่าควรมีลำดับขั้นตอน ดังนี้ คือ

1. สำรวจความต้องการ เป็นขั้นศึกษาธรรมชาติและกำหนดความต้องการของผู้เรียนโดยการซักถาม สังเกต สัมภาษณ์ พูดคุย หรือทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อสร้างและกระตุ้นความสนใจ สำรวจความสนใจและพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

2. การเตรียมการ ครูต้องเตรียมการศึกษาระเนื้อหาวิชาในหลักสูตรและจุดประสงค์ของการเรียนรู้ให้เข้าใจว่า หลักสูตรต้องการอะไรและมีจุดประสงค์ของการเรียนรู้อย่างไร เพื่อการวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีความต่อเนื่องกัน โดยอาจเชื่อมโยงและบูรณาการสาระการเรียนรู้แต่ละวิชาที่สัมพันธ์กันเข้าด้วยกัน โดยครูอาจเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจและความถนัด

3. การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้

3.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูควรใช้ประเด็นคำถาม สถานการณ์ หรือกิจกรรมที่กระตุ้นหรือท้าทายให้ผู้เรียนเกิดความสงสัยใคร่รู้ ครูจัดผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อใช้ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนเป็นจุดกระตุ้นศักยภาพของแต่ละบุคคล และดึงดูดให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นและเต็มใจ

3.2 ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูควรจัดกิจกรรมโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ โดยใช้สื่อที่หลากหลาย เหมาะสมกับความสามารถในการเรียนและความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเสนอกิจกรรม ลงมือปฏิบัติจริง สรุปความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการแสวงหาความรู้

3.3 ขั้นวิเคราะห์ อภิปรายผลงาน และองค์ความรู้ที่ได้จากกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้องค์ความรู้ที่ได้รับชัดเจนเป็นการเสริมแรงและกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในการค้นหาความรู้ต่อไป

4. การประเมินผลเป็นการตรวจสอบว่ากระบวนการเรียนรู้ ได้พัฒนาผู้เรียนตามจุดประสงค์ การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งในการประเมินผล สามารถประเมินระหว่างการเรียนรู้และการสอน และประเมิน สรุปรวม โดยมีขั้นตอนในการประเมินดังนี้

4.1 กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการประเมิน

4.2 พิจารณา ขอบเขต เกณฑ์ วิธีการ และสิ่งที่ประเมิน

4.3 เลือกพิจารณากำหนดองค์ประกอบ และผู้ประเมินว่ามีใครบ้างที่จะเป็นผู้ประเมิน

4.4 เลือกใช้เทคนิค และเครื่องมือในการประเมินที่หลากหลายเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ และเกณฑ์ในการประเมิน เช่น การทดสอบ การสัมภาษณ์ การบันทึกพฤติกรรม แบบสำรวจความคิดเห็น บันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง แฟ้มสะสมงาน

4.5 กำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมิน เช่น ประเมินระหว่างนักเรียนทำกิจกรรม ระหว่างการทำงานกลุ่ม หรือโครงการ วันใดวันหนึ่งของสัปดาห์ ในเหตุการณ์หรืองานพิเศษ

4.6 วิเคราะห์ผลและการจัดการข้อมูลการประเมิน

4.7 สรุปผลการประเมินเพื่อพัฒนา ปรับปรุงข้อบกพร่องการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ในกรณีที่เป็นการสรุปรวมเพื่อพิจารณาดัดสินการเลื่อนชั้น โดย เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดให้ และนำผลการประเมินระหว่างเรียนมาประกอบการพิจารณาด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ (2545ข : 31-37) ได้กล่าวถึง การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

1. การวางแผนการสอน ประกอบด้วย

1.1 การวิเคราะห์หลักสูตร หมายถึง การศึกษาคำอธิบายรายวิชาหรือหน่วยการเรียนรู้แล้ว จำแนกเป็นเนื้อหาสาระกิจกรรม และจุดประสงค์

1.2 การวิเคราะห์ผู้เรียน หมายถึง การศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล ด้านข้อมูลส่วนตัว ความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความประพฤติของผู้เรียน

2. การเตรียมการสอน (แผนการสอน/แผนการจัดการเรียนรู้) ประกอบด้วย

2.1 การเตรียมเนื้อหา/สาระการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดเนื้อหาสาระในแผนการสอน/แผนการจัดการเรียนรู้

2.2 การเตรียมกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การกำหนดกิจกรรมที่จะใช้ จัดการเรียนการสอน

2.3 การเตรียมสื่อ/แหล่งการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดสื่อ/แหล่งการเรียนรู้ที่จะใช้ในการ จัดกิจกรรม

2.4 การเตรียมการวัดผลและประเมินผล หมายถึง การกำหนดวิธีการวัดผลและเครื่องมือ วัดผล

2.5 คุณภาพของแผนการสอน/แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการสอน/แผนการ จัดการเรียนรู้นั้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างน้อย ควรประกอบด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้/เนื้อหา/สาระการ เรียนรู้/กิจกรรม/สื่อ/แหล่งการเรียนรู้/การวัดและประเมินผลและสรุปผลการสอน

3. การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย

3.1 ความสอดคล้องกับผู้เรียน หมายถึง มีการจัดกิจกรรมหลากหลายสอดคล้องกับ ความถนัด ความสนใจและความแตกต่างของผู้เรียน

3.2 การฝึกทักษะและกระบวนการคิด หมายถึง มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สังเกต รวบรวม วิเคราะห์ สรุปและเชื่อมโยงข้อมูล

3.3. การฝึกปฏิบัติ หมายถึง มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติหรือเรียนรู้จาก เหตุการณ์หรือของจริง และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

3.4 การสร้างองค์ความรู้ หมายถึง มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ ด้วยตนเองและนำความรู้ที่ได้รับมาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน และสามารถสรุปสิ่งที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

3.5 การบูรณาการ หมายถึง มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับความรู้ กระบวนการเรียนรู้ คุณธรรม และจริยธรรม

4. การใช้สื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย

4.1 ความเหมาะสมของการใช้สื่อ หมายถึง มีการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรม และวัยของผู้เรียน

4.2 การมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ หมายถึง ผู้เรียนและครูใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ในการเรียนรู้ ร่วมกันหรือผู้เรียนใช้สื่อเรียนรู้โดยลำพังคนเดียว หรือใช้ร่วมกับเพื่อน

4.3 การประเมินผลการใช้สื่อ หมายถึง มีการประเมินผลการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และนำผล การประเมินไปปรับปรุง พัฒนาและเผยแพร่

5. การวัดและประเมินผล ประกอบด้วย

5.1 กระบวนการวัด และประเมินผล หมายถึง มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้

5.2 คุณภาพของการวัดและประเมินผล หมายถึง มีวิธีการวัดและประเมินผลหลากหลาย ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้และได้ผลการประเมินตรงกับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน

5.3 การมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล หมายถึง ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง หรือ ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล และนำผลมาพิจารณาประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ✓

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดย คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนรู้การสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการสอนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2545 : 8-9) ได้กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

1. ครูต้องมองผลลัพธ์ของการจัดการเรียนการสอนได้ ซึ่งในภาพรวมได้กำหนดลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์ไว้ดังนี้

1.1 เป็นคนดี มีวินัยเอื้อเฟื้อ ชยัน ชื่อสัตย์ ประหยัด ทำตามหน้าที่ มีจิตประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นและสิทธิผู้อื่น เสียสละ รักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำงานเป็นทีมเป็น อย่างมีความสุข

1.2 เป็นคนเก่ง มีความรู้ทั้งเรื่องของไทยและสากล มีทักษะที่จะแสดงความสามารถในด้านต่างๆ ทั้งทั่วไปและเฉพาะด้านที่ตนถนัด มีความคิดเชิงวิทยาศาสตร์ มีทักษะทางคณิตศาสตร์รู้จักคิด วิเคราะห์ ทนสมัย สามารถใช้เทคโนโลยีได้

1.3 เป็นคนมีความสุข สุขภาพทั้งด้านร่างกาย และจิตใจดี ร่าเริงแจ่มใสปลอดจากสารเสพติด ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขตามสมควร

2. ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางวิธีการจัดการกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยกระบวนการเรียนรู้ควรมีลักษณะดังนี้

2.1 เน้นการเรียนรู้จากการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม ฝึกกระบวนการคิด

2.2 เน้นการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.3 กิจกรรมการเรียนการสอนช่วยท้าทาย ทำให้เรียนอย่างมีความสุข และเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน

2.4 เมื่อฝึกทักษะย่อยต่างๆ และให้ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นแล้ว ควรมีการบูรณาการทั้งสาระความรู้ ทักษะต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในองค์รวม โดยให้สอดคล้องกับธรรมชาติวิชา ผู้เรียน และชีวิตจริง

2.5 ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งตัวผู้เรียน ผู้สอน และผู้สนับสนุนอื่นๆ เช่น ผู้บริหาร ผู้ปกครอง กรรมการโรงเรียน ต้องร่วมมือให้ความเอาใจใส่และปฏิบัติตามบทบาทของตนเองให้ดีที่สุด

3. ครูต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ ยึดถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด

จากทฤษฎี แนวคิด หลักการของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนได้วิเคราะห์จากบทบาทหน้าที่ครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ วัฒนาพร ระเบียบทุกซ์

แล้วนำมาประกอบกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูในการกำหนดตำแหน่งและแต่งตั้งข้าราชการครูให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 3 เมื่อนำมาพิจารณาแล้วส่วนใหญ่จะมีความสอดคล้องกันหลายๆ ประการ ดังนั้นจึงได้กำหนดบทบาทในการปฏิบัติการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 5 ด้าน ด้วยกัน คือ/การวางแผนการสอน การเตรียมการสอน การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล

4. ความต้องการการนิเทศภายใน

4.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์

นักการศึกษาและนักวิชาการได้ให้ความหมายของความต้องการ (Need) ไว้ดังนี้

สตัฟเฟิลบีมและคนอื่นๆ (เสาวณี สุขศิลป์. 2538 : 19 ; อ้างอิงจาก Stufflebeam and Others : 1985) ได้ให้คำนิยามความต้องการว่าคือ บางสิ่งบางอย่างที่จำเป็นต้องได้รับการตอบสนองหรือเกิดประโยชน์หากได้รับการตอบสนองภายใต้เหตุผลความจำเป็นที่ชัดเจน กระบวนการที่จะพัฒนาตนเองเต็มที่ตามศักยภาพของตนเป็นกระบวนการที่ไม่มีจุดจบ และคอฟแมนและอิงลิช (ศุภกาญจน์ ดันติกุลปิยาภรณ์. 2545 : 17 ; อ้างอิงจาก Kaufman and English. 1981) ให้ความหมายว่า ความต้องการ หมายถึง ช่องว่าง (Gap) ระหว่างผลผลิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบันกับผลผลิตที่เราต้องการโดยนำช่องว่างที่เราได้รับมาจัดลำดับความสำคัญแล้วเลือกเอาสิ่งที่สำคัญที่สุดเป็นความต้องการที่จะต้องกระทำก่อน

มามี โซติมา (2546 : 13) กล่าวว่า ความต้องการเป็นสภาวะของคน ที่เกิดจากความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังหรือสิ่งที่ควรจะเป็นกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง หากมีความแตกต่างกันก็จะเกิดความต้องการขึ้น มนุษย์จะเติมสิ่งที่ขาดไป เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างสิ่งที่ควรจะเป็นกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง

จากความหมายของความต้องการที่มีผู้กล่าวไว้ข้างต้น จะเห็นว่า ความต้องการเป็นสภาวะที่เกิดขึ้นกับร่างกายและจิตใจของคน เป็นความไม่สอดคล้องกันระหว่างสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน กับสภาพที่ควรจะเป็น จึงเกิดแรงผลักดันที่จะเติมสิ่งที่ขาดไปเป็นกระบวนการที่จะพัฒนาตนเองเต็มที่ตามศักยภาพของตน เป็นกระบวนการที่ไม่มีจุดจบ

มาสโลว์ (พรณี ชูทัย เจนจิต. 2538: 460-471 ; อ้างอิงจาก Maslow.1970) ได้กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ว่า

1. มนุษย์ทุกคนมีความต้องการ และความต้องการนี้จะไม่สิ้นสุด
2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นแรงจูงใจสำหรับพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่มีอิทธิพลก่อให้เกิดพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้น เป็นความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนอง
3. ความต้องการของมนุษย์จะมีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำไปหาสูงในขณะที่ความต้องขั้นต่ำได้รับการตอบสนองบางส่วนแล้ว ความต้องการขั้นสูงถัดไปก็จะมาเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมต่อไปลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์นี้ มาสโลว์ ได้แบ่งไว้เป็น 5 ลำดับขั้นจากต่ำไปหาสูง คือ

3.1 ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เพื่อความอยู่รอด เช่น ความต้องการในด้านปัจจัย 4 ความต้องการทางด้านร่างกายจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนก็ต่อเมื่อความต้องการทั้งหมดของคนยังไม่ได้รับการตอบสนองเลย

3.2 ความต้องการทางด้านความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการที่จะได้รับการคุ้มครองต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับร่างกาย ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงในหน้าที่การงาน สถานะสังคม

3.3 ความมั่นคงทางด้านสังคม (Belongingness and Love Needs) เป็นความต้องการเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกัน การได้รับการยอมรับจากผู้อื่น การเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทางสังคม

3.4 ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องนับถือ (Esteem Needs) เป็นความต้องการเกี่ยวกับความมั่นใจในตนเองในเรื่องความรู้ความสามารถ รวมทั้งความต้องการที่จะให้บุคคลอื่นยกย่องสรรเสริญ

3.5 ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต (Self Actualization Needs) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์เป็นความต้องการที่อยากจะให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิดหรือความคาดหวังของตน

สำหรับโนลส์ (สมพร เพ็ญเสียม. 2546 : 14 ; อ้างอิงจาก โนลส์ (Knowles. 1970 : 80) แบ่งความต้องการออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ได้แก่ ความต้องการทางกายภาพ ความต้องการทางความเจริญงอกงาม ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการประสบการณ์ใหม่ ความต้องการความสำเร็จและความต้องการยอมรับว่าตนเองมีคุณค่า

2. ความต้องการด้านการศึกษา เป็นผลมาจากแรงกระตุ้นของความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ร่วมกับสภาพแวดล้อมที่ทำให้บุคคลต้องการเรียนรู้ในบางสิ่งบางอย่างที่ตนเองขาดแคลนเพื่อให้ตนเองดีขึ้น เพราะความต้องการด้านการศึกษาคือช่องว่างระหว่างความสามารถของบุคคลในปัจจุบันกับความปรารถนาที่อยากจะมีขึ้นในอนาคต

จากทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่าความต้องการของมนุษย์เกิดขึ้นอยู่เสมอ สิ่งที่มีมนุษย์ต้องการขึ้นอยู่กับว่ามีสิ่งนั้นหรือยัง ถ้าความต้องการสิ่งใด ได้รับการตอบสนองแล้ว ก็จะมีความต้องการอื่นเข้ามาแทนที่ มนุษย์ทุกคนเมื่อสามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานแล้ว ก็จะมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองเต็มที่ตามศักยภาพของตน จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่ผู้บริหารหรือผู้ให้การนิเทศการศึกษาเรื่องความต้องการของคนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นอย่างมาก เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับความต้องการของครู

4.2 ความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหมายถึง ความต้องการความช่วยเหลือการพัฒนาและการส่งเสริมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

จากผู้บริหารหรือผู้ให้การนิเทศภายในโรงเรียน ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นซึ่งมีผู้ศึกษาถึงความต้องการการนิเทศของครูในด้านต่างๆ ไว้ดังนี้

ปรีชา ทองรส (2541 : 72 -75) ได้ศึกษาสภาพและความต้องการการนิเทศภายในของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีการปฏิบัติเรียงลำดับ คือ การนิเทศด้านการวัดและประเมินผล การนิเทศด้านหลักสูตร การนิเทศด้านกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศด้านเทคนิคและวิธีการนิเทศและการนิเทศด้านสื่อการเรียนการสอน สำหรับความต้องการการนิเทศภายในของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพบว่า มีความต้องการในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับ คือ การนิเทศด้านสื่อการเรียนการสอน การนิเทศด้านการวัดและประเมินผล การนิเทศด้านเทคนิคและวิธีการนิเทศ การนิเทศด้านหลักสูตร การนิเทศด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

สุตาพร เขียงเถียร (2542 : 100) ได้ศึกษาสภาพความต้องการการนิเทศเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรของครูคณิตศาสตร์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ครูคณิตศาสตร์ในโรงเรียนประถมศึกษา มีความต้องการนิเทศเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรของครูคณิตศาสตร์ ด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน และด้านการจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมเพื่อการใช้หลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง และมีความต้องการการนิเทศ ด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารวมทุกด้านเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรของครูคณิตศาสตร์ พบว่า มีความต้องการการนิเทศเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรของครูคณิตศาสตร์ อยู่ในระดับปานกลาง

ปวีณา ลำพาย (2544 : 51) ได้ศึกษาความต้องการของครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับแนวทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พบว่า ความต้องการพัฒนาตนเองของครูด้านการเรียนการสอนและด้านรูปแบบในการพัฒนาตนเอง มีความต้องการระดับมาก ความต้องการพัฒนาตนเองของครูด้านการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่ ความต้องการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ ความต้องการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้ ความต้องการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล

จากการศึกษาความต้องการการนิเทศภายในและการนิเทศการสอนของครู พบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการการนิเทศอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะในเรื่องหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและวิธีสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล แสดงให้เห็นว่าครูมีความต้องการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนตลอดเวลาปัจจุบันโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย เป็นโรงเรียนซึ่งทำหน้าที่จัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดให้ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา วิธีการเรียนรู้ความสนใจ ความสามารถของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (กรมวิชาการ. 2545 : 21) การนิเทศภายในเป็นกระบวนการหนึ่งที่สามารถช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น หากการนิเทศภายในโรงเรียนผู้บริหารสามารถจัดการนิเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของครู ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งได้แก่ การวางแผนการสอน การเตรียมการสอน

การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ก็จะทำให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนของครูมีคุณภาพ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอเนื้อหาสาระสำคัญ พอสังเขป ดังนี้

4.2.1 การวางแผนการสอน

การวางแผนการสอนมีความสำคัญในการช่วยให้การดำเนินงานต่างๆ สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมาย เป็นการวางกรอบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้วกรอบนั้นต้องสามารถตอบคำถามว่าจุดประสงค์ที่ผู้เรียนต้องเรียนมีอะไร ผู้เรียนจะต้องรู้อะไรบ้าง ผู้เรียนสามารถทำอะไรได้ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างไร จึงได้มีนักการศึกษากล่าวถึงการวางแผนการสอน ไว้ดังนี้

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542 : 49-52) กำหนดแนวทางในการวางแผนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งรูปแบบของการวางแผนการสอนประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. วิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ความสำเร็จของหลักสูตรรายปี/รายภาค
2. วิเคราะห์ผลการเรียนรู้
3. วิเคราะห์สาระที่เรียนรู้จากมาตรฐานด้านความรู้
4. วิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้
5. วิเคราะห์กระบวนการประเมินผล
6. วิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้

วัฒนาพร ระบุบทุข (2542 : 80-81) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการนำหลักสูตรไปสู่การสอนของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ว่าครูจะต้องสามารถวิเคราะห์มาตรฐานสาระการเรียนรู้ (Standard) พร้อมทั้งตัวบ่งชี้ความสำเร็จ (Benchmark) ของแต่ละมาตรฐานในแต่ละช่วงชั้นเพื่อกำหนดเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในรายวิชาที่จะสอน ซึ่งมีลักษณะเดียวกันกับการวางแผนการสอน คือ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ และจะสามารถนำไปสู่การวิเคราะห์เพื่อกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ และการวัดและประเมินผล

วัฒนาพร ระบุบทุข (2542 : 64) ยังกล่าวถึงขั้นตอนการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ดังนี้

1. ศึกษาความเข้าใจเอกสารจากหลักสูตร
2. ศึกษาจุดประสงค์กลุ่มวิชา/กลุ่มประสบการณ์ในหลักสูตร
3. วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา/กลุ่มประสบการณ์
4. จัดทำโครงสร้างรายวิชา
5. จัดทำแผนการสอน

นอกจากนี้ กรมวิชาการ (2543 : 13-21) ได้กำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้คือ

1. ศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานหลักสูตร
2. ศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชา
3. ศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

4. กำหนดผลการเรียนรู้
5. กำหนดหน่วยการเรียนรู้
6. จัดทำแผนการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545ข : 31-32) ได้กล่าวไว้ว่าการวางแผนการสอนประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์หลักสูตร หมายถึง การศึกษาคำอธิบายรายวิชาหรือหน่วยการเรียนรู้แล้ว จำแนกเป็นเนื้อหาสาระกิจกรรม และจุดประสงค์

2. การวิเคราะห์ผู้เรียน หมายถึง การศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล ด้านข้อมูลส่วนตัว ความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความประพฤติดของผู้เรียน

สนธิ์ ภูพันธ์ (2546 : 224) กล่าวว่า การวางแผนการสอนเป็นส่วนหนึ่งของการนำหลักสูตรไปใช้ คือ หลักการสำคัญในการใช้หลักสูตร จะต้องมีการวางแผนและเตรียมการในการนำเสนอหลักสูตรไปใช้ ทั้งนี้บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรจะได้ศึกษาวิเคราะห์ ทำความเข้าใจหลักสูตรที่จะนำไปใช้ให้มีความเข้าใจตรงกันเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทำนองเดียวกัน และสอดคล้องต่อเนื่องกัน

ครูผู้สอนในโรงเรียนทุกคน เป็นตัวจักรสำคัญยิ่งในการวางแผนการสอนที่เป็นส่วนหนึ่งของการนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรจะประสบผลสำเร็จไม่ได้ถ้าครูไม่เห็นความสำคัญและไม่เข้าใจหลักสูตรเพียงพอ ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ครูไม่เพียงแต่จะมีบทบาทหน้าที่ในวางแผนการสอน หรือ การจัดการเรียนรู้เท่านั้น แต่ครูยังต้องมีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ. 2543 : 16)

1. ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนเข้าใจกระจ่าง
2. ศึกษาหลักการและวิธีการพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา
3. ร่วมวางแผนและพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา
4. ตรวจสอบความสอดคล้องสัมพันธ์ของสาระที่จัดทำขึ้นตามสภาพปัญหา/ความต้องการของชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น กับมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชาและมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. วางแผนการจัดการเรียนการสอนตามขอบข่ายเนื้อหาสาระมาตรฐาน สัดส่วนของเวลาและหน่วยการเรียนรู้
6. นำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลในห้องเรียน โดยเลือกใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับธรรมชาติของสาระการเรียนรู้และเหมาะสมกับผู้เรียน
7. วางแผนและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ได้ข้อมูลที่แสดงความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้นนั้น และนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียนต่อไป

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ในการวางแผนการสอนครูต้องการการนิเทศเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตร การศึกษาคำอธิบายรายวิชาหรือหน่วยการเรียนรู้ แล้วจำแนกเป็นเนื้อหาสาระ กิจกรรม และจุดประสงค์ การวิเคราะห์ผู้เรียนเน้นการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล ด้านข้อมูลส่วนตัว ความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความประพฤติด

4.2.2 การเตรียมการสอน

การเตรียมการสอนหรือการเตรียมแผนการสอน เป็นการเตรียมเอกสารและสื่อ ซึ่งเป็นเอกสารที่ใช้ในการเรียนการสอน เกิดจากแนวคิดของการศึกษาที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือที่ถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียนที่เกิดจากการคิดค้น พัฒนา ปรับปรุงของครูผู้สอน จากความสำคัญดังกล่าว นักการศึกษาจึงได้กล่าวถึงการเตรียมการสอนไว้ดังนี้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 12-13) กล่าวว่า บทบาทของครูในด้านการเตรียมการสอน ประกอบด้วย

1. การศึกษาและวิเคราะห์เรื่องที่จะสอน เพื่อเตรียมตนเองให้พร้อมสำหรับบทบาทของผู้เป็นแหล่งความรู้ (Resource Person) และเตรียมข้อมูล ประสบการณ์อื่นๆ ที่จะป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน
2. การเตรียมแหล่งข้อมูล คือ การเตรียมแหล่งข้อมูลความรู้แก่นักเรียนทั้งในรูปแบบของสื่อการเรียน ใบความรู้ และวัสดุ อุปกรณ์ที่จะใช้ประกอบกิจกรรมในห้องเรียน
3. การจัดทำแผนการสอน คือ การวางแผนการจัดกิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด ครูต้องวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ได้สาระสำคัญและเนื้อหา ข้อความรู้ อันจะนำไปสู่การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. การเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ คือการกำหนดว่าจะใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ เอกสาร หนังสือ หรือข้อมูล แหล่งความรู้ต่างๆ รวมถึงห้องเรียน หรือสถานที่ใดบ้างในการจัดกิจกรรม
5. การเตรียมการวัดและประเมินผล คือการเตรียมเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยเตรียมวิธีการวัดและเครื่องมือวัดให้พร้อมก่อนทุกครั้ง

สำลี รักสุทธี (2544 : 42) กล่าวว่า การเตรียมการสอนหรือการเตรียมแผนการสอน หมายถึง แผนการเตรียมการ หรือโครงการทางวิชาการที่ได้รับการจัดทำอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดรายวิชาหนึ่ง ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติมากที่สุดรวมทั้งสามารถเลือกกิจกรรมปฏิบัติตามความสนใจ ความถนัด และพัฒนาการของผู้เรียนด้วย เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบ และเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนตามอัตภาพของแต่ละบุคคลด้วย ซึ่งสามารถสรุปลักษณะของแผนการสอนที่ดี (สำลี รักสุทธี. 2544 : 80) ได้ดังนี้

1. เป็นคู่มือการสอนที่ครูพัฒนาขึ้นจากวิชาที่ตนเองสอน ใช้สอนเป็นประจำและผู้อื่นสามารถใช้สอนแทนได้เมื่อตนเองไม่อยู่
2. เป็นเอกสารการสอนที่มีลักษณะสมบูรณ์ เพราะในแต่ละแผนจะประกอบไปด้วยส่วนต่างๆ ที่จะนำพาให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา
3. มีลักษณะเหมือนชุดการสอน เพราะในแต่ละแผนมีความสมบูรณ์ในตัว
4. แต่ละแผนเมื่อสอนจบจะสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือผลสะท้อนกลับได้ทันที ทำให้ครูเข้าใจนักเรียน และนักเรียนรู้อย่างชัดเจน
5. การอธิบาย สาทิต บรรยายเป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมชัดเจน ง่าย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 32-33) ได้กล่าวถึงการเตรียมการสอน (แผนการสอน/แผนการจัดการเรียนรู้) ประกอบด้วย

1. การเตรียมเนื้อหา/สาระการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดเนื้อหาสาระในแผนการสอน/แผนการจัดการเรียนรู้
2. การเตรียมกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การกำหนดกิจกรรมที่จะใช้จัดการเรียนการสอน
3. การเตรียมสื่อ/แหล่งการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดสื่อ/แหล่งการเรียนรู้ที่จะใช้ในการจัดกิจกรรม
4. การเตรียมการวัดผลและประเมินผล หมายถึง การกำหนดวิธีการวัดผลและเครื่องมือวัดผล
5. คุณภาพของแผนการสอน/แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการสอน/แผนการจัดการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างน้อย ควรประกอบด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้/เนื้อหา/สาระการเรียนรู้/กิจกรรม/สื่อ/แหล่งการเรียนรู้/การวัดและประเมินผลและสรุปผลการสอน

บุรชัย ศิริมหาสาร (2545 : 2) กล่าวว่า การเตรียมการสอนหรือการเตรียมแผนการสอน คือ เอกสารที่จัดขึ้นเพื่อแจกแจงรายละเอียดของหลักสูตร ทำให้ครูผู้สอนสามารถนำไปจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเป็นรายคาบหรือรายชั่วโมง ซึ่งแผนการสอนจะมีรายละเอียดดังนี้

1. สาระสำคัญ (บทสรุปของเนื้อหา)
2. จุดประสงค์การเรียนรู้
3. เนื้อหาวิชา (สาระการเรียนรู้)
4. กิจกรรมการเรียนการสอน
5. การวัดประเมินผล

เดิมใช้ชื่อว่า “บันทึกการสอน” แต่เนื่องจากชื่อที่วนลี้ความหมายไปในทางที่ว่า เมื่อครูทำการสอนเสร็จแล้วจึงนำผลการสอนมาจดบันทึกว่าได้ผลอย่างไร จึงเปลี่ยนมาใช้คำว่า “แผนการสอน” ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Teaching Plan” หรือ “Lesson Plan” หมายถึง การวางแผนการสอนหรือการเตรียมการสอนล่วงหน้าก่อนที่จะทำการสอน แล้วจดบันทึกเป็นลายอักษร เพื่อให้ใครก็ตามที่จะทำการสอนในวิชานั้นๆ สามารถใช้เป็นแนวทางในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546 : 230-233) การเตรียมการสอน (แผนการสอน/แผนการจัดการเรียนรู้) เป็นการเตรียมขยายรายละเอียดของหลักสูตรให้ไปสู่ภาคปฏิบัติ โดยการกำหนดกิจกรรมและเวลาไว้อย่างชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้แผนการสอนควรจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. แผนการสอนระยะยาว จัดทำเป็นรายภาคหรือรายปี
2. แผนการสอนระยะสั้น นำแผนการสอนระยะยาวมาขยายเป็นรายละเอียดสำหรับการสอนในแต่ละครั้ง

แผนการสอนมีคุณค่าต่อการจัดการเรียนการสอนของครูดังนี้ คือ

1. วางเป็นแนวทางในการสอน ซึ่งจะช่วยให้ความสะดวกแก่ครูผู้ใช้หลักสูตร สามารถดำเนินการสอนให้ได้ผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร
2. ให้ความสะดวกแก่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ในการช่วยเหลือแนะนำและติดตามผลการเรียนการสอน
3. เป็นแนวทางในการสร้างข้อทดสอบเพื่อประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อให้มีความครอบคลุมกับเนื้อหาสาระที่ได้สอนไปแล้ว

สรุปได้ว่า ในการเตรียมการสอนครูต้องการการนิเทศเกี่ยวกับการเตรียมสาระการเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหาสาระในแผนการจัดการเรียนรู้ การเตรียมกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน การเตรียมสื่อแหล่งเรียนรู้ การเตรียมวิธีการวัดผลและประเมินผล

4.2.3. การจัดการเรียนการสอน

การเรียนการสอนเป็นกิจกรรมสำคัญที่สุดในกระบวนการใช้หลักสูตร เพราะเป็นกิจกรรมที่ใกล้ชิดกับนักเรียน และนักเรียนได้ปฏิบัติมากที่สุด การเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่ครูและนักเรียนทำร่วมกัน ได้มีนักวิชาการการศึกษาได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอน ไว้ดังนี้

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ (2542 : 35) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน เป็นแนวทางที่ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างกระฉับกระเฉงเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย เป็นวิธีการที่ให้อำนาจแก่ผู้เรียน ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต

วัฒนาพร ระบุบุทช์ (2542 : 4) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน คือ การให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองได้เต็มที่

ทิตนา แคมณี (2542 : 23-25) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอน ว่าต้องประกอบด้วย

1. ด้านเตรียมการสอน

- 1.1 ศึกษาและวิเคราะห์เรื่องที่สอนให้เข้าใจ
- 1.2 ศึกษาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย
- 1.3 วางแผนการสอน
- 1.4 จัดเตรียม

2. ด้านการสอน การพัฒนาการเรียนการสอนมีรายละเอียดดังนี้

- 2.1 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี
- 2.2 กระตุ้นผู้เรียนให้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
- 2.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่ได้เตรียมไว้ โดยอาจมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม

ผู้เรียนและสถานการณ์ที่เป็นจริง

3. ด้านการประเมินผล ครูต้องมีบทบาทและยึดหลักการประเมินผล ดังต่อไปนี้

3.1 เก็บรวบรวมผลงานและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.2 ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน

ชนาธิป พรกุล (2544 : 3) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน ต้องเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้โดยการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2544 : 21) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การมุ่งผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ ความรู้ความสามารถที่ผู้เรียนแต่ละวัย แต่ละคนพึงมี โดยครูมีหน้าที่สร้างเด็กให้มีฐานความรู้ที่สามารถสอดรับการเรียนรู้ในขั้นสูงต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ลำลี รักสุทธิ (2544 : 2) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 22-24 โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม คือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้างสรรค์กิจกรรมทางการศึกษา ลงมือปฏิบัติจริง ครูเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ชี้บอกให้ความรู้อย่างเดียว เป็นการอำนวยความสะดวกสบายคอยช่วยเหลือในคราวจำเป็นเท่านั้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้เรียนจะเปลี่ยนไปกล่าวคือ ครูจะเป็นกัลยาณมิตร เป็นเพื่อนทางวิชาการแก่เด็กเป็นที่ปรึกษาเมื่อผู้เรียนมีปัญหา

✓ กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 34-35) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย

1. ความสอดคล้องกับผู้เรียน หมายถึง มีการจัดกิจกรรมหลากหลายสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความแตกต่างของผู้เรียน

2. การฝึกทักษะและกระบวนการคิด หมายถึง มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สังเกต รวบรวม วิเคราะห์ สรุป และเชื่อมโยงข้อมูล

3. การฝึกปฏิบัติ หมายถึง มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติหรือเรียนรู้จากเหตุการณ์หรือของจริง และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

4. การสร้างองค์ความรู้ หมายถึง มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเองและนำความรู้ที่ได้รับมาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน และสามารถสรุปสิ่งที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

5. การบูรณาการ หมายถึง มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับความรู้ กระบวนการเรียนรู้ คุณธรรม และจริยธรรม

✓ บุรชัย ศิริมหาสาคร (2545 : 3) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน คือ สภาพการเรียนรู้ที่ครูจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ตามหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาวิชา และสภาพแวดล้อมอื่นๆ เช่น วันหรือระดับชั้นของผู้เรียน สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและในชีวิตจริง เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 14-15) กล่าวถึง มาตรา 24 เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ไว้ดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำ เป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการสอนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ
6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546 : 230-233) กล่าวว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละครั้ง จำเป็นจะต้องเริ่มจากการพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายของการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอาจจะทำได้หลายๆ ชนิด ซึ่งจะมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมากในเรื่องการใช้เวลา การใช้แรงงาน การใช้ทรัพยากร ตลอดจนการใช้งบประมาณ โดยเหตุนี้ครูผู้สอนในฐานะเป็นผู้จัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนควรจะพิจารณาคัดเลือกกิจกรรมที่เห็นว่าจะก่อให้เกิดความรู้ หรือประสบการณ์ และสามารถทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ง่ายที่สุด เร็วที่สุด ประหยัดเวลาที่สุด ประหยัดแรงงานและค่าใช้จ่ายมากที่สุด การสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่งอาจจะเลือกใช้เฉพาะกิจกรรมที่เห็นว่ามีประสิทธิภาพมากที่สุดเพียง 1-2 กิจกรรม ก็เพียงพอแล้ว ไม่จำเป็นจะต้องทำทุกๆ กิจกรรม เพราะการทำเช่นนั้นนอกจากไม่เป็นการประหยัดด้วยประการทั้งปวงแล้วอาจจะก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายอีกด้วย

สรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนการสอน ครูต้องการการนิเทศเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การฝึกทักษะและกระบวนการคิด โดยการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สังเกต รวบรวม วิเคราะห์ สรุป เชื่อมโยง ข้อมูลได้ การฝึกปฏิบัติ การสร้างองค์ความรู้ การได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การเป็นผู้สร้างเสริมบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร และการอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

4.2.4 การใช้สื่อการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนให้เกิดผลสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ สิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จดังกล่าวก็คือสื่อการสอน ซึ่งได้มีผู้กล่าวถึงการใช้สื่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้คือ

กนก จันทร์ขจร (2535 : 138) กล่าวว่า การจัดการศึกษาในปัจจุบันเน้นเรื่องสื่อการเรียนการสอน คือเน้นการปฏิบัติจริง โดยเน้นทักษะกระบวนการ เพื่อให้ได้รู้ประสบการณ์จริง ให้นักเรียนเป็นสำคัญของการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง โดยมีครูอาจารย์เป็นผู้วางแผนให้นักเรียนได้เรียนด้วยกิจกรรม การศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดรายวิชาในห้องเรียน หรือในห้องสมุด มีการอภิปรายรายกลุ่ม ศึกษาจากการปฏิบัติจริง การไปทัศนศึกษา การไปศึกษาจากสถานประกอบการ การสอนจะต้องใช้สื่อการสอน ต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ และนวัตกรรม และเทคโนโลยีการสอนเข้าไปช่วยในการสอนของครู เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์

✓ สำลี รักสุทธี (2544 : 78-79) ได้กล่าวถึงการใช้สื่อการเรียนการสอน ว่าเป็นเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่จะเอื้อให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่หลักสูตรต้องการง่ายขึ้น การเรียนรู้ด้วยสื่อจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและยั่งยืน เพราะผู้เรียนได้เกิดการสัมผัส และต้องจากของจริงซึ่งหมายถึงการลงมือปฏิบัติกิจกรรมโดยมีสื่อ อุปกรณ์ต่างๆ เป็นเครื่องช่วยสิ่งที่ควรกล่าวถึงเกี่ยวกับสื่อมีดังนี้

1. ประเภทของสื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ
 - 1.1 ประเภทวัสดุ จะเป็นประเภทของเบา ราคาไม่แพง เช่น ซอล์ก สี ภาพถ่าย แผ่นภาพ
 - 1.2 ประเภทอุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องอำนวยความสะดวกที่ค่อนข้างมีราคาแพง เช่น วิทยุ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ กล้องถ่ายรูป เป็นต้น
 - 1.3 ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ เป็นประเภทเครื่องเขียนต่างๆ เช่น หนังสือเรียน แบบเรียน แบบฝึกหัด ใบความรู้ เป็นต้น
 - 1.4 ประเภทเทคนิควิธีการ ได้แก่ วิธีการสอน หลักการสอน แนวการสอน เทคนิคการสอนแบบต่างๆ
2. ลักษณะสื่อการเรียนการสอนที่ดีต้องมีลักษณะสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เหมาะสมกับราคาและการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงมีความเหมาะสมกับผู้เรียน สภาพสังคม เศรษฐกิจ เป็นสื่อที่หามาได้ง่าย มีมากในท้องถิ่น มีความทันสมัย และมีความเหมาะสมกับพื้นฐานประสบการณ์ของผู้เรียนด้วย
3. หลักในการใช้สื่อการเรียนการสอน ในการใช้สื่อการเรียนการสอนแต่ละครั้งก่อนใช้ควรยึดหลักปฏิบัติดังนี้
 - 3.1 ตรวจสอบสภาพสื่อ
 - 3.2 ศึกษาสื่อให้ละเอียด
 - 3.3 เตรียมสื่อให้พร้อม
 - 3.4 ชี้แจงเหตุผลก่อนใช้

3.5 คุุความเหมาะสม

3.6 สรุปการใช้สื่อ

4. ประโยชน์ของการใช้สื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนเมื่อนำไปใช้ให้ถูกต้อง และเหมาะสมกับสภาพกิจกรรม ย่อมมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและผู้เรียน ดังนี้

4.1 ได้รับความสนใจ อยากเรียน อยากรู้ อยากดู อยากเห็นของผู้เรียน

4.2 เรียนง่ายจำได้ดี

4.3 ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

4.4 ย่อขนาดสิ่งใหญ่ให้เล็กลงได้

4.5 ย่นระยะทางสถานที่ได้

4.6 เปลี่ยนจากนามธรรมเป็นรูปธรรม

4.7 ทำสิ่งยากเป็นสิ่งง่าย ✓

✓กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 36) ได้กล่าวถึง การใช้สื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย

1. ความเหมาะสมของการใช้สื่อ หมายถึง มีการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรม และวัยของผู้เรียน

2. การมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ หมายถึง ผู้เรียนและครูใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ในการเรียนรู้ร่วมกันหรือผู้เรียนใช้สื่อเรียนรู้โดยลำพังคนเดียว หรือใช้ร่วมกับเพื่อน

3. การประเมินผลการใช้สื่อ หมายถึง มีการประเมินผลการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และนำผลการประเมินไปปรับปรุง พัฒนาและเผยแพร่ ✓

กรมวิชาการ (2545 : 23-24) กล่าวว่า ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้มุ่งให้ผู้เรียนรู้ด้วยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนและแหล่งการเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชน และแหล่งอื่นๆ โดยเน้นสื่อที่ผู้เรียนและผู้สอนสามารถใช้ศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งลักษณะของสื่อการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรมีความหลากหลายทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีและสิ่งอื่นๆ ที่จะช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจง่าย และรวดเร็วขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งและต่อเนื่องตลอดเวลา

วัสดุประเภทสื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ช่วยให้ครูและนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น อำภา บุญช่วย (2537 : 99) ได้แบ่งวัสดุและสื่อการเรียนการสอนไว้ 3 ประการ

1. สื่อประเภทวัสดุ หมายถึง สื่อที่ทำหน้าที่เก็บความรู้ในลักษณะของภาพ เสียง และตัวอักษรในรูปแบบต่างๆ

2. สื่อประเภทเครื่องมือ หรือโสตทัศนูปกรณ์ หมายถึง สิ่งช่วยสอนที่เป็นเครื่องมือ เช่น กระดานดำ กล้องถ่ายรูป เครื่องฉาย เครื่องรับโทรทัศน์

3. สื่อประเภทเทคนิค หรือวิธีการ หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ครูหรือนักเรียนจัดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน

สรุปได้ว่า ในการใช้สื่อการเรียนการสอน ครูต้องการการนิเทศเกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมและวัยของผู้เรียน การมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ ผู้เรียนและครูใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนรู้ร่วมกัน หรือใช้ร่วมกับเพื่อนการประเมินผลการใช้สื่อ การนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาและเผยแพร่

4.2.5 การวัดและประเมินผล

การประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน คือ การนำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของนักเรียนโดยตรง และนำผลไปปรับปรุงแก้ไขการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งนำไปใช้ในการพิจารณาตัดสินความสำเร็จทางการศึกษาของผู้เรียนตามกรอบการวัดและประเมินผลการเรียน และเมื่อนำไปประมวลกับแนวการจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระบวนการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน มีภารกิจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนที่จะต้องดำเนินการคือ การประเมินผลการเรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประเมินลักษณะอันพึงประสงค์และการประเมินการอ่าน คณิตวิเคราะห์และเขียนสื่อความ (กรมวิชาการ, 2544 : 13-18) นักการศึกษาจึงได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผล ไว้ดังนี้

ส.วาสนา ประวาลพฤกษ์ (2539 : 32-41) ได้ให้ความหมายของการวัดและประเมินผลผู้เรียนไว้ว่า เป็นการวัดและประเมินผลจากสภาพที่แท้จริงของผู้เรียนที่อยู่บนพื้นฐานของเหตุการณ์จริงในชีวิตจริง โดยยึดการปฏิบัติเป็นสำคัญมีความสัมพันธ์กับการเรียนการสอนเน้นพัฒนาการที่ปรากฏให้เห็นทั้งในและนอกห้องเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 4) ให้ความหมายของการวัดและประเมินผลผู้เรียน ไว้ว่าคือ การประเมินการกระทำการแสดงออกในหลายๆ ด้านของผู้เรียนตามสภาพความเป็นจริงทั้งในและนอกห้องเรียนหรือสถานที่อื่นๆ นอกโรงเรียนโดยครูไม่ได้จัดสถานการณ์มีลักษณะเป็นการประเมินแบบไม่เป็นทางการ

อำพล สมัครงการ (2541 : 12) ได้ให้ความหมายของการวัดและประเมินผลผู้เรียนไว้ว่าคือ การประเมินความรู้ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ และกระบวนการที่เกิดจากการสร้างและพัฒนาความรู้ขึ้นเองตามที่เป็นจริงทั้งในและนอกห้องเรียน

สมนึก นนธิจันทร์ (2542 : 70) กล่าวถึงความหมายของการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงว่า เป็นการประเมินผลที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยการแสดงออกหลายๆ ด้านเพื่อนำไปแก้ปัญหา โดยใช้ทักษะกระบวนการคิดที่สลับซับซ้อนที่อยู่บนพื้นฐานของเหตุการณ์ที่เป็นจริงในทุกบริบทเท่าที่จะเป็นไปได้

อรทัย มูลคำ และ สุวิทย์ มูลคำ (2544 : 175) ได้ให้ความหมายของการประเมินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงว่าเป็นกระบวนการทำงานในด้านสมอง หรือการคิดและจิตใจของผู้เรียนอย่างตรงไปตรงมาตามสิ่งที่ผู้เรียนกระทำ โดยพยายามตอบ คำถามว่าผู้เรียนทำอะไรและทำไมจึงทำอย่างนั้น

การได้ข้อมูลว่า เขาทำอะไร และ เขาทำไมจะช่วยให้ผู้สอนได้ช่วยพัฒนาการเรียนของผู้เรียนและการสอนของผู้สอนทำให้การเรียนการสอนมีความหมายและทำให้เกิดความอยากในการเรียนรู้ต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 36) ได้กล่าวถึง การวัดและประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย

1. กระบวนการวัด และประเมินผล หมายถึง มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
2. คุณภาพของการวัดและประเมินผล หมายถึง มีวิธีการวัดและประเมินผลหลากหลายครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้และได้ผลการประเมินตรงกับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน
3. การมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล หมายถึง ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง หรือผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล และนำผลมาพิจารณาประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ลักษณะของการการวัดและประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ตรงตามความต้องการและประโยชน์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอตั้งแต่ก่อนเริ่มต้น ระหว่างและหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการและเทคนิคที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ ผู้เรียน การดูแลผลจากการร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน ผลงานของโครงการ รายงานผลการทดลอง ซึ่งจะเห็นว่าการประเมินผลในลักษณะนี้จะเป็นการวัดและประเมินผล ซึ่งได้มีผู้กล่าวไว้ดังนี้

สมนึก นนธิจันทร์ (2540 : 75) กล่าวถึงลักษณะของการวัดและประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. เป็นการวัดและประเมินผล กระทำได้ตลอดเวลากับทุกสถานการณ์ทั้งที่บ้าน และโรงเรียน และชุมชน สังเกตพฤติกรรมต่างๆ โดยใช้การตัดสินใจของมนุษย์ในการให้คะแนน
2. กำหนดปัญหาหรืองานแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างคำตอบเองคือให้ผู้เรียนตอบด้วยการแสดงความคิดสร้างสรรค์ หรือผลิตผลงาน
3. ไม่เน้นการประเมินเฉพาะทักษะพื้นฐานแต่ให้ผู้เรียนผลิต สร้าง หรือทำบางสิ่งที่เน้นทักษะการคิดที่ซับซ้อน การพิจารณาได้ตรง การทำงานและการแก้ปัญหา นั่นคือเน้นการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา
4. เน้นสภาพปัญหาที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวันเน้นการแก้ปัญหาที่สะท้อนถึงชีวิตจริง
5. ให้ข้อมูลอย่างหลากหลายเพื่อการประเมิน นั่นคือการพยายามที่จะรู้จักผู้เรียนในทุกแง่มุม ทุกข้อมูล จึงต้องได้มาจากหลายๆ ทาง ซึ่งหมายถึงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต้องมีหลากหลายประการด้วย
6. เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ผู้สอน ผู้ปกครอง

7. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าประเมินเขาตรงไหน เรื่องอะไร การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลทำให้ผู้เรียนรู้จักวางแผนการเรียนรู้ตามความต้องการของตนเองว่าอยากรู้อยากทำอะไรบ้าง ซึ่งนำไปสู่การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้วิธีการเรียนและวางแผนการประเมินผลอันเป็นการเรียนและการประเมินที่ใช้ผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริง

สุวิทย์ มูลคำ (2541 : 15) กล่าวถึงลักษณะของการวัดและประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้ คือ

1. เป็นการประเมินที่กระทำไปพร้อมๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสามารถกระทำได้ตลอดเวลาทั้งที่สถานการณ์ ทั้งที่โรงเรียน บ้าน และชุมชน
2. เป็นการประเมินที่ยึดพฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียนที่แสดงออกมาจริงๆ
3. เน้นพัฒนาการผู้เรียนอย่างเด่นชัด และให้ความสำคัญในการพัฒนาจุดเด่นของผู้เรียน
4. เน้นการประเมินตนเองของผู้เรียน
5. ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสถานการณ์ที่เป็นชีวิตจริง รวมทั้งการเชื่อมโยงการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริง
6. ใช้ข้อมูลที่หลากหลาย มีการเก็บข้อมูลระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ในทุกด้าน ทั้งที่โรงเรียน บ้าน และชุมชนอย่างต่อเนื่อง
7. เน้นคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้นซึ่งเป็นผลจากการบูรณาการความรู้ ความสามารถหลายๆ ด้านของผู้เรียน
8. เน้นการวัดความสามารถในการคิดระดับสูง (ทักษะการคิดที่ซับซ้อน) เช่น การวิเคราะห์ การสังเคราะห์
9. ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์เชิงบวก มีการชื่นชม ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข
10. เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง

วัฒนาพร ระบับทุกษ์ (2542 : 53-54) ได้กล่าวถึงลักษณะของการวัดและประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

1. เป็นการประเมินที่กระทำไปพร้อมๆ กับการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสามารถทำได้ตลอดเวลาทั้งที่สถานการณ์ ทั้งที่โรงเรียน บ้านและชุมชน
2. เป็นการประเมินที่เน้นพฤติกรรมและการแสดงออกของผู้เรียนที่แสดงออกมาจริงๆ
3. เน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างเด่นชัด และให้ความสำคัญกับการพัฒนาจุดเด่นของผู้เรียน
4. เน้นการประเมินตนเองของผู้เรียน
5. ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสถานการณ์ที่เป็นชีวิตจริง
6. ใช้ข้อมูลที่หลากหลาย มีการเก็บข้อมูลระหว่างการปฏิบัติในทุกด้าน ทั้งที่โรงเรียนบ้าน และชุมชนอย่างต่อเนื่อง
7. เน้นคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้น ซึ่งเป็นผลจากการบูรณาการความรู้ ความสามารถหลายๆ ด้านของผู้เรียน

8. เน้นการวัดความสามารถในการคิดระดับสูง (ทักษะการคิดที่ซับซ้อน) เช่น การวิเคราะห์ การสังเคราะห์

9. ส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์เชิงบวก มีการชื่นชม ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข

10. เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง

✓ แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน กรมวิชาการได้กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ 2544 : 13-18) ไว้ดังนี้

1. การประเมินผลการเรียนรู้ ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม

1.1 การประเมินผลก่อนเรียน เป็นการประเมินความพร้อมพื้นฐานของผู้เรียน การประเมินความรอบรู้ในเรื่องที่จะเรียนก่อนการเรียน

1.2 การประเมินระหว่างเรียน เป็นการประเมินเพื่อมุ่งตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียนว่าบรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้หรือไม่ ซึ่งประเมินด้วยการสื่อสาร ส่วนบุคคล การประเมินจากการปฏิบัติ การประเมินสภาพจริง การประเมินด้วยแฟ้มสะสมงาน

1.3 การประเมินเพื่อสรุปผลการเรียน เป็นการประเมินเพื่อมุ่งตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียน เมื่อผ่านการเรียนรู้ในช่วงเวลาหนึ่ง หรือสิ้นสุดการเรียนรู้รายวิชา ปลายปี / ปลายภาค ประกอบด้วย การประเมินหลังเรียน และการประเมินผลการเรียนปลายปี หรือปลายภาค

2. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาต้องจัดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกภาค โดยมีแนวการดำเนินการประเมิน คือ การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายกิจกรรม และการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผ่านช่วงชั้น

3. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นการประเมินด้านคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่สถานศึกษากำหนด

4. การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ เป็นการประเมินศักยภาพของผู้เรียนในการอ่านหนังสือ เอกสารและสื่อต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว แล้วนำมาคิดสรุปเป็นความรู้ ความเข้าใจของตน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เนื้อหาสาระของเรื่องทีอ่านซึ่งนำไปสู่การสังเคราะห์ สร้างสรรค์ และความสามารถในการถ่ายทอดความคิดเหล่านั้นด้วยการเขียนสื่อความ ที่สะท้อนถึงสติปัญญาความรู้ความเข้าใจ

5. การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เป็นมาตรฐานระดับชาติ ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับชาติ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ หรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ได้รับมอบหมาย มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา

และคุณภาพการศึกษาของชาติ เป็นการประเมินตามระดับช่วงชั้นที่หลักสูตรกำหนด คือ ประถมศึกษาปีที่ 3 ประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6

สรุปได้ว่า ในการวัดและประเมินผลครูต้องการการการนิเทศเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการวัดผลและประเมินผลหลากหลายครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลของครู ผู้เรียน ผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง การนำผลมาพิจารณาประเมินผลการเรียนรู้ ของผู้เรียน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดกับผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ โดยเน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดให้เกิดเป็นกระบวนการเรียนรู้เช่นนี้ จะต้องเกิดจากความร่วมมือระหว่างผู้เรียน ครู และผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้แสวงหาความรู้ที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียน เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดำเนินการตามขั้นตอนการสอนที่วางไว้ รู้จักเลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม ตลอดจนมีการประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ ซึ่งถ้าครูดำเนินงานได้ตามขั้นตอนดังกล่าว ก็จะสามารถพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีความรู้ ความคิด สามารถนำสิ่งที่เรียนไปปฏิบัติจริง และนำไปใช้ประโยชน์ได้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรได้ตั้งเป้าหมายไว้

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ

สมศักดิ์ จันธิมา (2541 : 121-126) ได้ศึกษาความต้องการการนิเทศของครูสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ พบว่าครูมีความต้องการนิเทศการศึกษาโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอธิบายผลการวิจัยได้ดังนี้ 1) ด้านหลักสูตร ครูผู้สอน มีความต้องการการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมาก 2) ด้านเอกสารประกอบหลักสูตร ครูผู้สอนมีความต้องการการนิเทศการศึกษา ด้านเอกสารประกอบหลักสูตรอยู่ในระดับมาก 3) ด้านวิธีการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมาก 4) ด้านสื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก 5) ด้านการวัดผล และประเมินผลการเรียน ครูผู้สอนมีความต้องการการนิเทศการศึกษาด้านการวัดผล และการประเมินผลการเรียนรู้ในระดับมาก

นิเวศน์ คิตยาว (2542 : 113-118) ได้ศึกษาความต้องการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนเกี่ยวกับวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ พบว่า 1) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอน มีความต้องการการนิเทศอยู่ในระดับมาก 2) ด้านหลักสูตร ครูผู้สอนมีความต้องการการนิเทศอยู่ในระดับมากเป็นอันดับที่สอง รองลงมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ด้านการวัดผล และประเมินผล ครูผู้สอนมีความต้องการอยู่ในระดับมาก รองลงมาจากด้านหลักสูตร 4) ด้านสื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีความต้องการการนิเทศในด้านนี้อยู่ใน

ระดับมาก 5) ประสิทธิภาพในการสอน ครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น น้อยกว่า 5 ปี และ 5 ปีขึ้นไป มีความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนเกี่ยวกับงานวิชาการ หลักสูตรด้าน กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผล และการประเมินผลไม่แตกต่างกัน 6) ขนาดของโรงเรียนครูผู้สอนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียน เกี่ยวกับงานวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวัดผล และประเมินผลไม่แตกต่างกัน

ชุมพร ลายผ่องแผ้ว (2543 : 119-129) ได้ศึกษาค้นคว้าความต้องการการนิเทศการสอนของ อาจารย์เกษตรในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีภาคกลางพบว่า ความต้องการการนิเทศภายในสถานศึกษา ของผู้บริหารและอาจารย์เกษตร โดยภาพรวมมีความต้องการ อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าด้านหลักสูตรมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ส่วนความต้องการการนิเทศการสอนนอก สถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละรายด้าน พบว่าที่มีความต้องการอยู่ในระดับ มาก คือ ด้านหลักสูตรด้านการวัดผลและประเมิน ด้านวิธีการสอนและเทคนิคการสอน และด้านสื่อการเรียน การสอน และโดยภาพรวมความต้องการการนิเทศภายในสถานศึกษาและความต้องการนิเทศภายนอก สถานศึกษามีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ การเปรียบเทียบความต้องการนิเทศการสอนของ อาจารย์เกษตร ระหว่างความต้องการการนิเทศภายในสถานศึกษาและความต้องการนิเทศภายนอก สถานศึกษา กับประสิทธิภาพสอน รวม 5 ด้าน พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อุทิศ ผิวขำ (2543 : 150-156) ได้ศึกษาความต้องการรับการนิเทศภายในงานวิชาการของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดมุกดาหารพบว่า โดยภาพรวมมีความ ต้องการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ความต้องการการนิเทศ ภายใน งานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก และด้านสื่อการเรียน การสอนมีความต้องการรับการนิเทศภายในระดับมาก ความต้องการรับการนิเทศภายในงานวิชาการของ โรงเรียนประถมศึกษาด้านห้องสมุดอยู่ในระดับมาก ความต้องการรับการนิเทศภายในงานวิชาการของ โรงเรียนประถมศึกษาด้านการนิเทศภายในอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนยังไม่ได้ให้ ความสำคัญเกี่ยวกับงานนิเทศภายในเท่าที่ควรเพราะผู้บริหารและคณะทำงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ งานนิเทศไม่ดีพอ ขาดความรู้และทักษะในด้านการสื่อและเครื่องมือที่ใช้สำหรับประเมินผลการนิเทศ การขาดเอกสาร ตำรา คู่มือที่จะใช้ในการศึกษาค้นคว้าประกอบการนิเทศ

ศรีเรือน ลิขิตเดชาโรจน์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อกระบวนการนิเทศ ภายในโรงเรียน ของโรงเรียนอานวยวิทย์ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า

1. ครูมีความพึงพอใจต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนมากทุกขั้นตอนของกระบวนการ นิเทศภายในโรงเรียน โดยครูมีความพึงพอใจในขั้นที่ 4 การปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในอันดับ สูงสุด

2. ครูที่มีอายุมาก อายุปานกลาง และอายุน้อย มีความพึงพอใจต่อกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนอานวยวิทย์ ทุกขั้นตอนของกระบวนการไม่แตกต่างกัน

3. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูน้อยกว่า 10 ปี กับครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนอานวยวิทย์ทุกขั้นตอนของกระบวนการไม่แตกต่างกัน

4. ครูที่มีระดับชั้นที่สอนต่างกันมีความพึงพอใจต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนชั้นที่ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่สอนในระดับก่อนประถมศึกษามีความพึงพอใจมากกว่าครูที่สอนในระดับก่อนประถมศึกษา และมากกว่าครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษา ส่วนในชั้นที่ 1 ชั้นที่ 2 ชั้นที่ 3 ครูที่มีระดับชั้นที่สอนต่างกันมีความพึงพอใจไม่แตกต่าง

สุบิน ณ อัมพร (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายกพบว่า

1. ครูมีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านเตรียมการสอน ด้านการสอน และด้านการประเมินผลโดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. ครูมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการเรียนการสอน ด้านการสอน และด้านการประเมินผลโดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

3. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่างกัน และการได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่างกันมีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งโดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่างกันและการได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่างกันมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งโดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

จินดา ทับจีน (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร พบว่า

1. ครูผู้สอนมีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการสอนให้ผู้เรียนมีวินัยและจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี มีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการสอนให้ผู้เรียนมีวินัย และจริยธรรม มากกว่าครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนพฤติกรรมการสอนของครูด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

3. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมการสอน และด้านการรู้จักใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการเตรียมการสอน และรู้จักใช้แหล่ง

เรียนรู้ที่หลากหลาย มากกว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 5 ปี ส่วนพฤติกรรมการสอนของครูด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

4. ครูที่มีประสบการณ์การศึกษาระดับต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่เคยเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มากกว่าครูที่ไม่เคยเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนสร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียน ด้านการสอนให้ผู้เรียนมีวินัย และจริยธรรม และด้านการประเมินพัฒนาการของผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่เคยเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนสร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียน ด้านการสอนให้ผู้เรียนมีวินัยและจริยธรรม และด้านการประเมินพัฒนาการของผู้เรียน มากกว่า ครูที่ไม่เคยเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนพฤติกรรมการสอนของครูด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

เบเยิน (Beyene. 1983 : 2168-A) ได้ทำการศึกษาชนิดการนิเทศที่โรงเรียนต้องการของประเทศกำลังพัฒนา โดยการศึกษาในประเทศในประเทศเอธิโอเปีย วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เทคนิคการศึกษาที่ใช้อย่างแพร่หลาย เปรียบเทียบแนวความคิดในการนิเทศการศึกษา ศึกษาประวัติความเป็นมาของการศึกษาในเอธิโอเปีย พิจารณาความเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษาของชนบทรอบเมืองประเพณี ประเมินผลการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ทักษะของครู ศึกษาเทคนิค และนักเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่สามารถนำไปใช้ และแนะนำเทคนิคที่มีส่วนทำให้ประสบผลสำเร็จ โดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความต้องการได้รับการนิเทศมาก กิจกรรมในการนิเทศที่นิยมใช้และเป็นประโยชน์ คือ การอบรมแนะนำ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การสาธิตการสอน โดยศึกษานิเทศก์ การอภิปรายร่วมของครู การเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอน โดยครูชอบการนิเทศที่ไม่ใช่การบังคับบัญชาเป็นหลัก

วิลเลียมส์ (Williams. 1994 : 2425-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การใช้การนิเทศภายในโรงเรียนและการเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคลากรในโรงเรียนโดยศึกษาจากครู ผู้บริหาร และประธานสหภาพครูในเขตโรงเรียนอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษา ในเมืองขนาดใหญ่ในรัฐแคลิฟอร์เนียได้รวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสำรวจประมาณค่าจากผู้บริหารโรงเรียน 159 คน และครู 195 คน จากโรงเรียน 11 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารและครูขาดความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกันในเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียน
2. ครูผู้สอนมีความเห็นว่าผู้บริหารไม่ค่อยมีการสังเกตการสอนและเยี่ยมชมห้องเรียนอย่างเป็นทางการ แต่ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าได้สังเกตการสอนและเยี่ยมชมห้องเรียนอยู่เป็นประจำ

3. ผู้บริหารโรงเรียนได้ให้ความสำคัญและรับผิดชอบต่อการนิเทศภายในโรงเรียนมากกว่าการจัดการด้านอื่นๆ และผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า ควรลดนวัตกรรมการนิเทศภายในที่ซับซ้อนลง ควรมีการยืดหยุ่นและพัฒนากลยุทธ์ในการนิเทศภายในเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคลากรในโรงเรียน

อเนลโล (Anello. 1996 : 2941-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมและทัศนคติของครูและครูใหญ่ที่มีต่อประสิทธิภาพของการนิเทศ จุดมุ่งหมายในการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อต้องการศึกษาพฤติกรรมและเจตคติของครูใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษาใน Spring Field รัฐแมสซาชูเซตส์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนรับรู้ (Perceived) ว่าตนเองสามารถทำการนิเทศภายในโรงเรียนของตนได้เป็นอย่างดี ส่วนครูก็ต้องเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างจริงจังมากขึ้นในการนิเทศภายในโรงเรียน โดยครูก็รู้สึกพอใจในการนิเทศภายในที่ครูได้รับด้วย

จากการศึกษาความต้องการรับการนิเทศ จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ พบว่าความต้องการของครูในการจัดการนิเทศการศึกษา เกิดจากสาเหตุหลายประการ ได้แก่ การนำหลักสูตรไปใช้ในการวางแผนการสอน ครูยังไม่เข้าใจหลักสูตรและเอกสารหลักสูตรดีพอ การจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ครูไม่เปลี่ยนพฤติกรรมในการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน ครูขาดทักษะในการผลิตและการใช้สื่อ การวัดและประเมินผล ครูขาดทักษะในการวัดและประเมินผลเพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการทำงานของผู้บริหารที่ทำงานร่วมกับครูในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องให้การนิเทศที่สอดคล้องกับความต้องการของครู ส่งเสริม และพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการสอน การเตรียมการสอน การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ส่งผลให้การสอนของครูมีคุณภาพ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถพัฒนาตนได้ตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนด

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรในการทำวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ปีการศึกษา 2546 ซึ่งมีครูรวมทั้งสิ้น 463 คน โดยแบ่งตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ ดังนี้

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 56 คน
2. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ จำนวน 54 คน
3. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จำนวน 63 คน
4. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 68 คน
5. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 42 คน
6. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 36 คน
7. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 62 คน
8. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จำนวน 82 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ทำกรวิจัยในครั้งนี้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607-610) ในแต่ละกลุ่มประชากรได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 214 คน จากนั้นใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นชนิดสัดส่วน (Stratified Random Sampling) โดยใช้กลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นชั้นจากนั้นกำหนดผู้ให้ข้อมูลโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังตาราง 1 และ 2

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ของครูที่ทำงานอยู่ในโรงเรียน
เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ปีการศึกษา 2546

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ภาษาไทย	56	26
คณิตศาสตร์	54	25
วิทยาศาสตร์	63	29
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	68	31
สุขศึกษาและพลศึกษา	42	19
ศิลปะ	36	17
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	62	29
ภาษาต่างประเทศ	82	38
รวม	463	214

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามโรงเรียนและกลุ่มสาระการเรียนรู้ของครูที่ทำงานอยู่ในโรงเรียน
เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ปีการศึกษา 2546

โรงเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้	โรงเรียน						รวม
	จิโนรสวิทยลัย	สวนอนันต์	สุวรรณาราม วิทยาคม	สตรีวัดระฆัง	มัธยมวัดดุสิตาราม	มัธยมวัดนายโรง	
ภาษาไทย	5	2	6	6	5	2	26
คณิตศาสตร์	4	4	4	6	6	1	25
วิทยาศาสตร์	8	3	4	6	6	2	29
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	5	4	7	5	7	3	31
สุขศึกษาและพลศึกษา	4	2	4	4	4	1	19
ศิลปะ	3	2	3	5	3	1	17
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	5	3	9	5	4	3	29
ภาษาต่างประเทศ	10	3	7	8	7	3	38
รวม	44	23	44	45	42	16	214

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองและได้กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามจากเนื้อหาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลคุณลักษณะส่วนตัวของครู แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติและระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ลักษณะของแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ระดับการปฏิบัติ / ระดับความต้องการการนิเทศภายใน มากที่สุด ให้คะแนน 5 คะแนน

ระดับการปฏิบัติ / ระดับความต้องการการนิเทศภายใน มาก ให้คะแนน 4 คะแนน

ระดับการปฏิบัติ / ระดับความต้องการการนิเทศภายใน ปานกลาง ให้คะแนน 3 คะแนน

ระดับการปฏิบัติ / ระดับความต้องการการนิเทศภายใน น้อย ให้คะแนน 2 คะแนน

ระดับการปฏิบัติ / ระดับความต้องการการนิเทศภายใน น้อยที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ มีดังนี้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย

2. ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามโดยให้ครอบคลุมเนื้อหากรอบความคิดของการวิจัย

3. นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและเสนอแนะเพิ่มเติม

4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4.2 ชิสเตอร์ ดร.ชวลา เวชยันต์

อาจารย์ใหญ่โรงเรียนพระหฤทัยดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

4.3 นายสมยศ ศิริบรรณ

ศึกษานิเทศก์จังหวัดปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 3

4.4 นางสาวมณีนภา ชุตติบุตร

หัวหน้ากลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3

4.5 นางสาวสุพิชชา พาณิชกุล

อาจารย์ 3 ระดับ 9 โรงเรียนชิโนรสวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา
สารนิพนธ์ ตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้าย ก่อนนำไปทดลองใช้

6...นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) คณะครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน
50 คนในโรงเรียนมหารณพาราม

7. นำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha
Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9684

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีดำเนินการตามขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1..ขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒไปยังผู้อำนวยการเขต
พื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 เพื่อขออนุมัติและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก
โรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย

2..นำหนังสือจากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ไปยังผู้อำนวยการ
โรงเรียนทั้ง 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนชิโนรสวิทยาลัย โรงเรียนสวนอนันต์ โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม
โรงเรียนสตรีวัดระฆัง โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม และโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ด้วยตนเองเพื่อขอความ
ร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน โดยจัดแบบสอบถามใส่ซองแยก
ตามโรงเรียน และเขียนกลุ่มสาระการเรียนรู้บนมุมขวามือของแบบสอบถามทุกฉบับให้เท่ากับจำนวนกลุ่ม
สาระการเรียนรู้ที่ระบุเป็นกลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงเรียน พร้อมแนบคำอธิบายโดยละเอียดในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล

3. ผู้วิจัยได้กำหนด วัน เวลา ขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองจากโรงเรียนทั้ง 6 โรงเรียน เป็น
แบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้ง 214 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS for Windows เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษา โดยดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด
2. หาค่าร้อยละของข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ตามตัวแปรที่กำหนด
3. วิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติและความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544ข : 58)

4.50-5.00 คะแนน หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ / ระดับความต้องการการนิเทศภายในมากที่สุด

3.50-4.49 คะแนน หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ / ระดับความต้องการการนิเทศภายในมาก

2.50-3.49 คะแนน หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ / ระดับความต้องการการนิเทศภายในปานกลาง

1.50-2.49 คะแนน หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ / ระดับความต้องการการนิเทศภายในน้อย

1.00-1.49 คะแนน หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ / ระดับความต้องการการนิเทศภายในน้อยที่สุด

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติและความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยใช้การทดสอบ ที (t-test)

5. เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติและความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

6. ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการ LSD (The Least Significant Difference Method)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 สถิติพื้นฐาน

5.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

5.1.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)

5.1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach)

5.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ในการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติและความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามตัวแปร 3 ด้าน คือ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้สถิติดังนี้

5.3.1 สมมติฐานข้อ 1 ที่กำหนดไว้ว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีระดับการปฏิบัติและความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน ใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test)

5.3.2 สมมติฐานข้อ 2 ที่กำหนดไว้ว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีระดับการปฏิบัติและความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน ใช้สถิติการทดสอบ F-test

5.3.3 สมมติฐานข้อ 3 ที่กำหนดไว้ว่า ครูที่อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกัน มีระดับการปฏิบัติและความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน ใช้สถิติการทดสอบ F-test

กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของ LSD (The Least Significant Difference Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิจัยเรื่อง “ความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย” ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็นหมวดหมู่ และเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมาย ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-Distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-Distribution
df	แทน	Degree of freedom
SS	แทน	ผลรวมของส่วนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของค่าเบี่ยงเบน (Mean Squares)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนตัวของครูที่ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับการปฏิบัติการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย

ตอนที่ 3 ระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบ ความแตกต่างของระดับการปฏิบัติการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนตัวของครูที่ตอบแบบสอบถาม

จำนวนครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้ความถี่และร้อยละ ดังปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของครูที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนและกลุ่มสาระการเรียนรู้

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี	186	86.92
สูงกว่าปริญญาตรี	28	13.08
รวม	214	100.00
ประสบการณ์ในการสอน		
ต่ำกว่า 10 ปี	15	7.01
10-20 ปี	38	17.76
20 ปีขึ้นไป	161	75.23
รวม	214	100.00
กลุ่มสาระการเรียนรู้		
ภาษาไทย	26	12.15
คณิตศาสตร์	25	11.68
วิทยาศาสตร์	29	13.55
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	31	14.49
สุขศึกษาและพลศึกษา	19	8.88
ศิลปะ	17	7.94
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	29	13.55
ภาษาต่างประเทศ	38	17.76
รวม	214	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย จำแนกตามวุฒิการศึกษา ครูส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรีหรือต่ำกว่า

ปริญญาตรี จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 86.92 มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 13.08 เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า มีประสบการณ์ในการสอน 20 ปีขึ้นไป จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 75.23 มีประสบการณ์ในการสอน 10-20 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 17.76 และมีประสบการณ์ในการสอน ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 7.01 และเมื่อพิจารณาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ครูส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 17.76 รองลงมา คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 14.49 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 13.55 กลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 13.55 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 12.15 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ จำนวน 25 คน คิดเป็น ร้อยละ 11.68 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 8.88 และกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ น้อยที่สุด จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 7.94 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ระดับการปฏิบัติและระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ประกอบด้วย ด้านการวางแผนการสอน ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ดังปรากฏในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย โดยรวมและรายด้าน

ระดับการปฏิบัติการนิเทศภายใน	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการวางแผนการสอน	3.22	.69	ปานกลาง
ด้านการเตรียมการสอน	3.40	.69	ปานกลาง
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.25	.74	ปานกลาง
ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน	3.27	.77	ปานกลาง
ด้านการวัดและประเมินผล	3.22	.76	ปานกลาง
รวม	3.27	.67	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่า การปฏิบัติการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย โดยรวมมีการปฏิบัติการนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการเตรียมการสอน ($\bar{X}$ = 3.40) ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 3.27) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 3.25) ด้านการวางแผนการสอน ($\bar{X}$ = 3.22) และด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X}$ = 3.22)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติกรณีศึกษาในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ด้านการวางแผนการสอน โดยรวมและรายข้อ

ข้อ ที่	ระดับการปฏิบัติกรณีศึกษาใน ด้านการวางแผนการสอน	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	การศึกษาหลักสูตรและทำการวิเคราะห์หลักสูตร	3.35	.82	ปานกลาง
2.	การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	3.36	.83	ปานกลาง
3.	การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	3.35	.83	ปานกลาง
4.	การวิเคราะห์สาระที่เรียนรู้จากมาตรฐานด้านความรู้	3.24	.81	ปานกลาง
5.	การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.01	.96	ปานกลาง
6.	การสำรวจความต้องการของผู้เรียน	3.03	.99	ปานกลาง
7.	การสำรวจความต้องการของผู้ปกครอง/ชุมชนหรือท้องถิ่น	2.74	.96	ปานกลาง
8.	การวางแผนการใช้วิธีสอนรูปแบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่หลากหลาย	3.24	.96	ปานกลาง
9.	การวางแผนการใช้รูปแบบและกระบวนการประเมินผล	3.32	.86	ปานกลาง
10.	การวางแผนการใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย	3.24	.91	ปานกลาง
11.	การวางแผนการนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผล ในห้องเรียน	3.32	.86	ปานกลาง
12.	การวางแผนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.23	.83	ปานกลาง
รวม		3.22	.69	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่า การปฏิบัติกรณีศึกษาในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อยด้านการวางแผนการสอน โดยรวมมีการปฏิบัติกรณีศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.74-3.36 โดยสามอันดับแรก ได้แก่ การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ($\bar{X} = 3.36$) การศึกษาหลักสูตรและทำการวิเคราะห์หลักสูตร ($\bar{X} = 3.35$)และการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ($\bar{X} = 3.35$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ด้านการเตรียมการสอน โดยรวมและรายข้อ

ข้อ ที่	ระดับการปฏิบัติการนิเทศภายใน การเตรียมการสอน	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	การเขียนแผนการสอนที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในหลักสูตร	3.51	.84	มาก
2.	การวางแผนจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มี ความต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน	3.38	.86	ปานกลาง
3.	การกำหนดเป้าหมาย เพื่อให้ให้นักเรียนได้ศึกษาตามความถนัด ความสนใจด้วยตนเองเต็มศักยภาพ	3.24	.90	ปานกลาง
4.	การจัดเนื้อหาวิชาให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับเทคโนโลยีในปัจจุบัน	3.43	.95	ปานกลาง
5.	การจัดเนื้อหาวิชาให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัวเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรู้	3.25	.87	ปานกลาง
6.	การกำหนดเนื้อหาสาระในแผนการสอน/แผนการจัดการเรียนรู้	3.55	.78	มาก
7.	การกำหนดกิจกรรมที่จะใช้จัดการเรียนการสอน	3.41	.83	ปานกลาง
8.	การกำหนดสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา	3.45	.85	ปานกลาง
9.	การกำหนดแหล่งการเรียนรู้ที่จะใช้ในการจัดกิจกรรม	3.37	.89	ปานกลาง
10.	การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล	3.41	.80	ปานกลาง
11.	การกำหนดเครื่องมือวัดและประเมินผล	3.36	.82	ปานกลาง
12.	การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล	3.43	.80	ปานกลาง
รวม		3.40	.69	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่า การปฏิบัติการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ด้านการเตรียมการสอน พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติการนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.24-3.45 แต่มีการปฏิบัติการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่การกำหนดเนื้อหาสาระในแผนการสอน/แผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.55$) และการเขียนแผนการสอนที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังในหลักสูตร ($\bar{X} = 3.51$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติกรณีศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและรายข้อ

ข้อ ที่	ระดับการปฏิบัติกรณีศึกษา การจัดการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการสู่การปฏิบัติจริง	3.20	.97	ปานกลาง
2.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับ ธรรมชาติของผู้เรียน	3.27	.89	ปานกลาง
3.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์	3.21	.84	ปานกลาง
4.	การใช้เทคนิคการตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนเกิดความคิด	3.29	.89	ปานกลาง
5.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหา ความรู้ แสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	3.30	.90	ปานกลาง
6.	การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ ในการจัดการเรียนการสอน	3.06	.87	ปานกลาง
7.	การจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ ผู้เรียน	3.22	.89	ปานกลาง
8.	การจัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศ ที่ดีที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.24	.86	ปานกลาง
9.	การจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	3.42	.94	ปานกลาง
10.	การจัดการประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง	3.43	.96	ปานกลาง
11.	การนำผลการประเมินผลผู้เรียนตาม สภาพจริงมาพัฒนาผู้เรียนเป็น รายบุคคล	3.25	1.01	ปานกลาง
12.	การทำวิจัยในชั้นเรียนให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน	3.12	.74	ปานกลาง
รวม		3.25	.74	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงว่า การปฏิบัติกรณีศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติกรณีศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.06-3.43 โดยสามอันดับแรกได้แก่การจัดการประเมินผลผู้เรียนตาม สภาพจริง ($\bar{X} = 3.43$) การจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ($\bar{X} = 3.42$) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.30$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติกรณีศึกษาในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ

ข้อ ที่	ระดับการปฏิบัติกรณีศึกษาใน การใช้สื่อการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	การใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ	3.46	.82	ปานกลาง
2.	การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ	3.34	.89	ปานกลาง
3.	การใช้สื่อการเรียนการสอน ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน	3.10	.98	ปานกลาง
4.	การจัดให้ครูและผู้เรียนใช้สื่อการเรียน การสอนในการเรียนรู้ร่วมกัน	3.30	.88	ปานกลาง
5.	การจัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกใช้สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม แหล่งการเรียนรู้	3.21	.96	ปานกลาง
6.	การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีความน่าสนใจ	3.31	.90	ปานกลาง
7.	การใช้สื่อการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดความสนใจตลอดเวลา	3.34	.87	ปานกลาง
8.	การใช้สื่อการสอนนำเข้าสู่บทเรียนให้นักเรียนเกิดความสนใจ	3.35	.89	ปานกลาง
9.	การผลิตสื่อการสอนที่ทำให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง	3.33	.92	ปานกลาง
10.	การประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม หรือเทคโนโลยี	3.10	.92	ปานกลาง
11.	การนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน	3.16	.98	ปานกลาง
รวม		3.27	.77	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงว่า การปฏิบัติกรณีศึกษาในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติกรณีศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.10-3.46 โดยสามอันดับแรก ได้แก่ การใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ ($\bar{X} = 3.46$) การใช้สื่อการสอนนำเข้าสู่บทเรียนให้นักเรียนเกิดความสนใจ ($\bar{X} = 3.35$) การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ ($\bar{X} = 3.34$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการณ์เทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมและรายข้อ

ข้อ ที่	ระดับการปฏิบัติการณ์เทศภายใน การวัดและประเมินผล	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	3.32	.81	ปานกลาง
2.	การนำหลักการประเมินผลแบบมีส่วนร่วม มาใช้ประเมินผู้เรียน	3.21	.90	ปานกลาง
3.	การใช้รูปแบบการประเมินหลายวิธี เช่น การสังเกต การตรวจผลงานการสัมภาษณ์และการเก็บสะสมผลงาน	3.51	.90	มาก
4.	การประเมินผลที่สัมพันธ์กับการเรียนการสอน	3.39	.86	ปานกลาง
5.	การส่งเสริมให้ผู้เรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล	2.95	.97	ปานกลาง
6.	การจัดทำ / จัดเก็บหลักฐาน หรือร่องรอยที่ผู้เรียน ผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการวัดและประเมินผลไว้อย่างเป็นระบบ	3.04	.99	ปานกลาง
7.	การประเมินผู้เรียนจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio)	3.13	.95	ปานกลาง
8.	การสร้างเครื่องมือที่ให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรม เพื่อสะท้อนถึงความรู้ความสามารถที่แท้จริง	3.09	.97	ปานกลาง
9.	การกำหนดเกณฑ์การประเมินผลอย่างชัดเจน	3.36	.95	ปานกลาง
10.	การประเมินพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	3.31	.91	ปานกลาง
11.	การให้นักเรียนร่วมกำหนดวิธีการประเมินผลทั้งก่อนและหลังการเรียนรู้	3.09	.99	ปานกลาง
12.	การวิเคราะห์/สรุปผลการวัดและประเมินผล	3.18	.93	ปานกลาง
13.	การนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน	3.23	.95	ปานกลาง
รวม		3.22	.76	ปานกลาง

จากตาราง 9 แสดงว่า การปฏิบัติการณ์เทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติการณ์เทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.95-3.39 แต่มีการปฏิบัติการณ์เทศภายในอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ ได้แก่ การใช้รูปแบบการประเมินหลายวิธี เช่น การสังเกต การตรวจผลงานการสัมภาษณ์และการเก็บสะสมผลงาน ($\bar{X} = 3.51$)

ตอนที่ 3 ระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย โดยรวมและรายด้าน

ระดับความต้องการการนิเทศภายใน	ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการวางแผนการสอน	3.79	.64	มาก
ด้านการเตรียมการสอน	3.87	.64	มาก
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.85	.63	มาก
ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน	3.85	.67	มาก
ด้านการวัดและประเมินผล	3.80	.66	มาก
รวม	3.83	.59	มาก

จากตาราง 10 แสดงว่า ความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย โดยรวมมีความต้องการการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความต้องการการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการเตรียมการสอน ($\bar{X} = 3.87$) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.85$) ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.85$) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.80$) และด้านการวางแผนการสอน ($\bar{X} = 3.79$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ด้านการวางแผนการสอน โดยรวมและรายข้อ

ข้อ ที่	ระดับความต้องการการนิเทศภายใน ด้านการวางแผนการสอน	ระดับความต้องการ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	การศึกษาหลักสูตรและทำการวิเคราะห์หลักสูตร	3.91	.74	มาก
2.	การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	3.88	.75	มาก
3.	การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	3.84	.78	มาก
4.	การวิเคราะห์สาระที่เรียนรู้จากมาตรฐานด้านความรู้	3.87	.75	มาก
5.	การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.71	.80	มาก
6.	การสำรวจความต้องการของผู้เรียน	3.66	.82	มาก
7.	การสำรวจความต้องการของผู้ปกครอง/ชุมชนหรือท้องถิ่น	3.54	.82	มาก
8.	การวางแผนการใช้วิธีสอนรูปแบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่หลากหลาย	3.90	.82	มาก
9.	การวางแผนการใช้รูปแบบและกระบวนการประเมินผล	3.81	.77	มาก
10.	การวางแผนการใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย	3.78	.80	มาก
11.	การวางแผนการนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผล ในห้องเรียน	3.83	.81	มาก
12.	การวางแผนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.80	.80	มาก
รวม		3.79	.64	มาก

จากตาราง 11 แสดงว่า ความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ด้านการวางแผนการสอน พบว่า โดยรวมมีความต้องการการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.54-3.91 โดยสามอันดับแรก ได้แก่ การศึกษาหลักสูตรและทำการวิเคราะห์หลักสูตร ($\bar{X} = 3.91$) การวางแผนการใช้วิธีสอนรูปแบบและกระบวนการจัด การเรียนรู้ที่หลากหลาย ($\bar{X} = 3.90$) การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ($\bar{X} = 3.88$)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ด้านการเตรียมการสอน โดยรวมและรายข้อ

ข้อ ที่	ระดับความต้องการการนิเทศภายใน การเตรียมการสอน	ระดับความต้องการ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	การเขียนแผนการสอนที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในหลักสูตร	3.97	.74	มาก
2.	การวางแผนจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มี ความต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน	3.90	.74	มาก
3.	การกำหนดเป้าหมาย เพื่อให้ให้นักเรียนได้ศึกษาตามความถนัด ความสนใจด้วยตนเองเต็มศักยภาพ	3.88	.79	มาก
4.	การจัดเนื้อหาวิชาให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับเทคโนโลยี ในปัจจุบัน	3.90	.78	มาก
5.	การจัดเนื้อหาวิชาให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัวเพื่อเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนเลือกเรียนรู้	3.82	.74	มาก
6.	การกำหนดเนื้อหาสาระในแผนการสอน/แผนการจัดการเรียนรู้	3.86	.77	มาก
7.	การกำหนดกิจกรรมที่จะใช้จัดการเรียนการสอน	3.86	.79	มาก
8.	การกำหนดสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา	3.87	.85	มาก
9.	การกำหนดแหล่งการเรียนรู้ที่จะใช้ในการจัดกิจกรรม	3.79	.78	มาก
10.	การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล	3.86	.76	มาก
11.	การกำหนดเครื่องมือวัดและประเมินผล	3.85	.78	มาก
12.	การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล	3.87	.76	มาก
รวม		3.87	.64	มาก

จากตาราง 12 แสดงว่า ความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ด้านการเตรียมการสอน พบว่า โดยรวมมีความต้องการการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.87) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.79-3.97 โดยสามอันดับแรก ได้แก่ การเขียนแผนการสอนที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในหลักสูตร ($\bar{X}$ = 3.97)การวางแผนจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน ($\bar{X}$ = 3.90) การจัดเนื้อหาวิชาให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับเทคโนโลยีในปัจจุบัน ($\bar{X}$ = 3.90)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ

ข้อ ที่	ระดับความต้องการการนิเทศภายใน การจัดการเรียนการสอน	ระดับความต้องการ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการสู่การปฏิบัติจริง	3.91	.80	มาก
2.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับ ธรรมชาติของผู้เรียน	3.91	.74	มาก
3.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์	3.93	.79	มาก
4.	การใช้เทคนิคการตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนเกิดความคิด	3.84	.84	มาก
5.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหา ความรู้ แสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	3.87	.80	มาก
6.	การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่เหมาะสมมา ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.81	.73	มาก
7.	การจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียน	3.89	.79	มาก
8.	การจัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศ ที่ดีที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.86	.78	มาก
9.	การจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	3.80	.73	มาก
10.	การจัดการประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง	3.81	.77	มาก
11.	การนำผลการประเมินผลผู้เรียนตาม สภาพจริงมาพัฒนาผู้เรียนเป็น รายบุคคล	3.83	.74	มาก
12.	การทำวิจัยในชั้นเรียนให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียน การสอน	3.75	.84	มาก
รวม		3.85	.63	มาก

จากตาราง 13 แสดงว่า ความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า โดยรวมมีความต้องการการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.75-3.93 โดยสามอันดับแรกได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.93$) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการสู่การปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 3.91$) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.91$)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ

ข้อ ที่	ระดับความต้องการการนิเทศภายใน การใช้สื่อการเรียนการสอน	ระดับความต้องการ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	การใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ	3.85	.75	มาก
2.	การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ	3.85	.77	มาก
3.	การใช้สื่อการเรียนการสอน ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียน	3.74	.78	มาก
4.	การจัดให้ครูและผู้เรียนใช้สื่อการเรียน การสอนในการเรียนรู้ร่วมกัน	3.88	.76	มาก
5.	การจัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกใช้สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม แหล่งการเรียนรู้	3.86	.80	มาก
6.	การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีความน่าสนใจ	3.91	.79	มาก
7.	การใช้สื่อการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดความสนใจตลอดเวลา	3.90	.75	มาก
8.	การใช้สื่อการสอนนำเข้าสู่บทเรียนให้นักเรียนเกิดความสนใจ	3.89	.79	มาก
9.	การผลิตสื่อการสอนที่ทำให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง	3.90	.78	มาก
10.	การประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม หรือเทคโนโลยี	3.82	.78	มาก
11.	การนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน	3.79	.82	มาก
รวม		3.85	.67	มาก

จากตาราง 14 แสดงว่า ความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่า โดยรวมมีความต้องการการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.74-3.91 โดยสามอันดับแรก ได้แก่ การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีความน่าสนใจ ($\bar{X} = 3.91$) การใช้สื่อการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดความสนใจตลอดเวลา ($\bar{X} = 3.90$) การผลิตสื่อการสอนที่ทำให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 3.90$)

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมและรายข้อ

ข้อ ที่	ระดับความต้องการการนิเทศภายใน การวัดและประเมินผล	ระดับความต้องการ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	3.79	.78	มาก
2.	การนำหลักการประเมินผลแบบมีส่วนร่วม มาใช้ประเมินผู้เรียน	3.77	.81	มาก
3.	การใช้รูปแบบการประเมินหลายวิธี เช่น การสังเกต การตรวจผลงาน การสัมภาษณ์และการเก็บสะสมผลงาน	3.86	.78	มาก
4.	การประเมินผลที่สัมพันธ์กับการเรียนการสอน	3.84	.75	มาก
5.	การส่งเสริมให้ผู้เรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล	3.65	.83	มาก
6.	การจัดทำ / จัดเก็บหลักฐาน หรือร่องรอยที่ผู้เรียน ผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการวัดและประเมินผลไว้อย่างเป็นระบบ	3.78	1.50	มาก
7.	การประเมินผู้เรียนจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio)	3.71	.79	มาก
8.	การสร้างเครื่องมือที่ให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรม เพื่อสะท้อนถึงความรู้ความสามารถที่แท้จริง	3.86	.85	มาก
9.	การกำหนดเกณฑ์การประเมินผลอย่างชัดเจน	3.87	.78	มาก
10.	การประเมินพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	3.83	.78	มาก
11.	การให้นักเรียนร่วมกำหนดวิธีการประเมินผลทั้งก่อนและหลังการเรียนรู้	3.72	.81	มาก
12.	การวิเคราะห์/สรุปผลการวัดและประเมินผล	3.82	.82	มาก
13.	การนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน	3.86	.86	มาก
รวม		3.80	.66	มาก

จากตาราง 15 แสดงว่า ความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า โดยรวมมีความต้องการการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.65-3.87 โดยสามอันดับแรก ได้แก่ การกำหนดเกณฑ์การประเมินผลอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.87$) การใช้รูปแบบการประเมินหลายวิธี เช่น การสังเกต การตรวจผลงานการสัมภาษณ์และการเก็บสะสมผลงาน ($\bar{X} = 3.86$) การสร้างเครื่องมือที่ให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรม เพื่อสะท้อนถึงความรู้ความสามารถที่แท้จริง ($\bar{X} = 3.86$)

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้

ตาราง 16 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	t
ปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี	3.33	.64	3.32*
สูงกว่าปริญญาตรี	2.89	.75	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 แสดงว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตาราง 17 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	.42	.21	.47
ภายในกลุ่ม	211	95.81	.45	
รวม	213	96.23		

จากตาราง 17 แสดงว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 18 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติการณ์เทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	7	5.27	.75	1.71
ภายในกลุ่ม	206	90.96	.44	
รวม	213	96.23		

จากตาราง 18 แสดงว่าครูที่อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติการณ์เทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้

ตาราง 19 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	t
ปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี	3.81	.58	-1.19
สูงกว่าปริญญาตรี	3.96	.68	

จากตาราง 19 แสดงว่า ครูที่มีวุฒิศึกษาระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 20 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	.90	.45	1.29
ภายในกลุ่ม	211	73.22	.35	
รวม	213	74.12		

จากตาราง 20 แสดงว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 21 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	7	2.66	.38	1.10
ภายในกลุ่ม	206	71.46	.35	
รวม	213	74.12		

จากตาราง 21 แสดงว่า ครูที่อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ซึ่งบทนี้จะสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ สรุปไว้โดยลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
2. สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า
3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
5. การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลของการศึกษาค้นคว้า
7. อภิปรายผล

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติและระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการสอน การเตรียมการสอน การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติและระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีระดับการปฏิบัติและระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีระดับการปฏิบัติและระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน
3. ครูที่อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกัน มีระดับการปฏิบัติและระดับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนอยู่ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ปีการศึกษา 2546 ซึ่งมีครูรวมทั้งสิ้น 463 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607-610) ในแต่ละกลุ่มประชากรได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 214 คน จากนั้น ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นชนิดสัดส่วน (Stratified Random Sampling) โดยใช้กลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นชั้น จากนั้น กำหนดผู้ให้ข้อมูลโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองและได้กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามจากเนื้อหาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลคุณลักษณะส่วนตัวของครู แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติและระดับความต้องการการนิเทศภายใน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ลักษณะของแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มีค่าความเชื่อมั่น .9684

การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS for Windows เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษา โดยดำเนินการดังนี้

1. หาค่าร้อยละของข้อมูลคุณลักษณะส่วนตัวของครูผู้ตอบแบบสอบถาม
2. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติและความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 ใน 5 ด้าน การวางแผนการสอน การเตรียมการสอน การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล โดยรวมและรายด้าน
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบที (t-test) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม ใช้สถิติการทดสอบ F-test และทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการ LSD (The Least Significant Difference Method)

ผลการศึกษาค้นคว้า

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

1. ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย จำแนกตามวุฒิการศึกษา ครูส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 86.92 มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 13.08 เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า มีประสบการณ์ในการสอน 20 ปีขึ้นไปจำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 75.23 มีประสบการณ์ในการสอน 10-20 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 17.76 และมีประสบการณ์ในการสอน ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 7.01 และเมื่อพิจารณาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ครูส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 17.76 รองลงมา คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 14.49 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 13.55 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 13.55 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 12.15 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ จำนวน 25 คน คิดเป็น ร้อยละ 11.68 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 8.88 และกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ น้อยที่สุด จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 7.94 ตามลำดับ

2. การปฏิบัติการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวางแผนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ตามลำดับ

2.1 การปฏิบัติการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ด้านการวางแผน การสอน โดยรวมมีการปฏิบัติการนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.74-3.36

2.2 การปฏิบัติการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ด้านการเตรียมการสอน พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติการนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.24-3.45 แต่มีการปฏิบัติ การนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ การกำหนดเนื้อหาสาระในแผนการสอนแผนการจัดการเรียนรู้ และการเขียนแผนการสอนที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังในหลักสูตร

2.3 การปฏิบัติการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ด้านการจัดการเรียนการสอน

3.5 ความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ด้านการวัดและประเมินผลพบว่า โดยรวมมีความต้องการการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.65-3.87

4. การทดสอบสมมติฐาน

4.1 ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีการปฏิบัติการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

4.2 ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันมีการปฏิบัติการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ไม่แตกต่างกัน

4.3 ครูที่อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกันมีการปฏิบัติการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ไม่แตกต่างกัน

4.4 ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ไม่แตกต่างกัน

4.5 ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันมีความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ไม่แตกต่างกัน

4.6 ครูที่อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกันมีความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติและระดับความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. การปฏิบัติการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลจากการวิจัยพบว่า ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า การปฏิบัติการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย เป็นโรงเรียนรัฐบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐานให้บริการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 งานนิเทศภายในโรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหา คือ โรงเรียนขาดบุคลากรที่จะรับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการนิเทศบุคลากรมีไม่เพียงพอ ครูที่ทำหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียนมีงานมาก และผู้บริหารโรงเรียนมีเวลานิเทศภายในน้อย (ซารี มณีศรี. 2542 : 205) ประกอบกับปัญหาด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ครุภัณฑ์ จากรายงานการประเมินตนเองด้านปัจจัยมาตรฐานที่ 6 “มีเอกสาร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ครุภัณฑ์ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้” พบว่าผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ การนิเทศภายในโรงเรียนบางกิจกรรมต้องใช้วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และงบประมาณในการจัดฝึกอบรมจำนวนมาก โรงเรียนไม่สามารถจัดตามความต้องการของครูได้อย่างเต็มที่ อันเนื่องจาก โรงเรียนต้องจัดสรรงบประมาณให้กับงานอื่นที่มีความสำคัญและจำเป็นก่อน เช่น เรื่องของอาคารสถานที่ เป็นต้น การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหา ได้แก่ การขาดแคลน งบประมาณในการจัดฝึกอบรม ขาดงบประมาณในการจัดบริการพิเศษแก่ครู (โรงเรียนสวนอนันต์. 2545 : 45)

จากเหตุผลดังกล่าวเป็นสาเหตุที่ทำให้ผลการศึกษาการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีชา ทองรส (2541 : 72) พบว่า ความคิดเห็นของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และผลการวิจัยของเสถียร เทียงธรรม (2542 : บทคัดย่อ) พบว่าการปฏิบัติการนิเทศภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีระดับการปฏิบัติงานการนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง

2. ความคิดเห็นของครูต่อความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการวิจัยพบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก แสดงว่า ครูผู้ตอบแบบสอบถามต้องการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและอาจเป็นเพราะว่า ที่ผ่านมา ครูผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ มีความรู้ ความเข้าใจในองค์ความรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ สับสน ไม่ตรงกัน และยังคงยึดติดการจัดการเรียนการสอนแบบเก่า คือการเป็นผู้บอกเล่าถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนมาเป็นเวลานาน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545ก : 63) ครูจึงมีความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก เพราะครูมีหน้าที่พัฒนาตนเองให้พร้อมตามมาตรฐานวิชาชีพครูและเป็นครูมืออาชีพ ครูจะต้องเป็นผู้ใฝ่เรียน ใฝ่ศึกษาหาความรู้ และรู้จักแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อจะทำหน้าที่ได้สมบูรณ์เป็นความหวังของประเทศชาติได้ (ปราณี บุญชุ่ม. 2546 : 16) ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตรา 22 ได้บัญญัติไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ดังนั้นโรงเรียนทุกโรงเรียนต้องสนับสนุนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้ครูต้องปรับวิธีการให้สอดคล้องกับแนวแห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ทำให้ครูมีความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผาณิต มิ่งโมรา (2542 : 82-85) พบว่าครูภาษาอังกฤษในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษามีความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวม

อยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ อุทัย ช่างอัน (2545 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา มีความต้องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับมาก

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติการณ์เทศภายในของครูเกี่ยวกับการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย จำแนกตามวุฒิการศึกษาประสบการณ์ในการสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ จากผลการวิจัยพบว่า

3.1 ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการปฏิบัติการณ์เทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ สมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเพราะว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี นอกจากจะต้องปฏิบัติหน้าที่สอนแล้ว ส่วนมาก จะได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ เป็นหัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อรับผิดชอบงาน บริหาร วางแผน และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน ครูที่มีวุฒิการศึกษา สูงจึงทราบขอบข่ายของงานพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และคาดหวังจะได้รับการนิเทศ ภายในตามขอบข่ายของงานดังกล่าว (สุพิชชา พาณิชกุล. 2547 : สัมภาษณ์) และการได้รับการศึกษาสูงขึ้น นั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถ ความคิดเห็น เจตคติและทักษะของผู้ที่ได้รับการ ศึกษา ประกอบกับการศึกษาในแต่ละระดับมีความเข้มข้นของเนื้อหาสาระวิชาที่แตกต่างกันไปตามวุฒิ การศึกษาที่เรียนและการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการสร้างความเจริญของบุคคลทั้งร่างกาย จิตใจ สถิติปัญญา และความสามารถ (สาลี เพ็ญศิริ. 2544 : 72) จึงส่งผลให้ครูที่มีวุฒิการศึกษาที่ต่างกันมี ความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติการณ์เทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิชัย เวศสุวรรณ (2541 : 74) ที่พบว่าครูที่มีวุฒิ การศึกษาค่ำกว่าระดับปริญญาตรีและวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการนิเทศงาน วิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ วรางคณา ขำแสน (2543 : บทคัดย่อ) พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความต้องการนิเทศ การสอนด้านการเตรียมการสอนมากกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี

3.2 ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีการปฏิบัติการณ์เทศภายในของครูเกี่ยวกับการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก หลักสูตรและแนวทางการจัดการศึกษาเปลี่ยนแปลงไป ครูส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัด การเรียนการสอนตามหลักสูตรและแนวทางการจัดการศึกษาใหม่ (วนิดา รongเงิน. 2546 : สัมภาษณ์) ดังนั้น ประสบการณ์ในการสอนของครูที่ต่างกัน จึงมีการปฏิบัติการณ์เทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิโรจน์ เจริญลักษณ์ (2546 : 73) ที่ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนสันติราษฎร์ บริหารธุรกิจไม่แตกต่างกันและงานวิจัยของอำพร ศรีประทุม (2546 : 75) ที่พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ใน การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในของครูอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

3.3 ครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกันมีการปฏิบัติการณ์เทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัด การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะว่า

โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อยได้จัดการนิเทศภายใน เช่น การอบรมสัมมนาในลักษณะภาพรวมไม่ได้แยกเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ (โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม. 2544 : 17) จึงทำให้ครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกัน มีระดับการปฏิบัติการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุตาวรรณ พาณิซสุขไพศาล (2539 : 92) ที่พบว่าครูแต่ละหมวดวิชามีความพอใจต่อกิจกรรมการนิเทศภายใน โรงเรียนไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ วิโรจน์ เกษฏาลักษณ์ (2546 : 72) ที่พบว่า ครูที่สอนประเภทวิชา ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในโรงเรียนสันติราษฎร์บริหารธุรกิจ ไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ จากผลการวิจัยพบว่า

4.1 ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ ทั้งนี้อาจเพราะว่าครูมีโอกาสได้รับบริการทางวิชาการ ได้รับเอกสาร ตลอดจนได้รับการอบรม สัมมนาที่คล้ายๆกัน มีการใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ส่วนการพัฒนาการเรียนการสอนของครู ทำได้โดยการส่งครูเข้ารับการอบรม และการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สมศักดิ์ ณ ถลาง. 2545:91-92) เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นหน้าที่ของครูทุกคนต้องพัฒนาตนเองให้เป็นครูที่มีคุณภาพในการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงทำให้มีความต้องการการนิเทศภายในไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติมา เกลิมพงษ์ (2543 : 59) ที่พบว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความต้องการได้รับการนิเทศในด้านการสอนและเทคนิคการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและการประเมินผล ไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ ชุมพร สายผ่องแผ้ว (2543 : 128) ที่พบว่า อาจารย์เกษตรในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีภาคกลางที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความต้องการการนิเทศการสอนไม่ต่างกัน

4.2 ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเพราะว่า หลักสูตรและแนวทางการจัดการศึกษามุ่งจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่ง ปรีดา ลำพาย (2544 : 51) ได้ศึกษาความต้องการของครูเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับแนวทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พบว่า มีความต้องการพัฒนาตนเองด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับมาก ดังนั้นจึงมีหน่วยงานหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและบุคลากรทั้งภายใน ภายนอกให้ความรู้แก่ครูผู้สอน เมื่อผ่านการเรียนรู้จากการอบรมสัมมนาและจากประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนทำให้พบปัญหาในการปฏิบัติจริง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญยังมีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 อาจเป็นสาเหตุให้ครูผู้สอนตื่นตัวให้ความสำคัญ และความสนใจในการพัฒนาตนเองโดยต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

เสียงศักดิ์ เหลืองอ่อน (2538 : 170 -171) ที่พบว่า ครูศิลปศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีความต้องการการนิเทศการสอนไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ ยรรยง ลีไทร (2542 : 82) พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีความต้องการการนิเทศการศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและด้านการวัดผลและประเมินผลไม่แตกต่างกัน

4.3 ครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกันมีความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อาจเพราะว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรที่เน้นการจัดการเรียนรู้ในลักษณะการบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน และระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (กรมวิชาการ. 2545 : 35) ครูผู้สอนมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความสามารถ และมีคุณธรรมจริยธรรมจากการจัดการกระบวนการเรียนการสอนของตน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระจึงตื่นตัว ให้ความสำคัญ และความสนใจในการพัฒนาตนเองโดยต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประหยัด พิมพา (2542 : 104) ที่ศึกษาความต้องการการนิเทศการศึกษาของครูผู้สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 9 พบว่า ความต้องการการนิเทศการศึกษาของครูที่สอนหมวดวิชาต่างกันมีความต้องการการนิเทศการศึกษาไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของชุมพร ลายผ่องแผ้ว (2543 : 116-127) ที่พบว่า อาจารย์เกษตรในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีภาคกลาง ที่สอนคณะวิชาต่างกันมีความต้องการการนิเทศการสอน ด้านหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผล ด้านวิธีการสอนและเทคนิคการสอน และด้านสื่อการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนควรกำหนดแนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ด้านการศึกษาหลักสูตรและทำการวิเคราะห์หลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นผู้เรียน รู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์ ด้วยการวางแผนการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาครูผู้สอนให้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ ส่งผลให้นักเรียนเกิดพัฒนาการเรียนรู้ในทุกด้าน

2. จากผลการวิจัยพบว่าระดับการปฏิบัติการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับปานกลาง แต่ครูมีความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก ดังนั้น โรงเรียนควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการพัฒนาครูผู้สอนเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะมีการศึกษาปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย
2. ควรจะมีการศึกษารูปแบบกิจกรรมการนิเทศภายในที่เหมาะสมในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ที่สามารถทำให้บังเกิดผลสูงสุดในการนิเทศภายใน
3. ควรจะมีการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนก จันทร์ขจร. (2535). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- กรมวิชาการ. (2543). การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด: แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: อรุณลาดพร้าว.
- (2544). แนวการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
- (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : อรุณลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545ก). รายงานผลการดำเนินงาน 2 ปี กับการปฏิรูปการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : อรุณลาดพร้าว
- (2545ข). หลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดตำแหน่งและแต่งตั้งข้าราชการครูให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 3 ตามหลักเกณฑ์ใหม่ของ ก.ค.. กรุงเทพฯ : เป็นพับลิชชิง.
- กาญจนา ไชยพันธุ์. (2544, พฤษภาคม). “แนวคิดจิตวิทยาของโรเจอร์สกับการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง,” วารสารวิชาการ. 4(5) : 6-9.
- กิตติมา เฉลิมพงษ์. (2543). การศึกษาสภาพ และความต้องการการนิเทศการสอนในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2544, กรกฎาคม). “การสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ,” วารสารการศึกษาปฐมวัย. 5(3) : 21.
- คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). การปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : อรุณลาดพร้าว.
- (2545). การปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- จินดา ทับจีน. (2546). พฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ฉัตรชัย มุระดา. (2540). การศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับระบบและเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ชนาธิป พรกุล. (2544, กันยายน). "คลีพระราชบัญญัติ...จัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง," วารสารวิชาการ. 4(9) : 2-7.
- ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช. (2545). คู่มือการเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระดับมัธยมศึกษา (ปรับปรุงใหม่). กรุงเทพฯ : แม็ค.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2532). การวางแผนการสอนและเขียนแผนการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชารี มณีศรี. (2538). การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ.
- . (2542). การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ.
- ชินวงศ์ ศรีงาม. (2536, กันยายน). "การประเมินการสอนของครู," วารสารการศึกษาเอกชน. 5(48) : 23-26.
- ชีรวณ์ นิเจนตร. (2542). การวางแผนการศึกษา. ภูเก็ต : สถาบันราชภัฏ จังหวัดภูเก็ต.
- ชุมพร สายผ่องแผ้ว. (2543). การศึกษาความต้องการการนิเทศการสอนของอาจารย์เกษตรในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (การบริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตรการพิมพ์.
- ณัฐธินัย เปี้ยทอง. (2543). ความต้องการการนิเทศภายในของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตดอนเมือง และเขตหลักสี่กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง. (2545). ผู้เรียนเป็นสำคัญและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : สถาพรบุ๊คส์.
- ดำรง ปักเขตานัง. (2544). พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา นิเทศของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ. กศ.ม. (วิชาการประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

- เดชา หามนตรี. (2538). การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
ศึกษาเอกชน จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทิศนา ขมณี. (2542). การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแสดงนิยม : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.
กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมแห่งชาติแห่งประเทศไทย.
- . (2542, พฤษภาคม). "การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง,"
วารสารวิชาการ. 2(5) : 23-25.
- . (2545). ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2535). ก้าวเข้าสู่ผู้บริหาร. กรุงเทพฯ : องค์ศิลป์การพิมพ์.
- นิกร เพ็ญเวียง. (2538, กรกฎาคม-กันยายน). "การนิเทศภายในกับประสิทธิภาพการเรียน
การสอนในโรงเรียน," สารพัฒนาหลักสูตร. 14(22) : 47-51.
- นิเวศน์ คิตยาว. (2542). ความต้องการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนเกี่ยวกับงาน
วิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิตยา ทองไทย. (2542). การดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและวิธีสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. (2545). การพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินการศึกษา.
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- บุรชัย ศิริมหาสาร. (2545). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ :
บู๊ต พอยส์.
- เบญจวรรณ พฤษานันท์. (2543). ความต้องการรับการนิเทศการสอนของครูผู้สอนระดับ
ก่อนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์
ศษ.ม. (หลักสูตรและวิธีสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
ถ่ายเอกสาร.
- ประสาธ อิศรปริดา. (2538). สารัตถจิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : นำอักษรการพิมพ์.
- ประหยัด พิมพ์. (2542). ศึกษาความต้องการการนิเทศการศึกษาของครูผู้สอนใน
โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
เขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (การบริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.

- ปราณี บุญชุ่ม. (2546, กรกฎาคม). "ครูภาษาไทยในยุคปฏิรูปการเรียนรู้," วารสารวิชาการ. 6(7) : 15-24.
- ปรีชา ทองรส. (2541). สภาพและความต้องการนิเทศภายในของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ. ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2542). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ พิมพ์ดีจำกัด.
- (2546). การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปวีณา ลำพาย. (2544). ความต้องการของครูในการพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ผาณิต มิ่งโมรา. (2542). ความต้องการการนิเทศการสอนของครูภาษาอังกฤษในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- พรนพ พุกกะพันธ์. (2544). ภาวะผู้นำและการจูงใจ. กรุงเทพฯ : จามจุรีโปรดักท์.
- พรรณี ชูชัย เชนจิต. (2538). จิตวิทยาการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : คอมแพค พรินท์.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2542). แนวคิดและแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. ถ่ายเอกสาร.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2542). การนิเทศการศึกษา : ทฤษฎีและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภรณ์ อักบัวคาลี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ลัดดา เจียมจูงไร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2546.
- มามี โชติมา. (2546). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มีชัย แหม่มเชื้อ. (2538). ศึกษาความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนในเครือตั้งตรงจิตพาณิชย์การ. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.

- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2543, เมษายน). "การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา,"
วารสารวิชาการ. 4(12) : 54-60.
- ยรรยง สีหไตร. (2542). การเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการศึกษาของข้าราชการ
ครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัด
หนองคาย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ :
เจ้าพระยาการพิมพ์.
- โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม. (2544). รายงานผลการประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2544.
กรุงเทพฯ : โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม.
- (2546). แนวการปฏิบัติและการดำเนินงานฝ่ายวิชาการ ปีการศึกษา 2546.
กรุงเทพฯ : โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม.
- วนิดา รongเงิน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ลัดดา เจียมจู่ไร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงเรียนสุวรรณาราม
วิทยาคม เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2546.
- วรางคณา ขำแสน. (2543). ความต้องการการนิเทศการสอนของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลาง กลุ่มที่ 5.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนาพร ระวังทุกข์. (2541). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.
กรุงเทพฯ : ดันอ้อ.
- (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : แอล ที เพรส.
- วิเชียร ดิยานันท์. (2540). ทางเลือกในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย. รายงานการศึกษาค้นคว้า
อิสระ. ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร
- วิโรจน์ เจริญลักษณ์. (2546). การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายใน
โรงเรียนสันติราษฎร์บริหารธุรกิจในพระอุปถัมภ์ฯ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาเอกชน. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิไล ตั้งจิตสมคิด. (2544). การศึกษาและความเป็นครูไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

- ศรีเรือน ลิขิตเดชาโรจน์. (2545). การศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนอานวยวิทย จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศุภกานัญจน์ ดันติกุลปัยภรณ์. (2545). ความต้องการพัฒนางานบุคลากรในโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 4. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ส.วาสนา ประवालพฤกษ์. (2539, มกราคม-เมษายน). "การประยุกต์ใช้การวัดและประเมินความสามารถจริงในสภาพการเรียนการสอน," วารสารการวัดผลการศึกษา. 17(57) : 32-41.
- สมนึก นนธิจันทร์. (2540). การเรียนการสอน การวัดและประเมินผลจากสภาพจริงของผู้เรียนโดยใช้ Portfolio. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- (2542). การเรียนการสอนการวัดและประเมินผลจากสภาพจริงของผู้เรียนโดยใช้ Portfolio. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สมศักดิ์ ณ ถลาง. (2545). สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดกระบี่ วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ จันธิมา. (2541). ความต้องการการนิเทศของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2542, มิถุนายน-กรกฎาคม). "การจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง," ข้าราชการครู. 19(5) : 12-17.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542). มุ่งสู่ คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- สมาน อัครภูมิ และคนอื่นๆ. (2539). การเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ที่แท้จริงตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : อรุณลาดพร้าว.
- สัญญา บุญส่ง. (2542). ความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สาลี เพ็ญศิริ. (2544, สิงหาคม). "การใช้ชุดฝึกอบรมวิชาส่งเสริมคุณภาพชีวิตเรื่องการพัฒนา," วารสารวิชาการ. 4(8) : 72.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). เอกสารการพัฒนาระบบการนิเทศการศึกษา
โครงการนิเทศติดตามผลปีงบประมาณ 2543 นิเทศปริทัศน์ การพัฒนาการนิเทศ
ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : ศรีเมืองการพิมพ์.
- . (2544ก). มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก : ระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- . (2544ข). การพัฒนาและประเมินผลผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม :
กรณีศึกษาจากการปฏิบัติจริง. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- . (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : พรักหวานการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2539). รายงานการวิจัยการประเมิน
มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ปีการศึกษา 2538. กรุงเทพฯ : อรุณลาดพร้าว.
- . (2541). ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง : ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ
การบริหาร. กรุงเทพฯ : บริษัท พี.เอ. ลีฟวิ่ง จำกัด.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). ปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : บุญศิริการพิมพ์.
- สำลี รักสุทธี. (2544). เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนและเขียนแผนการสอน โดยยึดผู้เรียน
เป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- สิทธิชัย เวศสุวรรณ. (2541). การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศงานวิชาการใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริรัตน์ เทียมเสริมวงศ์. (2543). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคนิคการขาย
โดยการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กับการสอนปกติของนักเรียนระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนกรุงเทพพาณิชยการ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุกัญญา ไพธดำ. (2539). การประเมินความต้องการจำเป็นในการนิเทศการสอนของครู-
อาจารย์ผู้สอนประเภทวิชาพาณิชยกรรมในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค
กรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- สุดาพร เชียงเถียร. (2542). ความต้องการนิเทศเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรของครูคณิตศาสตร์
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุดาวรรณ พานิชสุขไพศาล. (2539). ความพอใจของครูต่อกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน
ในเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ต. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนีย์ เกียรติมาพรศักดิ์. (2540). การศึกษาความต้องการการนิเทศการสอนของครูภาษาอังกฤษ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด
เพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่:
The knowledge Center.
- สุบิน ณ อัมพร. (2545). สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
ศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
นครนายก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุพิชชา พานิชกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ลัดดา เจียมจู่ไร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงเรียนชินโรวินาลัย
เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2547.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2536). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2541). แฟ้มสะสมงาน Portfolio. กรุงเทพฯ: ดวงกมลสมัย.
- เสถียร เทียงธรรม. (2542). การนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
จังหวัดอุดร. การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิต
วิทยาลัยมหาวิทยาลัย มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- เสาวนีย์ สุขศิลป์. (2538). การศึกษาความต้องการรับการนิเทศของครูผู้สอนระดับก่อน
ประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด
สมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เสียงศักดิ์ เหลืองอ่อน. (2538). ความต้องการและการได้รับการตอบสนองการนิเทศการสอน
ของครูศิลปศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
ถ่ายเอกสาร.

- หน่วยศึกษานิเทศก์, กรมสามัญศึกษา. (2540). แนวทางการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- . (2542). "การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง," เอกสารชุดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- . (2545). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนางานสู่การปฏิรูปการศึกษาของกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 นครปฐม. นครปฐม : กองแผนงาน.
- อุทัย มูลคำและสุวิทย์ มูลคำ. (2544). การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- อุทัย บุญประเสริฐและชโลมใจ กิงควาวัฒน์. (2538). หลักการและแนวทางในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- อุทัย ช่างอิน. (2545). ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อุทิศ ผิวขำ. (2543). ความต้องการนิเทศภายในงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดมุกดาหาร. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- อเนก ส่องแสง. (2540). การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.
- อารมย์ ทิมจำลอง. (2542). ความต้องการพัฒนาวิชาการของครูธุรกิจ ในวิทยาเขตสาขาช่างก่อสร้างสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (เอกธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อำพร ศรีประทุม. (2546). การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของครูอนุบาลในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อำพล สมักรการ. (2541). รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมงานของนักเรียนตามทรรศนะของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. ลพบุรี : ม.ป.พ.

- อำภา บุญช่วย. (2537). **หลักและเทคนิคการวางแผน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- Anello, Erancisco Rafael. (1996, February). "Behaviors and Attitudes of Teachers and
Principals Concerning Effective Supervision," **Dissertation Abstracts
International**. 56(08) : 2941-A.
- Beyene, Tilahun. (1983, January). "The kind of School Supervision Needs in Developing
Countries: Case Study Ethloopia, " **Dissertation Abstracts International**. 43(07) :
2168-A.
- Brandes, Donna and Ginnis, Paul. (1988). **A Guide To Student Centred Learning**.
London : Blackwell Ltd.
- Dewey, J. (1963). **Experience and Education**. New York : Macmillan Publishing Company.
- Glickman, Carl D. (1981). **Developmental Supervision : Alternative Practice for
Helping Teachers Improve Instruction**. Washington D.C. : Association for
Supervision and Curriculum Development.
- Glickman, Carl D. and others. (1998). **Supervision of Instruction : Developmental
approach**. 4th ed. Boston : Allyn & Bacon A Viacom Company.
- Goldhammer, Robert and others. (1980). **Clinical Supervision**. 2nd ed. New York : Holt
Rinehanrt and Winston.
- Hanson, M. E. (1985). **Educational Adminstration and Organizational Behavior**.
2nd ed. Boston : Allyn and Bacon A Viacom Company.
- Harris, Ben M. (1985). **Supervision Behavior in Education**. Englewood Cliffs, New
Jersey : Prentice-Hall.
- Hicks, Herbert B. (1967). **Management of Organization**. New York : McGraw-Hill Book
Company.
- Kaufman, J. C. (1989, June). "Fifth Grade Student Perception of Characteristic of Effective
Teacher Characteristic," **Dissertation Abstracts International**. 49(1) : 3688-A.
- Krejcie, R. V. and Morgan D. W. (1970, Autumn). "Determining Sample Size for
Research Activity," **Educational and Psychological Measurement**. 30(3) :
607-610.
- Mark, Jame R. and Stoop, King. (1985). **Handbook of Educational Supervision : A Guide
of the Practice**. 3rd ed. Boston : Allyn and Bacon.
- Maslow, Abraham H. (1970). **Motivation and Personality**. 2nd ed. New York : Harper and
Row.

Sergiovanni, T. J. and Starratt, R. J.. (1998) **Supervision : A Redefinition**. 6th ed.
New York : McCraw-Hill.

Williams, Fracine Foster. (1994, January). "Clinical Supervision Implementation Strategies
and Behavioral Changes : An Ethnography of Elementary School Personal,"
Dissertation Abstracts International. 54(7) : 2425-A .

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้สำหรับครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย
2. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะส่วนตัวของครูผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น
4. โปรดตอบแบบสอบถามโดยละเอียด ให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง

นางลัดดา เจียมจู่ไร

นิสิตปริญญาโทสาขาการบริหารการศึกษา

ภาคพิเศษ รุ่นที่ 14

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ตามความเป็นจริง

1. วุฒิการศึกษา

- ☐ 1) ปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี
- ☐ 2) สูงกว่าปริญญาตรี

2. ประสบการณ์ในการสอน

- ☐ 1) ต่ำกว่า 10 ปี
- ☐ 2) 10-20 ปี
- ☐ 3) 20 ปีขึ้นไป

3. กลุ่มสาระการเรียนรู้

- ☐ 1) ภาษาไทย
- ☐ 2) คณิตศาสตร์
- ☐ 3) วิทยาศาสตร์
- ☐ 4) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- ☐ 5) สุขศึกษาและพลศึกษา
- ☐ 6) ศิลปะ
- ☐ 7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- ☐ 8) ภาษาต่างประเทศ

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

- 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ
หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 2. ชิสเตอร์ ดร.ชวลา เวชยันต์
อาจารย์ใหญ่โรงเรียนพระหฤทัยดอนเมือง กรุงเทพมหานคร
- 3. นายสมยศ ศิริบรรณ
ศึกษาธิการจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 3
- 4. นางสาวมณีนภา ชุตินุตร
หัวหน้ากลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3
- 5. นางสาวสุพิชชา พาณิชกุล
อาจารย์ 3 ระดับ 9 โรงเรียนชินโนรสวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ค

หนังสือราชการ



บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ศธ 0519.12/2๕๖๖

วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางลัดดา เจียมจู่ไร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย” โดยมี อาจารย์มารศรี สุธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางลัดดา เจียมจู่ไร และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/๒๖๓๘



บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๔ กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางลัดดา เจียมจูไร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย” โดยมี อาจารย์มารศรี สุธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน และ นางสาวมณิกา ชุตินทร หัวหน้ากลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามให้ นางลัดดา เจียมจูไร และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-4248870 ต่อ 531

มือถือ 01-8390518

ที่ ศธ 0519.12/๒๕31



บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔ กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชินรวิทย์วิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางลัดดา เจียมจู่ไร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย” โดยมี อาจารย์มารศรี สุรานิติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์สุพิชชา พานิชกุล เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางลัดดา เจียมจู่ไร และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภกรณ์ หะวานนท์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-4248870 ต่อ 531

มือถือ 01-8390518

ที่ ศธ 0519.12/๒๐๓๒



บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๙๔ กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ครูใหญ่โรงเรียนพระหฤทัยคอนเมือง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางลัดดา เจียมจุไร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย” โดยมี อาจารย์มารศรี สุธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางลัดดา เจียมจุไร และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นายแพทย์ วัฒนพงศ์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-4248870 ต่อ 531

มือถือ 01-8390518

ที่ ศธ 0519.12/๖๕๖๑



บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๘ ๔ กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมรรณพาราม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางลัดดา เจียมจูไร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย” โดยมี อาจารย์มารศรี สุธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนเป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางลัดดา เจียมจูไร ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภกรณ์ หะวานนท์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-4248870 ต่อ 531

มือถือ 01-8390518

ที่ ศธ 0519.12/๑๖๔๐



บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๓ มีนาคม 2547

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางลัดดา เจียมจู่ไร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย” โดยมี อาจารย์มาร์ศรี สุธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ครูที่ปฏิบัติการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในโรงเรียนชินโรวทวิทยาลัย โรงเรียนสวนอนันต์ โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม โรงเรียนสตรีวัดระฆัง โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม และโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ตอบแบบสอบถามความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย ในระหว่างเดือน มีนาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางลัดดา เจียมจู่ไร ได้เก็บข้อมูล ในการทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นายแพทย์ หะวานนท์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-4248870 ต่อ 531

มือถือ 01-8390518



ที่ ศธ 04016/ 1280

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3

39/1 ซอยเพชรเกษม 48 ถนนเพชรเกษม

แขวงบางแวก เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ 10160

8 มีนาคม 2547

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชินโรสวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ได้รับแจ้งจากนางลัดดา เจียมอุไร นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 การนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครเขต 3 เพื่อเก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ กลุ่มเป้าหมายคือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาต่อไป จึงขอความร่วมมือจากโรงเรียนแจ้งให้ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตอบแบบสอบถามความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในระหว่างเดือนมีนาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมยศ ศิริบรรณ)

ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๓

กลุ่มบริหารงานบุคคล

โทร. 0-2410-2651 ต่อ 16,18

โทรสาร 0-2410-2650

ที่ ศร 04016/ 1280



สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3
39/1 ซอยเพชรเกษม 48 ถนนเพชรเกษม
แขวงบางแวก เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ 10160

8 มีนาคม 2547

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ได้รับแจ้งจากนางลัดดา เข็มจูไร
นิสระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ
ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 การนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย จึงขอความ
อนุเคราะห์ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครเขต 3 เพื่อเก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ กลุ่มเป้าหมายคือ
ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการ
พัฒนาการศึกษาต่อไป จึงขอความร่วมมือจากโรงเรียนแจ้งให้ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนทุกกลุ่มสาระการ
เรียนรู้ ตอบแบบสอบถามความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ ในระหว่างเดือนมีนาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมยศ ศิริบรรณ)

ศึกษานิเทศก์จังหวัด ปฏิบัติหน้าที่

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๓

กลุ่มบริหารงานบุคคล

โทร. 0-2410-2651 ต่อ 16,18

โทรสาร 0-2410-2650

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ area_bangkok@hotmail.com



ที่ ศธ 04016/ 1280

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3

39/1 ซอยเพชรเกษม 48 ถนนเพชรเกษม

แขวงบางแวก เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ 10160

8 มีนาคม 2547

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสวนอนันต์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ได้รับแจ้งจากนางลัดดา เจียมจูไร นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 การนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขต 3 เพื่อเก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ กลุ่มเป้าหมายคือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาต่อไป จึงขอความร่วมมือจากโรงเรียนแจ้งให้ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตอบแบบสอบถามความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในระหว่างเดือนมีนาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมยศ ศิริบรรณ)

ศึกษานิเทศก์ ปฏิบัติหน้าที่

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๓

กลุ่มบริหารงานบุคคล

โทร. 0-2410-2651 ต่อ 16,18

โทรสาร 0-2410-2650

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ area_bangkok@hotmail.com

ที่ ศธ 04016/ 1280



สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3
39/1 ซอยเพชรเกษม 48 ถนนเพชรเกษม
แขวงบางแวก เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ 10160

8 มีนาคม 2547

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวัดระฆัง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ได้รับแจ้งจากนางกัตตา เข็มจูไร
นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ
ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 การนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย จึงขอความ
อนุเคราะห์ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครเขต 3 เพื่อเก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ กลุ่มเป้าหมายคือ
ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการ
พัฒนาการศึกษาต่อไป จึงขอความร่วมมือจากโรงเรียนแจ้งให้ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนทุกกลุ่มสาระการ
เรียนรู้ ตอบแบบสอบถามความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ ในระหว่างเดือนมีนาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมยศ ศิริบรรณ)

ศึกษาธิการจังหวัด ปฏิบัติหน้าที่

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๓

กลุ่มบริหารงานบุคคล

โทร. 0-2410-2651 ต่อ 16,18

โทรสาร 0-2410-2650

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ area_bangkok@hotmail.com



ที่ สร 04016/ 1280

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3

39/1 ซอยเพชรเกษม 48 ถนนเพชรเกษม

แขวงบางแวก เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ 10160

8

มีนาคม 2547

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมนาโง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ได้รับแจ้งจากนางลัดดา เข็มจูไร
นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ
ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 การนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย จึงขอความ
อนุเคราะห์ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครเขต 3 เพื่อเก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ กลุ่มเป้าหมายคือ
ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการ
พัฒนาการศึกษาต่อไป จึงขอความร่วมมือจากโรงเรียนแจ้งให้ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนทุกกลุ่มสาระการ
เรียนรู้ ตอบแบบสอบถามความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ ในระหว่างเดือนมีนาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมยศ สิริบริณ)

ศึกษาธิการจังหวัด ปฏิบัติหน้าที่

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑

กลุ่มบริหารงานบุคคล

โทร. 0-2410-2651 ต่อ 16,18

โทรสาร 0-2410-2650

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ area_bangkok@hotmail.com



ที่ ศธ 04016/ 1280

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3

39/1 ซอยเพชรเกษม 48 ถนนเพชรเกษม

แขวงบางแวก เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ 10160

8 มีนาคม 2547

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดคูสิตาราม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ได้รับแจ้งจากนางลัดดา เจียมจุไร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 การนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขต 3 เพื่อเก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ กลุ่มเป้าหมายคือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาต่อไป จึงขอความร่วมมือจากโรงเรียนแจ้งให้ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตอบแบบสอบถามความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในระหว่างเดือนมีนาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมยศ ศิริบรรณ)

ศึกษาธิการจังหวัด ปฏิบัติหน้าที่

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๓

กลุ่มบริหารงานบุคคล

โทร. 0-2410-2651 ต่อ 16,18

โทรสาร 0-2410-2650

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ area_bangkok@hotmail.com

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ-ชื่อสกุล	นางลัดดา เจียมจุไร
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 12 ธันวาคม 2510
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	11/11 หมู่ 19 ถนนพุทธมณฑลสาย 2 ซอย 24/1 แขวงศาลาธรรมสพน์ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10170
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ 2 ระดับ 7
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 1/13 ถนนสมเด็จพระปิ่นเกล้า แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2528	มัธยมศึกษา โรงเรียนเพชรพิทยาคม จังหวัดเพชรบูรณ์
พ.ศ. 2532	การศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2547	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร